

Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας

2η έκδοση

Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας

2η έκδοση

Απρίλιος 2025

Στις 19 Ιανουαρίου 2022 η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) αντικαταστάθηκε από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA). Κάθε αναφορά στην EASO, καθώς και στα προϊόντα και στα όργανα της EASO, θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως αναφορά στον EUAA.

Δήλωση αποποίησης ευθύνης

Ο παρών οδηγός καταρτίστηκε με την επιφύλαξη της αρχής ότι μόνο το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να δώσει έγκυρη ερμηνεία του δικαίου της ΕΕ.

Η απόφαση χορήγησης ή άρνησης χορήγησης διεθνούς προστασίας δεν θα πρέπει ποτέ να βασίζεται στα αποτελέσματα των προσπαθειών εντοπισμού μελών της οικογένειας που καταβάλλουν οι αρχές της ΕΕ.

Ημερομηνία σύνταξης: Απρίλιος 2025

Δεύτερη έκδοση

Ούτε ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) ούτε οποιοδήποτε πρόσωπο ενεργεί εξ ονόματος του EUAA ευθύνεται για ενδεχόμενη χρήση των παρακάτω πληροφοριών.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2026

Print ISBN 978-92-9418-237-1 doi:10.2847/1716361 BZ-01-25-003-EL-C

PDF ISBN 978-92-9418-236-4 doi:10.2847/8925475 BZ-01-25-003-EL-N

© Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA), 2026

Η αναπαραγωγή επιτρέπεται εφόσον αναφέρεται η πηγή.

Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων τα οποία δεν ανήκουν στον EUAA, ενδέχεται να απαιτείται άδεια απευθείας από τους κατόχους των σχετικών δικαιωμάτων. Ο EUAA δεν κατέχει τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας όσον αφορά τα ακόλουθα στοιχεία:

- Εικονογράφηση εξωφύλλου lolloj, © AdobeStock, 2024
- Σελίδα 59, εικονογράφηση, Imsuniyah © Adobe Stock
- Σελίδα 60, εικονογράφηση, ԹԻՃԵՆՅԱ ԺՆՏՅՈՒՆ © Adobe Stock
- Σελίδα 61, εικονογράφηση, neatlynatly © Adobe Stock· εικονογράφηση, Bendix © Adobe Stock

Σχετικά με τον οδηγό

Γιατί δημιουργήθηκε ο παρών οδηγός; Αποστολή του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (ΕΥΑΑ) είναι να διευκολύνει και να υποστηρίζει τις δραστηριότητες των κρατών μελών της ΕΕ και των συνδεδεμένων χωρών Σένγκεν [χώρες ΕΕ+ ⁽¹⁾] για την εφαρμογή του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου (ΚΕΣΑ). Σύμφωνα με τον γενικό του στόχο να προωθεί την ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή του ΚΕΣΑ και να διευκολύνει τη σύγκλιση, ο ΕΥΑΑ αναπτύσσει κοινά επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες, κατευθυντήριες γραμμές και πρακτικά εργαλεία.

Οι νομικές πράξεις που συνθέτουν το ΚΕΣΑ προβλέπουν την υποχρέωση των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εντοπίζουν τα μέλη της οικογένειας των ενήλικων και των ασυνόδευτων παιδιών που υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας. Με την έναρξη ισχύος του Συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο ⁽²⁾, ο ΕΥΑΑ έχει την εντολή να επανεξετάζει και να ευθυγραμμίζει τα επιχειρησιακά του πρότυπα, τους δείκτες, τις κατευθυντήριες γραμμές και τα πρωτόκολλα κατάρτισης του ΚΕΣΑ. Το άρθρο 22 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1351 (AMMR) ⁽³⁾ τονίζει συγκεκριμένα την ευθύνη του ΕΥΑΑ να καταρτίζει υποδείγματα και κατευθυντήριες γραμμές για τον εντοπισμό της οικογένειας, τα οποία είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική εφαρμογή των κριτηρίων που σχετίζονται με την οικογένεια στο πλαίσιο του μηχανισμού προσδιορισμού της ευθύνης.

Για την υποστήριξη των χωρών της ΕΕ+ όσον αφορά τις υποχρεώσεις τους να ξεκινήσουν τον εντοπισμό της οικογένειας, ο πρακτικός οδηγός του ΕΥΑΑ για τον εντοπισμό της οικογένειας για το 2016 ⁽⁴⁾ έχει επικαιροποιηθεί ώστε να διασφαλιστεί η εναρμόνιση με το νέο νομικό πλαίσιο και να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητά του όσον αφορά τη διευκόλυνση των έγκαιρων και ακριβών προσπαθειών επανένωσης στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου.

Το [μέρος I](#) του παρόντος οδηγού παρέχει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά τον εντοπισμό της οικογένειας των αιτούντων διεθνή προστασία, με έμφαση στις διαδικασίες που απαιτούνται για την επανασύνδεση των χωρισμένων μελών της οικογένειας. Καλύπτει τον εντοπισμό μελών της οικογένειας που πρέπει να διενεργείται εντός της ΕΕ+ και σε τρίτες χώρες.

Το [μέρος II](#) του παρόντος οδηγού αποτελεί πολύτιμο εργαλείο για τους επαγγελματίες που εργάζονται για τον εντοπισμό ή την ταυτοποίηση των μελών της οικογένειας στο πλαίσιο του προσδιορισμού της ευθύνης για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας. Υποστηρίζοντας τις αρχές στη θέσπιση κατάλληλων διαδικασιών, στον εντοπισμό των απαραίτητων πόρων και στον προγραμματισμό των διαδικασιών, ο οδηγός μπορεί να συμβάλει στην ιεράρχηση και στον έγκαιρο εντοπισμό πιθανών περιστατικών οικογενειών. Μπορεί εν τέλει να συμβάλει στη

⁽¹⁾ Τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ, μαζί με την Ελβετία, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία.

⁽²⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων, «Σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο», δικτυακός τόπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 21 Μαΐου 2024, προσπελάστηκε στις 17 Ιανουαρίου 2025, https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en.

⁽³⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1351](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 (ΕΕ L, 2024/1351, 22.5.2024).

⁽⁴⁾ EASO, [Practical Guide on Family Tracing](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας), Μάρτιος 2016.

βελτίωση των διαδικασιών οικογενειακής επανένωσης στις χώρες της ΕΕ+. Παρότι ο οδηγός περιγράφει τις βασικές πτυχές του εντοπισμού της οικογένειας στον ΑΜΜΡ, δεν αναλύει τις ιδιαιτερότητες της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

Πώς εκπονήθηκε ο παρών οδηγός; Το [μέρος I](#) εκπονήθηκε από εμπειρογνώμονες από όλη την ΕΕ και με την πολύτιμη συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και του Ταμείου των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδιά (UNICEF). Ο ΕΥΑΑ διευκόλυνε και συντόνισε την εκπόνηση του οδηγού. Πριν από την οριστικοποίηση του οδηγού, πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με όλες τις χώρες της ΕΕ+ μέσω του δικτύου εμπειρογνώμωνων σε θέματα ευαλωτότητας του ΕΥΑΑ. Ο ΕΥΑΑ θα ήθελε να ευχαριστήσει τα μέλη της ομάδας εργασίας που εξέτασαν και υποστήριξαν την εκπόνηση του παρόντος οδηγού: Kristina Korsch (Γερμανία), Loraine Buhagiar Bartolo (Μάλτα), Evita Armouti [Γραφείο του Ερυθρού Σταυρού στην ΕΕ ⁽⁵⁾] και ο οργανισμός μέριμνας νέων Nidos ⁽⁶⁾.

Το [μέρος II](#) συντάχθηκε από τον ΕΥΑΑ σε συνεργασία με μια ομάδα εργασίας εμπειρογνώμωνων από τις μονάδες του Δουβλίνου σε ολόκληρη την Ευρώπη, ιδίως από τους εξής: Βίκυ Φώτου (Ελλάδα), Kristina Korsch (Γερμανία), Franc Kumer (Σλοβενία), Jan-Jouke Mulder (Κάτω Χώρες), Matteo Tedde (Ιταλία) και Arune Wallin (Σουηδία). Στο πλαίσιο της ομάδας αναφοράς, πραγματοποιήθηκαν επίσης επαφές με οργανισμούς που ασχολούνται με τον εντοπισμό οικογενειών, όπως το Γραφείο του Ερυθρού Σταυρού στην ΕΕ και η Safe Passage, καθώς και η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες ⁽⁷⁾. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνέβαλε επίσης με αρχικές προτάσεις και συμμετείχε στις διαβουλεύσεις. Ο ΕΥΑΑ διευκόλυνε και συντόνισε την εκπόνηση. Πριν από την οριστικοποίησή του, το έγγραφο κοινοποιήθηκε σε όλες τις χώρες της ΕΕ+ μέσω του δικτύου της διαδικασίας του Δουβλίνου του ΕΥΑΑ. Οι οδηγοί εγκρίθηκαν από το διοικητικό συμβούλιο του ΕΥΑΑ τον Απρίλιο του 2025.

Σε ποιον απευθύνεται ο παρών οδηγός; Ο παρών οδηγός απευθύνεται κυρίως σε μέλη του προσωπικού που ασχολούνται με υποθέσεις εντοπισμού οικογενειών ή οικογενειακής επανένωσης, σε υπαλλήλους προστασίας των παιδιών, σε επιτρόπους ⁽⁸⁾, επαγγελματίες του τομέα του ασύλου, σε υπεύθυνους συνεντεύξεων και φορείς λήψης αποφάσεων. Απευθύνεται επίσης σε υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, διευθυντικά στελέχη και ανώτερους συμβούλους για την υποστήριξή τους στον σχεδιασμό των ροών εργασίας και στη βελτίωση των εσωτερικών διαδικασιών. Επιπλέον, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές απευθύνονται σε προσωπικό που μπορεί να είναι σε θέση να εντοπίσει πιθανές υποθέσεις οικογενειακής επανένωσης, όπως οι υπάλληλοι πρώτης επαφής, το προσωπικό που ασχολείται με τον έλεγχο διαλογής, το προσωπικό καταχώρισης, η αστυνομία μετανάστευσης και οι υπάλληλοι υποδοχής. Επιπλέον, το παρόν εργαλείο είναι χρήσιμο για τους υπαλλήλους που είναι αρμόδιοι για θέματα ποιότητας, καθώς και για κάθε άλλο πρόσωπο που εργάζεται ή εμπλέκεται στον τομέα της διεθνούς προστασίας στο πλαίσιο της ΕΕ. Οι υπεύθυνοι

⁽⁵⁾ Επισημαίνεται ότι ο οριστικοποιημένος οδηγός δεν αντικατοπτρίζει κατ' ανάγκη τη θέση του Γραφείου του Ερυθρού Σταυρού στην ΕΕ και των μελών του.

⁽⁶⁾ Nidos, «Nidos and Europe» (Nidos και Ευρώπη), ιστότοπος της Nidos στην Ευρώπη, χωρίς ημερομηνία, προσπελάστηκε στις 4 Νοεμβρίου 2024, <https://nidosineurope.eu/>.

⁽⁷⁾ Επισημαίνεται ότι ο τελικός οδηγός δεν αντικατοπτρίζει κατ' ανάγκη τη θέση της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες.

⁽⁸⁾ Το δίκαιο της ΕΕ χρησιμοποιεί τόσο τον όρο «επίτροπος» όσο και τον όρο «εκπρόσωπος» για να περιγράψει το πρόσωπο που ορίζεται για να συνδράμει και να υποστηρίξει ασυνόδευτα παιδιά ή παιδιά των οποίων οι γονείς δεν μπορούν να ασκήσουν γονικά δικαιώματα. Οι όροι χρησιμοποιούνται συχνά εναλλακτικά. Ανεξάρτητα από την ορολογία, το επιδιωκόμενο νόημα παραμένει το ίδιο. Ανατρέξτε στο πλαίσιο «Ορολογία» για περισσότερες λεπτομέρειες.

χειρισμού υποθέσεων στις μονάδες AMMR και οι νομικοί σύμβουλοι περιλαμβάνονται επίσης στο κοινό στο οποίο απευθύνονται οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.

Πώς χρησιμοποιείται ο παρών οδηγός; Το παρόν αποτελεί έγγραφο αναφοράς για τους επαγγελματίες που εργάζονται στον τομέα του εντοπισμού της οικογένειας.

Το **μέρος I** περιλαμβάνει ολοκληρωμένες οδηγίες, οι οποίες καλύπτουν τον εντοπισμό της οικογένειας τόσο στην ΕΕ+ όσο και σε τρίτες χώρες. Είναι δομημένο σε 4 κεφάλαια που καλύπτουν το νομικό πλαίσιο, τη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας από πρακτική άποψη και μια επισκόπηση των βέλτιστων πρακτικών και των μεθόδων που εφαρμόζονται. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να εξετάζονται σε συνάρτηση με το μέρος II.

Το **μέρος II** περιλαμβάνει μια γενική εισαγωγή στην οικογενειακή επανένωση σύμφωνα με τον AMMR, συμπεριλαμβανομένων των βασικών ορισμών. Τα βήματα που περιγράφει αντιπροσωπεύουν τη γενική ροή εργασιών στον εντοπισμό της οικογένειας στο πλαίσιο του προσδιορισμού της ευθύνης. Ωστόσο, αναγνωρίζεται ότι ενδέχεται να υπάρχουν διαφορές στον τρόπο οργάνωσης της διαδικασίας σε κάθε χώρα της ΕΕ+. Τα παραρτήματα και οι πίνακες αποσκοπούν στη διευκόλυνση της πρακτικής συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών. Το έγγραφο περιλαμβάνει πλαίσια με ορθές πρακτικές, καταλόγους σημείων προς έλεγχο και αναδεικνύει βασικές πληροφορίες. Θα πρέπει να εξετάζεται σε συνάρτηση με το μέρος I.

Τα υποδείγματα για τον εντοπισμό της οικογένειας ⁽⁹⁾ συμπληρώνουν τη χρήση του οδηγού.

Πώς συνδέεται ο παρών οδηγός με την εθνική νομοθεσία και πρακτική; Πρόκειται για ένα εργαλείο ήπιας σύγκλισης που αποσκοπεί στην προώθηση της εναρμόνισης των πρακτικών των χωρών της ΕΕ+ στον εντοπισμό της οικογένειας. Δεν έχει νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα. Αντικατοπτρίζει τα από κοινού συμφωνηθέντα πρότυπα και δεν συνιστά νομική ερμηνεία νομικών διατάξεων ή οποιασδήποτε απόφασης. Ο οδηγός προσφέρει πρακτικές λύσεις για την εφαρμογή των διατάξεων της νομοθεσίας που αφορούν την οικογένεια και προτείνει τρόπους οργάνωσης της ροής εργασιών. Επισημαίνει επίσης ορθές πρακτικές που θα μπορούσαν να συμβάλουν στον μετριασμό ορισμένων προκλήσεων.

Πώς συνδέεται ο παρών οδηγός με άλλα εργαλεία του EUAA; Η παρούσα δεύτερη έκδοση ισχύει μόνο από την 1η Ιουλίου 2026. Πριν από αυτή την ημερομηνία και για τυχόν αιτήσεις διεθνούς προστασίας που υποβλήθηκαν πριν από αυτή την ημερομηνία, ο οδηγός που ισχύει είναι ο [Πρακτικός οδηγός της EASO σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας](#), Μάρτιος 2016. Ο παρών οδηγός θα πρέπει να χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με άλλους διαθέσιμους πρακτικούς οδηγούς και εργαλεία. Όλα τα πρακτικά εργαλεία του EUAA είναι διαθέσιμα στο κοινό στον δικτυακό τόπο του EUAA: <https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides>.

Οι πρακτικοί οδηγοί, τα εργαλεία και οι δικαστικές αναλύσεις του EUAA στις οποίες παραπέμπει ο παρών πρακτικός οδηγός θα επικαιροποιηθούν σταδιακά μεταξύ 2025 και 2027. Οι επικαιροποιήσεις θα εναρμονίσουν τις εν λόγω εκδόσεις με τις νομοθετικές πράξεις του Συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο. Μόλις δημοσιευθούν, οι επικαιροποιημένες εκδόσεις θα είναι επίσης διαθέσιμες ηλεκτρονικά στους δικτυακούς τόπους του EUAA που αναφέρονται ακριβώς ανωτέρω.

⁽⁹⁾ Βλ. EUAA, [Family Tracing Form – Adult](#) (Έντυπο εντοπισμού της οικογένειας – Ενήλικας), 2025 και EUAA, [Family Tracing Form – Child](#) (Έντυπο εντοπισμού της οικογένειας – Παιδί), 2025.

Περιεχόμενα

Κατάλογος συντομογραφιών.....	8
Ορολογία	10
Μέλος της οικογένειας	14
1. Διασφάλιση της οικογενειακής ενότητας και των δικαιωμάτων των παιδιών	18
1.1. Εντοπισμός της οικογένειας – νομικά πλαίσια	18
1.1.1. Διεθνές νομικό πλαίσιο	18
1.1.2. Νομικά πλαίσια της ΕΕ και εντοπισμός της οικογένειας	19
1.1.3. Η μεταρρύθμιση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου: το Σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο	20
1.1.4. Υποχρεώσεις εντοπισμού της οικογένειας	21
1.2. Ο σκοπός του εντοπισμού της οικογένειας.....	26
1.3. Βασικοί παράγοντες στις διαδικασίες εντοπισμού της οικογένειας.....	29
2. Αρχές και διαδικαστικές εγγυήσεις.....	35
2.1. Εστίαση στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.....	35
2.2. Διαδικαστικές εγγυήσεις.....	40
2.2.1. Ασφάλεια	41
2.2.2. Διορισμός του επιτρόπου	41
2.2.3. Δέουσα ενημέρωση	43
2.2.4. Εμπιστευτικότητα	46
2.2.5. Προστασία δεδομένων	47
2.2.6. Επαλήθευση των οικογενειακών δεσμών	47
2.2.7. Πραγματική προσφυγή	49
2.2.8. Συνεργασία μεταξύ αρχών και οργανισμών.....	50
3. Διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας.....	51
3.1. Πριν από τον εντοπισμό της οικογένειας.....	53
3.2. Διεξαγωγή εντοπισμού της οικογένειας.....	55
3.2.1. Εντοπισμός της οικογένειας εντός της ΕΕ+	55
3.2.2. Εντοπισμός της οικογένειας στη χώρα καταγωγής ή σε τρίτη χώρα.....	56
3.3. Αποτέλεσμα του εντοπισμού της οικογένειας.....	59

3.4. Υποστήριξη και παρακολούθηση μετά τον εντοπισμό της οικογένειας.....	61
3.4.1. Παρακολούθηση	66
Διαχείριση κινδύνων κατά τον εντοπισμό της οικογένειας	71
4. Βέλτιστες πρακτικές και μέθοδοι για τον εντοπισμό της οικογένειας	74
4.1. Βέλτιστες πρακτικές για τις δραστηριότητες εντοπισμού της οικογένειας	74
4.2. Τεχνικά εργαλεία για τον εντοπισμό της οικογένειας.....	75
4.3. Επισκόπηση των μεθόδων που χρησιμοποιούνται.....	79
Παράρτημα Ι. Νομικό πλαίσιο – εστίαση στα δικαιώματα των παιδιών	86

Κατάλογος συντομογραφιών

Συντομογραφία	Ορισμός
AMMR	κανονισμός για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης — Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 [κανονισμός Δουβλίνο III]
ΕΥΑΑ	Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο
ΚΕΑΑ	Κανονισμός για τις ελάχιστες απαιτήσεις ασύλου — κανονισμός (ΕΕ) 2024/1347 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
ΟΗCHR	Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα
RFL	Δίκτυο για την αποκατάσταση των οικογενειακών δεσμών του Διεθνούς Κινήματος του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου
UNHCR	Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες
ΑΒΣ	αξιολόγηση βέλτιστου συμφέροντος
ΔΑΔ	διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο
ΔΕΕ	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΔΕΕΣ	Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού
ΔΚΟ	διακυβερνητικός/-οί οργανισμός/-οί
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
Κανονισμός για τον έλεγχο διαλογής	Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1356 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση ελέγχου διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΕ) 2017/2226, (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/817

Συντομογραφία	Ορισμός
Κανονισμός Δουβλίνο III	Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013 για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (αναδιאτύπωση)
ΚΔΑ	κανονισμός για τις διαδικασίες ασύλου — κανονισμός (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ
ΚΕΣΑ	Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου
Κράτη μέλη	Κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΜΚΟ	μη κυβερνητική/-ές οργάνωση/-εις
Μονάδα AMMR	Η αρχή της χώρας της ΕΕ+ (η μονάδα) που είναι αρμόδια για τη διεξαγωγή της διαδικασίας προσδιορισμού της χώρας της ΕΕ+ που είναι υπεύθυνη για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 52 του AMMR.
Οδηγία για την οικογενειακή επανένωση	Οδηγία 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης
ΟΣΥ (2024)	Οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία
ΣΔΠ	Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού
Σύμβαση για τους πρόσφυγες	Η Σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων (1951) και το πρωτόκολλό της (1967) (αναφέρεται ως «σύμβαση της Γενεύης» στη νομοθεσία της ΕΕ για το άσυλο, καθώς και από το ΔΕΕ)
Χάρτης	Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Χώρες ΕΕ+	Κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν (Ελβετία, Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Νορβηγία)

Ορολογία

Οι βασικοί όροι που σχετίζονται με τον εντοπισμό της οικογένειας και χρησιμοποιούνται στον παρόντα οδηγό ορίζονται κατωτέρω:

Υποβολή αίτησης

Η πρόσβαση στην κοινή διαδικασία ασύλου θα πρέπει να βασίζεται σε προσέγγιση τριών σταδίων, τα οποία συνίστανται στην υποβολή, την καταχώριση και την κατάθεση της αίτησης. Η υποβολή αίτησης είναι το πρώτο βήμα ενεργοποίησης της εφαρμογής του [κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348 (ΚΔΑ) ⁽¹⁰⁾]. Η αίτηση θα θεωρείται υποβληθείσα από τη στιγμή που ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής εκφράζει την επιθυμία να λάβει διεθνή προστασία από ένα κράτος μέλος. Όταν η αίτηση παραλαμβάνεται από αρχή που δεν είναι υπεύθυνη για την καταχώριση των αιτήσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει, σύμφωνα με τις εσωτερικές τους διαδικασίες και οργάνωση, να εφαρμόζουν [τον ΚΔΑ], ώστε να μπορεί να διασφαλίζεται η πραγματική πρόσβαση στη διαδικασία. Θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα να εκφραστεί η επιθυμία ενός προσώπου να λάβει διεθνή προστασία από κράτος μέλος σε οποιαδήποτε μορφή, και ο εκάστοτε αιτών δεν είναι απαραίτητο να χρησιμοποιεί ειδικές φράσεις όπως «διεθνής προστασία», «άσυλο» ή «επικουρική προστασία». Καθοριστικό στοιχείο θα πρέπει να είναι η από πλευράς του υπηκόου τρίτης χώρας ή του ανιθαγενούς έκφραση αισθήματος φόβου δίωξης ή σοβαρής βλάβης σε περίπτωση επιστροφής του στη χώρα καταγωγής του ή, στην περίπτωση του ανιθαγενούς, στη χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του. Όταν υπάρχει αμφιβολία για το αν μια συγκεκριμένη δήλωση δύναται να θεωρηθεί αίτηση διεθνούς προστασίας, ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής θα πρέπει να ερωτάται ρητώς αν επιθυμεί να λάβει διεθνή προστασία. ⁽¹¹⁾

⁽¹⁰⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1348](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ (ΕΕ L 2024/1348 της 22.5.2024).

⁽¹¹⁾ Αιτιολογική σκέψη 27 του ΚΔΑ.

Καταχώριση αίτησης

Η αίτηση θα πρέπει να καταχωρίζεται αμέσως μετά την υποβολή της. Στο εν λόγω, οι αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για την καταχώριση των αιτήσεων ή οι εμπειρογνώμονες που αποστέλλονται από τον [ΕΥΑΑ] για να τις συντρέχουν στο εν λόγω καθήκον θα πρέπει να καταχωρίζουν την αίτηση μαζί με τα προσωπικά στοιχεία του αιτούντος. Οι εν λόγω αρχές ή εμπειρογνώμονες θα πρέπει να ενημερώνουν τον αιτούντα για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, καθώς και για τις συνέπειες που θα επιφέρει στον αιτούντα τυχόν μη τήρηση των υποχρεώσεων αυτών. Οι οργανισμοί που συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές και τις επικουρούν θα πρέπει επίσης να μπορούν να παρέχουν τις πληροφορίες αυτές. Στον αιτούντα θα πρέπει να χορηγείται έγγραφο στο οποίο να αναγράφεται ότι η αίτηση έχει υποβληθεί και καταχωριστεί. Η προθεσμία για την κατάθεση της αίτησης αρχίζει από τη στιγμή της καταχώρισης της αίτησης. ⁽¹²⁾

Σημείωση: η προθεσμία για τον προσδιορισμό της ευθύνης σε οικογενειακές υποθέσεις αρχίζει από τη στιγμή της καταχώρισης.

Κατάθεση αίτησης

Η κατάθεση της αίτησης είναι η πράξη που επισημοποιεί την αίτηση διεθνούς προστασίας. Θα πρέπει να παρέχονται στον αιτούντα οι απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο και τον τόπο κατάθεσης της αίτησής του, καθώς και η πραγματική δυνατότητα να την καταθέσει. Στο στάδιο αυτό, ο αιτών υποχρεούται να υποβάλει το συντομότερο δυνατό όλα τα στοιχεία και τα έγγραφα που έχει στη διάθεσή του και τα οποία απαιτούνται για την τεκμηρίωση και τη συμπλήρωση της αίτησης, εκτός εάν προβλέπεται άλλως στον παρόντα κανονισμό. Η προθεσμία για τη διοικητική διαδικασία αρχίζει από τη στιγμή της κατάθεσης της αίτησης. Συντόμως μετά την κατάθεση της αίτησης, θα πρέπει να παρέχεται στον αιτούντα έγγραφο που να περιλαμβάνει αναφορά στο καθεστώς του ως αιτούντος. ⁽¹³⁾

Παιδί/ανήλικος

Κάθε πρόσωπο κάτω των 18 ετών. Το «παιδί» και ο «ανήλικος» θεωρούνται συνώνυμα και στην παρούσα έκδοση χρησιμοποιούνται και οι δύο όροι. Ο προτιμώμενος από τον ΕΥΑΑ όρος είναι «παιδί», ωστόσο, ο όρος ανήλικος επιλέγεται όταν χρησιμοποιείται ρητώς σε νομική διάταξη ή συγκεκριμένο άρθρο (για παράδειγμα, διατάξεις του κερκτημένου της ΕΕ στον τομέα του ασύλου).

⁽¹²⁾ Αιτιολογική σκέψη 28 του ΚΔΑ.

⁽¹³⁾ Αιτιολογική σκέψη 29 του ΚΔΑ.

Ασυνόδευτος ⁽¹⁴⁾

Το παιδί / ο ανήλικος που φτάνει στο έδαφος χώρας της ΕΕ+, χωρίς να συνοδεύεται από ενήλικα υπεύθυνο για αυτόν, σύμφωνα με τον νόμο ή την πρακτική του οικείου κράτους και εφόσον κανένας ενήλικος δεν ασκεί στην πράξη την επιμέλειά του. Ο ορισμός καλύπτει και το παιδί / τον ανήλικο που παύει να συνοδεύεται μετά την είσοδό του στο έδαφος χώρας της ΕΕ+ ⁽¹⁵⁾.

Χωρισμένο από την οικογένειά του παιδί

Παιδί που έχει χωριστεί από αμφότερους τους γονείς του ή τον μέχρι πρότινος νόμιμο ή τους μέχρι πρότινος νόμιμους ή εθιμικούς πρωτοβάθμιους φροντιστές του, όχι όμως κατ' ανάγκη και από τους λοιπούς συγγενείς. Στην κατηγορία αυτή μπορούν να περιλαμβάνονται τα παιδιά που συνοδεύονται από άλλα ενήλικα μέλη της οικογένειάς τους ⁽¹⁶⁾.

Αγνοούμενο πρόσωπο

Παρότι δεν υπάρχει νομικός ορισμός του αγνοούμενου προσώπου δυνάμει του διεθνούς δικαίου, η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού (ΔΕΕΣ) αντιλαμβάνεται τα αγνοούμενα πρόσωπα ως άτομα για τα οποία οι οικογένειές τους δεν έχουν νέα και/ή τα οποία, βάσει αξιόπιστων πληροφοριών, έχουν αναφερθεί ως αγνοούμενα ως αποτέλεσμα ένοπλης σύρραξης —διεθνούς ή μη— ή άλλων καταστάσεων βίας ή οποιασδήποτε άλλης κατάστασης που θα μπορούσε να απαιτήσει δράση από αρμόδια κρατική αρχή. Ο ορισμός αυτός περιλαμβάνει τα πρόσωπα που αγνοούνται στο πλαίσιο της μετανάστευσης. Επιπλέον, ο ορισμός δεν τεκμαίρει ότι το πρόσωπο έχει πεθάνει. Στο άλλο άκρο του φάσματος, ένα πρόσωπο θεωρείται ότι δεν αγνοείται πλέον όταν η οικογένεια έχει λάβει επαρκείς, αξιόπιστες και έγκυρες πληροφορίες σχετικά με την τύχη του και τον τόπο στον οποίο βρίσκεται.

⁽¹⁴⁾ Συνώνυμο του όρου «ασυνόδευτος ανήλικος».

⁽¹⁵⁾ Άρθρο 3 παράγραφος 7 του ΚΔΑ· άρθρο 2 παράγραφος 11 του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2024/1356](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση ελέγχου διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΕ) 2017/2226, (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/817 (ΕΕ L, 2024/1356, 22.5.2024) (κανονισμός για τον έλεγχο διαλογής)· άρθρο 2 παράγραφος 5 της [οδηγίας \(ΕΕ\) 2024/1346](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (ΕΕ L, 2024/1346, 22.5.2024) [ΟΣΥ (2024)]· άρθρο 3 παράγραφος 11 του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2024/1347](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1347, 22.5.2024) (ΚΕΑΑ)· άρθρο 2 παράγραφος 11 του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2024/1351](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 (ΕΕ L, 2024/1351, 22.5.2024) (AMMR).

⁽¹⁶⁾ Υπάτη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR), Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδιά (UNICEF), [Safe & Sound: What States can do to ensure respect for the best interests of unaccompanied and separated children in Europe](#) [Σώα και αβλαβή παιδιά: τι μπορούν να κάνουν τα κράτη για να διασφαλίσουν τον σεβασμό του βέλτιστου συμφέροντος των ασυνόδευτων και χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών στην Ευρώπη], Οκτώβριος 2014, σ. 22.

**Επίτροπος ⁽¹⁷⁾ /
εκπρόσωπος ⁽¹⁸⁾**

Στον παρόντα οδηγό, σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο, χρησιμοποιούνται εναλλακτικά οι όροι «εκπρόσωπος» και «επίτροπος». Αμφότεροι οι όροι αναφέρονται σε ανεξάρτητο άτομο που είναι υπεύθυνο για τη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού και της συνολικής ευημερίας του. [Α] πρόσωπο ή οργάνωση που έχει ορισθεί από τις αρμόδιες αρχές για να συνδράμει και να εκπροσωπεί ασυνόδευτο ανήλικο σε διαδικασίες που προβλέπονται στον [AMMR], ώστε να διασφαλίζει το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και να ασκεί νομική ικανότητα για λογαριασμό του οσάκις είναι αναγκαίο ⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁷⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 18 του ΚΕΑΑ:

«επίτροπος»: φυσικό πρόσωπο ή οργάνωση που μπορεί, μεταξύ άλλων, να είναι δημόσιος φορέας και που έχει ορισθεί από τις αρμόδιες αρχές για να συνδράμει και να εκπροσωπεί ασυνόδευτο ανήλικο και να ενεργεί εξ ονόματός του, κατά περίπτωση, προκειμένου να εξασφαλίζει ότι ο ασυνόδευτος ανήλικος θα μπορεί να επωφελείται από τα δικαιώματα και να συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό, διασφαλίζοντας παράλληλα το μείζον συμφέρον του και τη γενική του ευημερία. Στην πράξη, ο επίτροπος έχει συχνά εξομοιωθεί με το πρόσωπο του εκπροσώπου ή του κοινωνικού λειτουργού.

⁽¹⁸⁾ Ο όρος «εκπρόσωπος» χρησιμοποιείται, αντίστοιχα, στην ΟΣΥ (2024), τον ΚΔΑ, τον AMMR, τον κανονισμό για τον έλεγχο διαλογής και τον κανονισμό Eurodac III. Η αιτιολογική σκέψη 25 του κανονισμού για τον έλεγχο διαλογής ορίζει τα εξής:

Θα πρέπει να ορίζεται εκπρόσωπος για να εκπροσωπεί και να επικουρεί τον ασυνόδευτο ανήλικο κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαλογής ή, σε περίπτωση που δεν έχει οριστεί εκπρόσωπος, θα πρέπει να καθοριστεί πρόσωπο καταρτισμένο για τη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος και της συνολικής ευημερίας του ανηλίκου.

Το άρθρο 13 του κανονισμού για τον έλεγχο διαλογής διευκρινίζει περαιτέρω τα εξής: «Ο εκπρόσωπος έχει τις δεξιότητες και την εμπειρογνώση που απαιτούνται, μεταξύ άλλων και όσον αφορά τη μεταχείριση και τις ειδικές ανάγκες των ανηλίκων». Παρόμοιες αναφορές υπάρχουν στο άρθρο 23 του ΚΔΑ και στο άρθρο 2 σημείο 13 της ΟΣΥ (2024):

«εκπρόσωπος»: φυσικό πρόσωπο ή οργάνωση, συμπεριλαμβανομένης δημόσιας αρχής, διορισμένο από τις αρμόδιες αρχές, με τις απαραίτητες δεξιότητες και εμπειρογνώση, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη μεταχείριση και τις ειδικές ανάγκες των ανηλίκων, για να εκπροσωπεί και να συνδράμει ασυνόδευτο ανήλικο και να ενεργεί εξ ονόματος του εν λόγω ασυνόδευτου ανηλίκου, κατά περίπτωση, προκειμένου να διασφαλίζονται το βέλτιστο συμφέρον και η γενική ευημερία του εν λόγω ασυνόδευτου ανηλίκου.

Το άρθρο 2 του AMMR ορίζει τον εκπρόσωπο ως εξής:

πρόσωπο ή οργάνωση που έχει ορισθεί από τις αρμόδιες αρχές για να συνδράμει και να εκπροσωπεί ασυνόδευτο ανήλικο σε διαδικασίες που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, ώστε να διασφαλίζει το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και να ασκεί νομική ικανότητα για λογαριασμό του οσάκις είναι αναγκαίο.

Ο όρος «επίτροπος» χρησιμοποιείται στο πλαίσιο του ΚΕΑΑ (βλ. υποσημείωση 17). Σύμφωνα με τους αντίστοιχους ορισμούς, θα έχουν τον ίδιο ρόλο αλλά διαφορετικά καθήκοντα. Ωστόσο, για να διασφαλιστεί η συνέχεια της εκπροσώπησης του ασυνόδευτου ανηλίκου, ο επίτροπος στο πλαίσιο του ΚΕΑΑ μπορεί να είναι το ίδιο πρόσωπο με τον εκπρόσωπο που έχει οριστεί στο πλαίσιο της ΟΣΥ (2024) και του ΚΔΑ.

⁽¹⁹⁾ Άρθρο 2 παράγραφος 12 και άρθρο 23 παράγραφος 2 στοιχείο α) του AMMR.

**Κεκτημένο της ΕΕ
στον τομέα του
ασύλου**

Αποτελείται από το ακόλουθο σύνολο νομικών πράξεων της ΕΕ: Οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου ⁽²⁰⁾, ΟΣΥ (2024), ΚΕΑΑ, ΚΔΑ, κανονισμός (ΕΕ) 2024/1350 ⁽²¹⁾, AMMR, κανονισμός για τον έλεγχο διαλογής, κανονισμός (ΕΕ) 2024/1349 ⁽²²⁾, κανονισμός (ΕΕ) 2024/1358 (κανονισμός Eurodac III) ⁽²³⁾ και κανονισμός (ΕΕ) 2024/1359 ⁽²⁴⁾.

**Εντοπισμός της
οικογένειας**

Η αναζήτηση μελών της οικογένειας (συμπεριλαμβανομένων των συγγενών ή πρώην φροντιστών, εάν πρόκειται για ασυνόδευτα ή χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά) με σκοπό την αποκατάσταση των οικογενειακών δεσμών και την οικογενειακή επανένωση, εφόσον κρίνεται ότι είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Στον παρόντα οδηγό, ο εντοπισμός της οικογένειας και η ταυτοποίηση των μελών της οικογένειας χρησιμοποιούνται εναλλάξ.

Μέλος της οικογένειας

Ο AMMR ⁽²⁵⁾ και η ΟΣΥ ⁽²⁶⁾ παρέχουν συγκεκριμένους ορισμούς για τα μέλη της οικογένειας, οι οποίοι είναι καίριας σημασίας για νομικούς και διοικητικούς σκοπούς. Η κατανόηση των ορισμών αυτών συμβάλλει στην ευθυγράμμιση της υποστήριξης και των προσπαθειών επανένωσης εντός του κανονιστικού πλαισίου.

Σύμφωνα με τον AMMR, οι αιτούντες μπορούν να επανενωθούν με «μέλος της οικογένειας» που βρίσκεται νόμιμα σε άλλη χώρα της ΕΕ+, ανεξάρτητα από το αν η οικογένεια έχει συσταθεί στη χώρα καταγωγής ή εκτός της χώρας καταγωγής, υπό την προϋπόθεση ότι έχει συσταθεί πριν από την άφιξή τους στο έδαφος της χώρας της ΕΕ+. Στην περίπτωση ασυνόδευτου παιδιού, θα πρέπει πάντα να λαμβάνεται υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού σε ενδεχόμενη υπόθεση οικογενειακής επανένωσης. Ο AMMR ορίζει τα διάφορα μέλη της οικογένειας, όπως εξηγείται κατωτέρω:

⁽²⁰⁾ [Οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου](#), της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων (ΕΕ L 212 της 7.8.2001).

⁽²¹⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1350](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση Πλαισίου της Ένωσης για την Επανεγκατάσταση και την Εισδοχή για Ανθρωπιστικούς Λόγους και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1147 (ΕΕ L, 2024/1350 της 22.5.2024).

⁽²²⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1349](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1148 (ΕΕ L, 2024/1349 της 22.5.2024).

⁽²³⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1358](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή βιομετρικών δεδομένων προκειμένου να εφαρμόζονται αποτελεσματικά οι κανονισμοί (ΕΕ) 2024/1351 και (ΕΕ) 2024/1350 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και η οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου και να ταυτοποιούνται οι παρανόμως διαμένοντες υπήκοοι τρίτων χωρών και οι ανιθαγενείς και σχετικά με αιτήσεις αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρωπαϊκή Αρχή για σκοπούς επιβολής του νόμου, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/818 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 603/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

⁽²⁴⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1359](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης και ανωτέρας βίας στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1147 (ΕΕ L, 2024/1359 της 22.5.2024).

⁽²⁵⁾ Άρθρο 2 παράγραφος 8 του AMMR.

⁽²⁶⁾ Άρθρο 2 παράγραφος 3 της ΟΣΥ (2024).

Σύζυγος ή σύντροφος	Ο/η σύζυγος του αιτούντος ή ο/η σύντροφος που διατηρεί σταθερή σχέση με το εν λόγω πρόσωπο σε ελεύθερη ένωση, υπό την προϋπόθεση ότι το δίκαιο ή η πρακτική του οικείου κράτους μέλους αντιμετωπίζει τα άγαμα ζεύγη κατά τρόπο παρόμοιο με τον ισχύοντα για τα έγγαμα ζεύγη βάσει του δικαίου περί υπηκόων τρίτων χωρών [άρθρο 2 παράγραφος 8 στοιχείο α) του AMMR].
Ανήλικο τέκνο από τα προαναφερόμενα ζευγάρια	(Άγαμο) τέκνο έγγαμων ή άγαμων ζευγαριών ή του αιτούντος «ανεξαρτήτως αν γεννήθηκε εντός ή εκτός γάμου ή αν είναι υιοθετημένο, όπως ορίζεται από την εθνική νομοθεσία» [άρθρο 2 παράγραφος 8 στοιχείο β) του AMMR].
Πατέρας, μητέρα ή άλλος ενήλικος υπεύθυνος για το παιδί	Όταν ο αιτών ή ο δικαιούχος διεθνούς προστασίας είναι τέκνο και άγαμος, ο πατέρας, η μητέρα ή άλλος ενήλικος υπεύθυνος για το παιδί, «είτε βάσει νόμου είτε βάσει της πρακτικής του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται ο ενήλικος» ή «στο οποίο βρίσκεται ο δικαιούχος» [άρθρο 2 παράγραφος 8 στοιχείο γ) του AMMR].
Συγγενής	Ο συγγενής δεν είναι άμεσο μέλος της οικογένειας, αλλά πρόσωπο με το οποίο το ασυνόδευτο παιδί μπορεί να έχει δεσμούς και με το οποίο μπορεί να επανενωθεί αν αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Το άρθρο 2 παράγραφος 9 του AMMR τον ορίζει ως ο «ενήλικος θείος ή θεία του αιτούντος ή ο/η δεύτερου βαθμού ανιών του αιτούντος, οι οποίοι βρίσκονται στο έδαφος κράτους μέλους, ανεξαρτήτως αν ο αιτών γεννήθηκε εντός ή εκτός γάμου ή αν είναι υιοθετημένος, όπως ορίζεται από το εθνικό δίκαιο».
Αδέλφια	Ο όρος δεν ορίζεται στον AMMR. Οι χώρες της ΕΕ+ μπορεί να έχουν δικούς τους ορισμούς στο εθνικό δίκαιο. Ένα ασυνόδευτο παιδί θα μπορούσε να επανενωθεί με έναν αδελφό του σε άλλο κράτος μέλος, εάν αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Συνήθως, ο αδελφός ή η αδελφή θεωρείται ότι έχει τουλάχιστον έναν κοινό γονέα με το άτομο.
Σχέση εξάρτησης	Η σχέση εξάρτησης αποτελεί δεσμευτικό κριτήριο ευθύνης βάσει του AMMR ⁽²⁷⁾ . Σχέση εξάρτησης υφίσταται όταν ο αιτών εξαρτάται από τη βοήθεια του τέκνου, του αδελφού ή του γονέα του που διαμένει νόμιμα σε κράτος μέλος ή όταν το τέκνο, ο αδελφός ή ο γονέας του αιτούντος βρίσκεται νόμιμα σε κράτος μέλος και εξαρτάται από τον αιτούντα. Εξάρτηση μπορεί να προκύψει λόγω εγκυμοσύνης, πρόσφατου τοκετού, σοβαρής ψυχικής ή σωματικής ασθένειας, σοβαρής αναπηρίας, σοβαρού ψυχολογικού τραύματος ή γήρατος.

⁽²⁷⁾ Άρθρο 34 του AMMR.

Principios y prácticas en materia de localización de familiares en la EU+ y terceros países

Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας
2Η ΕΚΔΟΣΗ

Μέρος Ι – Αρχές και πρακτικές σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας στην ΕΕ+ και σε τρίτες χώρες

Μάρτιος 2025

1. Διασφάλιση της οικογενειακής ενότητας και των δικαιωμάτων των παιδιών

Στο πλαίσιο της μετανάστευσης, χωρισμός της οικογένειας μπορεί να επέλθει υπό διάφορες περιστάσεις, μεταξύ άλλων πριν από τη διαφυγή από μια χώρα, κατά τη διάρκεια ταξιδιών στο πλαίσιο μετανάστευσης ή μετά την άφιξη στη χώρα προορισμού. Ο χωρισμός αυτός μπορεί επίσης να συμβεί σε ασυνόδευτα παιδιά που ζητούν διεθνή προστασία και σε ευάλωτα άτομα. Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται η ανάγκη εντοπισμού της οικογένειας και ο ρόλος του εν λόγω εντοπισμού στην προάσπιση των δικαιωμάτων των αιτούντων διεθνή προστασία, με έμφαση στα ασυνόδευτα παιδιά και τους εξαρτώμενους ενηλίκους ⁽²⁸⁾.

1.1. Εντοπισμός της οικογένειας – νομικά πλαίσια

1.1.1. Διεθνές νομικό πλαίσιο

Ο εντοπισμός της οικογένειας είναι απαραίτητος λόγω της υποχρέωσης των χωρών της ΕΕ+ να σέβονται το δικαίωμα στην οικογενειακή ζωή και να διατηρούν την οικογενειακή ενότητα, όπως περιγράφεται στο δίκαιο της ΕΕ. Οι υποχρεώσεις αυτές είναι σαφώς καθορισμένες σε διεθνή πλαίσια, συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου ⁽²⁹⁾ και του διεθνούς δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων ⁽³⁰⁾. Κατά τον εντοπισμό της οικογένειας ασυνόδευτων ή χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών, είναι ζωτικής σημασίας να διασφαλίζεται ότι τα κράτη μέλη και οι συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν (χώρες ΕΕ+) δίνουν προτεραιότητα στο δικαίωμα του παιδιού στην οικογενειακή ζωή και την οικογενειακή ενότητα. Η υποχρέωση αυτή απορρέει από βασικές νομικές πράξεις όπως η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΣΔΠ) ⁽³¹⁾, σύμφωνα με την οποία τα κράτη υποχρεούνται να σέβονται το δικαίωμα του παιδιού να διατηρεί άμεση επαφή με την οικογένειά του, εκτός εάν αυτό είναι αντίθετο προς το βέλτιστο συμφέρον του.

Βάσει του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και του διεθνούς δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα κράτη έχουν τρεις γενικές υποχρεώσεις όσον αφορά τους αγνοούμενους και τις οικογένειές τους:

- Να αποτρέπουν το ενδεχόμενο κάποιος να είναι αγνοούμενος, μεταξύ άλλων ως αποτέλεσμα βίαιης εξαφάνισης. Αυτό περιλαμβάνει, για παράδειγμα, υποχρεώσεις που σχετίζονται με την πρόληψη του χωρισμού της οικογένειας και τη διασφάλιση της επικοινωνίας μεταξύ των κρατουμένων και των οικογενειών τους.

⁽²⁸⁾ Κατά την έννοια της σχέσης εξάρτησης, όπως περιγράφεται λεπτομερώς στο άρθρο 34 του AMMR.

⁽²⁹⁾ Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού, «[What is international humanitarian law?](#)» (Τι είναι το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο;), Μάρτιος 2022.

⁽³⁰⁾ [Υπάτη](#) Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα (OHCHR), «The Core International Human Rights Instruments and their monitoring bodies» (Οι βασικές διεθνείς πράξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι φορείς παρακολούθησής τους), ιστότοπος της OHCHR, προσπελάστηκε για τελευταία φορά στις 4 Νοεμβρίου 2024, <https://www.ohchr.org/en/core-international-human-rights-instruments-and-their-monitoring-bodies>.

⁽³¹⁾ Άρθρο 9 παράγραφος 1 της [Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού](#) της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, 20 Νοεμβρίου 1989, Ηνωμένα Έθνη, Συλλογή Συνθηκών, τόμος 1577, σ. 3.

- Να διευκρινίζουν την τύχη των αγνοουμένων και τον τόπο στον οποίο βρίσκονται, λαμβάνοντας όλα τα εφικτά μέτρα, για παράδειγμα για την καταγραφή των προσώπων που έχουν δηλωθεί ως αγνοούμενα και παρέχοντας στις οικογένειές τους οποιοσδήποτε πληροφορίες σχετικά με την τύχη τους.
- Να διερευνούν και να διώκουν διεθνή εγκλήματα, συμπεριλαμβανομένων των εγκλημάτων πολέμου βάσει του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν ως αποτέλεσμα την εξαφάνιση προσώπων. Για παράδειγμα, τα κράτη πρέπει να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για τη διερεύνηση πράξεων βίαιης εξαφάνισης και την προσαγωγή των υπευθύνων στη δικαιοσύνη, καθώς και για την ενημέρωση των οικογενειών σχετικά με την εξέλιξη αυτών των διαδικασιών.

Επιπλέον, βάσει του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, ιδίως των Συμβάσεων της Γενεύης ⁽³²⁾, τα μέρη έχουν διάφορες βασικές υποχρεώσεις.

Πρόληψη της εξαφάνισης προσώπων: πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για την πρόληψη της εξαφάνισης προσώπων, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης της οικογενειακής ενότητας και της διευκόλυνσης της επικοινωνίας.

Υποχρέωση παροχής διευκρινίσεων σχετικά με την τύχη και τον τόπο στον οποίο βρίσκονται οι αγνοούμενοι: τα κράτη πρέπει να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την τύχη των αγνοουμένων και τον τόπο στον οποίο βρίσκονται στις οικογένειές τους.

Έρευνα και λογοδοσία: τα εγκλήματα πολέμου, συμπεριλαμβανομένων των βίαιων εξαφανίσεων, πρέπει να διερευνώνται και να διώκονται.

Το κερτημένο της ΕΕ στον τομέα του ασύλου είναι ένας από τους τομείς στους οποίους η δέσμευση αυτή έχει ενισχυθεί, καθώς η νομοθεσία του συμφώνου εισάγει πρόσθετες εγγυήσεις για τα ασυνόδευτα παιδιά που έχουν υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας. Ένας από τους τομείς στους οποίους απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή και ειδικές αντιδράσεις είναι ο εντοπισμός της οικογένειας.

1.1.2. Νομικά πλαίσια της ΕΕ και εντοπισμός της οικογένειας

Η ΕΕ τηρεί τις διεθνείς υποχρεώσεις σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών μέσω διαφόρων νομικών πράξεων:

- Ο **Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (ο Χάρτης) ⁽³³⁾, συγκεκριμένα το άρθρο 24, διασφαλίζει τα δικαιώματα των παιδιών στην προστασία, τη φροντίδα και την ενότητα της οικογένειας, υποστηρίζοντας ότι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα σε όλες τις πράξεις που τα αφορούν.

⁽³²⁾ Οι Συμβάσεις της Γενεύης και τα σχόλιά τους περιγράφονται λεπτομερώς στον ιστότοπο της Διεθνούς Επιτροπής Ερυθρού Σταυρού, προσπελάστηκε στις 22 Ιανουαρίου 2025, <https://www.icrc.org/en/law-and-policy/geneva-conventions-and-their-commentaries>.

⁽³³⁾ Ευρωπαϊκή Ένωση, **Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, 26 Οκτωβρίου 2012, 2012/C 326/02.

- Το άρθρο 8 της **Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου** ⁽³⁴⁾ κατοχυρώνει περαιτέρω την προστασία της οικογενειακής ζωής.
- Το **Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου** (ΚΕΣΑ) περιλαμβάνει πρόσφατες μεταρρυθμίσεις που αναδεικνύουν τη σημασία του εντοπισμού της οικογένειας, ιδίως για τους ασυνόδευτους ανηλίκους. Ο ΑΜΜΡ απαιτεί από τα κράτη μέλη να ταυτοποιούν και να εντοπίζουν τα μέλη της οικογένειας των αιτούντων διεθνή προστασία.
- Στο πλαίσιο του εντοπισμού της οικογένειας, η ΕΕ δίνει έμφαση σε διάφορα βασικά μέτρα και δικαιώματα. Το **δικαίωμα στην ταυτότητα και την ενότητα της οικογένειας** διασφαλίζει ότι τα άτομα έχουν την ευκαιρία να γνωρίζουν και να τυγχάνουν φροντίδας από τις οικογένειές τους. Το **δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης** επικεντρώνεται στη διευκόλυνση των γρήγορων και ανθρωπιστικών διαδικασιών για την επανένωση των οικογενειών, ιδίως σε περιπτώσεις που αφορούν παιδιά και ασυνόδευτους ανηλίκους. Το **βέλτιστο συμφέρον του παιδιού** θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα. Επιπλέον, το **δικαίωμα ενημέρωσης και προστασίας** επιτάσσει τα κράτη να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την τύχη των αγνοουμένων και να διασφαλίζουν την προστασία τους.

Σύμφωνα με τις αρχές αυτές, τα κράτη μέλη πρέπει να καταβάλλουν ενεργές και επιμελείς προσπάθειες για τον εντοπισμό των μελών της οικογένειας, διασφαλίζοντας ότι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού βρίσκεται πάντα στο επίκεντρο της διαδικασίας.

1.1.3. Η μεταρρύθμιση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου: το Σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο

Το Σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο, το οποίο αναμορφώνει το ΚΕΣΑ, τέθηκε σε ισχύ τον Ιούνιο του 2024 και θα τεθεί σε εφαρμογή στις 11 Ιουνίου 2026. Στόχος του συμφώνου είναι να θεσπίσει νέους κανόνες για τη διαχείριση της μετανάστευσης και να θεσπίσει ένα κοινό σύστημα ασύλου στην ΕΕ.

Οι νομοθετικές πράξεις του συμφώνου βασίζονται σε τέσσερις κύριους πυλώνες:

- τη διατήρηση της ασφάλειας των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ·
- τη διασφάλιση ταχείων και αποτελεσματικών διαδικασιών εντός της ΕΕ+·
- τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος ευθύνης και αλληλεγγύης·
- την ενσωμάτωση της μετανάστευσης σε διεθνείς συμπράξεις.

Συνολικά, το Σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο έχει ως στόχο τη δημιουργία ενός πιο συντονισμένου και ανθρωπιστικού συστήματος ασύλου, το οποίο εξισορροπεί την ανάγκη για ασφάλεια και έλεγχο με την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως για ευάλωτες ομάδες, όπως τα ασυνόδευτα παιδιά και οι οικογένειες.

⁽³⁴⁾ Συμβούλιο της Ευρώπης, [Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, όπως τροποποιήθηκε με τα Πρωτόκολλα αριθ. 11 και αριθ. 14](#), ETS 5, 4 Νοεμβρίου 1950.

1.1.4. Υποχρεώσεις εντοπισμού της οικογένειας

Με το νέο κεκτημένο της ΕΕ για το άσυλο, ο εντοπισμός της οικογένειας έχει καταστεί υποχρέωση για τα κράτη μέλη.

Έγκαιρη έναρξη του εντοπισμού της οικογένειας

Ο εντοπισμός της οικογένειας θα πρέπει να ξεκινά **το συντομότερο δυνατόν**, ιδανικά κατά τη διάρκεια του αρχικού ελέγχου στα εξωτερικά σύνορα. Ο έγκαιρος εντοπισμός πιθανών υποθέσεων οικογενειακής επανένωσης επιτρέπει την έγκαιρη συμπλήρωση του υποδείγματος εντοπισμού και τη συλλογή πληροφοριών, σύμφωνα με την υποχρέωση των χωρών της ΕΕ+ να δίνουν προτεραιότητα σε υποθέσεις που σχετίζονται με την οικογένεια στο πλαίσιο της διαδικασίας προσδιορισμού της ευθύνης.

Παροχή πληροφοριών

Οι αιτούντες **θα πρέπει να ενημερώνονται** σχετικά με τις δυνατότητες εντοπισμού της οικογένειας, συμπεριλαμβανομένων λεπτομερειών σχετικά με τις διατάξεις του AMMR για την ενότητα της οικογένειας, το δικαίωμα να ζητούν και να λαμβάνουν το υπόδειγμα για τον εντοπισμό της οικογένειας και τους φορείς που μπορούν να βοηθήσουν στη συμπλήρωσή του. Θα πρέπει επίσης να ενημερώνονται σχετικά με τους εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς που διευκολύνουν την ταυτοποίηση και τον εντοπισμό μελών της οικογένειας ⁽³⁵⁾.

Προσωπική συνέντευξη

Οι αιτούντες πρέπει να λαμβάνουν **πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία της προσωπικής συνέντευξης**, ιδίως όσον αφορά την απαίτηση υποβολής πληροφοριών σχετικά με τον προσδιορισμό της υπεύθυνης χώρας της ΕΕ+ ⁽³⁶⁾. Αυτό περιλαμβάνει τυχόν λεπτομέρειες που θα μπορούσαν να συμβάλουν στον εντοπισμό της παρουσίας μελών της οικογένειας, συγγενών ή άλλων συνδέσμων στις χώρες της ΕΕ+. Επιπλέον, οι αιτούντες θα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με τα μέσα υποβολής των εν λόγω πληροφοριών και τη βοήθεια που διατίθεται από τη χώρα της ΕΕ+ για τον εντοπισμό μελών της οικογένειας.

Βασικά ζητήματα και υποχρεώσεις στο πλαίσιο του Συμφώνου για το άσυλο και τη μετανάστευση

Έμφαση στην οικογενειακή επανένωση. Θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη διερεύνηση των οικογενειακών δεσμών και στον τόπο όπου βρίσκονται τα μέλη της οικογένειας σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, ώστε να αποφεύγονται οι υπερβολικοί χρόνοι αναμονής και να εξασφαλίζονται ολοκληρωμένες αξιολογήσεις των υποθέσεων.

Προτεραιότητα στις υποθέσεις οικογενειακής επανένωσης. Τόσο η αιτούσα χώρα ΕΕ+ όσο και η χώρα της ΕΕ+ στην οποία απευθύνεται το αίτημα θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα σε υποθέσεις οικογενειακής επανένωσης καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, ώστε να μειωθούν οι χρόνοι αναμονής και να διερευνηθούν διεξοδικά όλα τα στοιχεία της υπόθεσης.

⁽³⁵⁾ Άρθρο 19 στοιχείο στ) του AMMR.

⁽³⁶⁾ Άρθρο 19 στοιχείο ζ) του AMMR.

Έγκαιρος εντοπισμός και παραπομπή. Θα πρέπει να θεσπιστεί διαδικασία για τον έγκαιρο εντοπισμό πιθανών υποθέσεων οικογενειακής επανένωσης, η οποία θα επιτρέπει την ταχεία αναγνώριση και παραπομπή στη μονάδα του AMMR για την επιτάχυνση της διαδικασίας.

Παροχή πληροφοριών. Οι αιτούντες θα πρέπει να ενημερώνονται για τη σημασία της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τα μέλη της οικογένειάς τους για τη διευκόλυνση της επανένωσης. Οι αρχές πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αιτούντες κατανοούν την ανάγκη για έγκαιρη και ακριβή ανταλλαγή πληροφοριών καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Προορατική προσέγγιση. Οι πάροχοι πληροφοριών, οι υπεύθυνοι συνεντεύξεων, οι υπεύθυνοι χειρισμού υποθέσεων, οι εκπρόσωποι και οι αιτούντες θα πρέπει να υιοθετούν μια προορατική προσέγγιση σε υποθέσεις οικογενειακής επανένωσης. Αυτό συνεπάγεται την ενεργό αναζήτηση και ενθάρρυνση της παρουσίασης πληροφοριών σχετικά με τα μέλη της οικογένειας και τις δυνατότητες επανένωσης.

Παροχή νομικών συμβουλών. Τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν στους αιτούντες πρόσβαση σε νομικές συμβουλές για να τους υποστηρίξουν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας οικογενειακής επανένωσης, διασφαλίζοντας ότι κατανοούν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και λαμβάνουν τεκμηριωμένη καθοδήγηση για τις υποθέσεις τους.

Συνεργασία μεταξύ αρχών και οργανισμών. Οι αρχές των χωρών της ΕΕ+ και οι σχετικές οργανώσεις πρέπει να συνεργάζονται για τον εντοπισμό και την ταυτοποίηση των μελών της οικογένειας αιτούντων στις χώρες της ΕΕ+. Η συνεργασία αυτή διασφαλίζει ότι διερευνώνται όλες οι πτυχές μιας υπόθεσης και ότι λαμβάνονται υπόψη όλες οι απόψεις για τη λήψη τεκμηριωμένης απόφασης. Αυτό περιλαμβάνει σαφώς τη συμμετοχή οργανώσεων οικογενειακής ιχνηλάτησης ⁽³⁷⁾.

Διάθεση πόρων. Οι αποτελεσματικές διαδικασίες εντοπισμού οικογενειών απαιτούν επαρκείς ανθρώπινους, υλικούς και οικονομικούς πόρους εντός των αρχών. Το εκπαιδευμένο προσωπικό, μαζί με τους απαραίτητους πόρους και τα εργαλεία, είναι ζωτικής σημασίας για τη διαφύλαξη των διαδικαστικών και θεμελιωδών δικαιωμάτων και τη διασφάλιση των διαδικασιών ταχείας επανένωσης της οικογένειας.

Ο AMMR

Κεντρικό στοιχείο του συμφώνου είναι ο AMMR, ο οποίος αντικαθιστά τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 604/2013 ⁽³⁸⁾. Μπορείτε να διαβάσετε περισσότερα σχετικά με τον AMMR και τον εντοπισμό της οικογένειας στο πλαίσιο του καθορισμού της ευθύνης στο [μέρος II](#).

Στόχος του AMMR είναι να εξισορροπήσει τους σαφείς κανόνες σχετικά με την ευθύνη των αιτούντων με τους μηχανισμούς αλληλεγγύης μεταξύ των χωρών της ΕΕ+. Ο AMMR **δίνει προτεραιότητα στον εντοπισμό της οικογένειας**, επιβεβαιώνοντας ότι οι οικογενειακοί

⁽³⁷⁾ Άρθρο 23 παράγραφος 3 του AMMR.

⁽³⁸⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ\) αριθ. 604/2013](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 180 της 29.6.2013).

δεσμοί αποτελούν κριτήριο πρωταρχικής σημασίας για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους για την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας ⁽³⁹⁾. Βάσει του AMMR ⁽⁴⁰⁾, οι αιτούντες **ενημερώνονται διεξοδικά σχετικά με τα δικαιώματά τους** και τις διαθέσιμες διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας οικογενειακής επανένωσης. Ο AMMR επιβάλλει τη χρήση ενός **υποδείγματος εντοπισμού της οικογένειας** ⁽⁴¹⁾ και μιας ειδικής προσωπικής συνέντευξης ⁽⁴²⁾. Επιπλέον, οι αιτούντες δικαιούνται **δωρεάν νομικές συμβουλές** ⁽⁴³⁾, διασφαλίζοντας ότι έχουν πρόσβαση σε εμπεριστατωμένη νομική καθοδήγηση καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας οικογενειακής επανένωσης. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται επίσης να υποστηρίξουν την εν λόγω διαδικασία εντοπισμού, μέσω της συνεργασίας με τις εθνικές αρχές και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς.

Υπόδειγμα εντοπισμού της οικογένειας

Για λεπτομερή επισκόπηση του υποδείγματος εντοπισμού της οικογένειας, βλ. [μέρος II](#). Οδηγίες για τη συμπλήρωσή του παρέχονται στο υπόδειγμα.

Το άρθρο 22 του AMMR παρέχει στους αιτούντες το δικαίωμα να ζητήσουν και να λάβουν το υπόδειγμα εντοπισμού της οικογένειας, το οποίο βοηθά στον εντοπισμό των οικογενειακών δεσμών στα αρχικά στάδια της διαδικασίας υποβολής της αίτησης. Συνιστάται το υπόδειγμα και οι σχετικές πληροφορίες να παρέχονται το συντομότερο δυνατόν μετά την υποβολή της αίτησης. Οι αιτούντες διεθνή προστασία με μέλη της οικογένειάς τους στις χώρες ΕΕ+ θα πρέπει να συμπληρώσουν το υπόδειγμα το συντομότερο δυνατόν. Για τα ασυνόδευτα παιδιά διατίθεται ειδικό υπόδειγμα το οποίο συμπληρώνεται από τον εκπρόσωπο του παιδιού.

Ο κανονισμός Eurodac III

Τα δεδομένα που αποθηκεύονται στο σύστημα Eurodac βοηθούν στην εξακρίβωση της ταυτότητας των παιδιών αυτών και βοηθούν τις χώρες της ΕΕ+ να εντοπίσουν τα μέλη της οικογένειάς τους ή τυχόν δεσμούς που μπορεί να έχουν σε άλλες χώρες. Αξίζει να σημειωθεί ότι πλέον είναι δυνατή η λήψη βιομετρικών δεδομένων από παιδιά ηλικίας 6 ετών και άνω (προηγουμένως 14 ετών), ενώ εξακολουθούν να αποκλείονται τα παιδιά κάτω από την ηλικία αυτή. Επιπλέον, τα δεδομένα αυτά βοηθούν στον εντοπισμό αγνοούμενων παιδιών, μεταξύ άλλων για σκοπούς επιβολής του νόμου, και συμπληρώνουν άλλα συστήματα, όπως το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν ⁽⁴⁴⁾. Η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών εντοπισμού είναι ζωτικής σημασίας για τις διαδικασίες αυτές ⁽⁴⁵⁾.

⁽³⁹⁾ Άρθρο 25 του AMMR.

⁽⁴⁰⁾ Άρθρο 19 του AMMR.

⁽⁴¹⁾ Άρθρο 22 του AMMR.

⁽⁴²⁾ Άρθρο 22 του AMMR.

⁽⁴³⁾ Άρθρο 21 του AMMR.

⁽⁴⁴⁾ Όπως θεσπίστηκε με τον [κανονισμό \(ΕΕ\) 2018/1862](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με την εγκατάσταση, τη λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS) στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, την τροποποίηση και κατάργηση της απόφασης 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1986/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της απόφασης 2010/261/ΕΕ της Επιτροπής (ΕΕ L 312 της 7.12.2018).

⁽⁴⁵⁾ Αιτιολογική σκέψη 44 του κανονισμού Eurodac III.

Ο κανονισμός για τον έλεγχο διαλογής

Ο κανονισμός για τον έλεγχο διαλογής διαδραματίζει καίριο ρόλο στα πρώτα στάδια της διαδικασίας ασύλου. Προβλέπει τη συλλογή προκαταρκτικών πληροφοριών κατά την είσοδο ενός ατόμου στην ΕΕ, η οποία είναι ζωτικής σημασίας για τον προσδιορισμό τυχόν άμεσων ενδείξεων της ανάγκης εντοπισμού της οικογένειας. Αυτή η αρχική συλλογή δεδομένων περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα προσωπικά στοιχεία, το ταξιδιωτικό ιστορικό και τους πιθανούς οικογενειακούς δεσμούς εντός της ΕΕ, επιτρέποντας στις αρχές να διαπιστώνουν γρήγορα αν υπάρχουν λόγοι να καταβληθούν προσπάθειες οικογενειακής επανένωσης.

Ο κανονισμός για τον έλεγχο διαλογής διασφαλίζει ότι όλες οι σχετικές πληροφορίες συλλέγονται το συντομότερο δυνατόν, παρέχοντας μια βάση για περαιτέρω αξιολόγηση και δράση στο πλαίσιο του AMMR. Αυτή η διαδικασία έγκαιρου εντοπισμού είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της άμεσης αναγνώρισης και αντιμετώπισης των αναγκών εντοπισμού της οικογένειας, συμβάλλοντας στη διασφάλιση της ευημερίας και των δικαιωμάτων των ατόμων, ιδίως των ευάλωτων ομάδων, όπως των ασυνόδευτων ανηλίκων. Όταν προκύπτουν αιτήματα οικογενειακής ενότητας στο στάδιο του ελέγχου διαλογής, οι συνοριοφύλακες θα πρέπει να παραπέμπουν αμέσως τις υποθέσεις αυτές στις αρμόδιες αρχές, ώστε να καταχωρίσουν αμέσως την αίτηση και να την παραπέμψουν στην αρμόδια αρχή, για παράδειγμα στη μονάδα του AMMR ή στη διαδικασία ασύλου.

Θα πρέπει να καθοριστούν ειδικές προθεσμίες για τις εν λόγω παραπομπές ώστε να διασφαλιστεί η έγκαιρη παρακολούθηση, επιτρέποντας την ταχεία αναγνώριση και αντιμετώπιση του εντοπισμού μελών της οικογένειας. Αυτή η διαδικασία έγκαιρου εντοπισμού και παραπομπής είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της ευημερίας και των δικαιωμάτων των ατόμων, ιδίως των ευάλωτων ομάδων, όπως των ασυνόδευτων ανηλίκων και των εξαρτώμενων ενηλίκων.

Η ΟΣΥ (2024)

Η ΟΣΥ (2024), στο πλαίσιο του Συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο, περιλαμβάνει βασικές διατάξεις για τη στήριξη του εντοπισμού των οικογενειών και την προστασία των ανηλίκων. Συγκεκριμένα, τονίζει ότι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού ⁽⁴⁶⁾ είναι υψίστης σημασίας, απαιτώντας από τα κράτη μέλη να παρέχουν ένα βιοτικό επίπεδο που να ευνοεί τη σωματική, πνευματική, διανοητική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού. Αυτό περιλαμβάνει την εξέταση των δυνατοτήτων επανένωσης της οικογένειας, τη διασφάλιση της ευημερίας και της κοινωνικής σταθερότητας του ανηλίκου και την προστασία από κινδύνους όπως βία ή εκμετάλλευση. Το άρθρο 27 αφορά ειδικά τους ασυνόδευτους ανηλίκους και προβλέπει τον διορισμό εκπροσώπου. Ο ρόλος του εκπροσώπου περιλαμβάνει τη διευκόλυνση του εντοπισμού των μελών της οικογένειας, τη διασφάλιση της ενημέρωσης και της υποστήριξης των ανηλίκων καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Η οδηγία υποχρεώνει επίσης τα κράτη μέλη να ξεκινήσουν τον εντοπισμό της οικογένειας το συντομότερο δυνατόν, λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα εμπιστευτικότητας για την προστασία της ασφάλειας του ανηλίκου και των συγγενών του ⁽⁴⁷⁾.

⁽⁴⁶⁾ Άρθρο 26 της ΟΣΥ (2024).

⁽⁴⁷⁾ Άρθρο 27 παράγραφος 10 της ΟΣΥ (2024).

Άρθρο 27 παράγραφος 10 της ΟΣΥ (2024)

Τα κράτη μέλη αρχίζουν να αναζητούν τα μέλη της οικογένειας του ασυνόδευτου ανηλίκου, εν ανάγκη με τη βοήθεια διεθνών ή άλλων σχετικών οργανώσεων, το συντομότερο δυνατόν αφότου ασκηθεί αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, προστατεύοντας παράλληλα το βέλτιστο συμφέρον του εν λόγω ασυνόδευτου ανηλίκου. Όταν υπάρχει κίνδυνος να απειληθεί πιθανώς η ζωή ή ακεραιότητα του ανηλίκου ή των στενών συγγενών του, ιδίως εάν οι εν λόγω συγγενείς διαμένουν στη χώρα καταγωγής, πρέπει να διασφαλίζεται ότι η συλλογή, επεξεργασία και διαβίβαση των πληροφοριών που αφορούν τα εν λόγω πρόσωπα γίνεται εμπιστευτικά, ώστε να μην διακυβεύεται η ασφάλειά τους.

Διαδικασίες στα σύνορα και εντοπισμός της οικογένειας

Όσον αφορά τις διαδικασίες στα σύνορα και τον εντοπισμό της οικογένειας, η διαδικασία ελέγχου διαλογής διαδραματίζει καίριο ρόλο.

Διαδικασία ελέγχου διαλογής

Συλλογή πληροφοριών. Σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) του κανονισμού για τον έλεγχο διαλογής, οι αρχές πρέπει να συγκεντρώνουν δεδομένα σχετικά με το αν οι υπήκοοι τρίτων χωρών έχουν μέλη της οικογένειάς τους σε οποιοδήποτε κράτος μέλος. Για τους ασυνόδευτους ανηλίκους παρέχονται ειδικές εγγυήσεις ⁽⁴⁸⁾, οι οποίες διασφαλίζουν ότι ένας εκπαιδευμένος εκπρόσωπος ή πρόσωπο στηρίζει το παιδί κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαλογής με τρόπο φιλικό προς το παιδί και κατανοητό.

Έναρξη εντοπισμού. Το άρθρο 19 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του AMMR ορίζει ότι οι αιτούντες πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με τις επιλογές επανένωσης της οικογένειας, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος αίτησης και λήψης του υποδείγματος εντοπισμού της οικογένειας. Η διαδικασία αυτή θα πρέπει να ξεκινήσει το συντομότερο δυνατόν. Οι πληροφορίες που συλλέγονται θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο για σκοπούς εντοπισμού χωρίς να επηρεάζουν δυσμενώς τα εμπλεκόμενα μέρη. Ο αιτών θα πρέπει να ενημερωθεί για την εν λόγω εγγύηση.

⁽⁴⁸⁾ Άρθρο 13 του κανονισμού για τον έλεγχο διαλογής.

Διαδικασία ασύλου στα σύνορα

Η διαδικασία ασύλου στα σύνορα εφαρμόζεται σε ασυνόδευτα παιδιά εάν αυτά συνιστούν απειλή για την ασφάλεια ⁽⁴⁹⁾. Μπορούν να εφαρμοστούν κριτήρια οικογενειακής επανένωσης από τον AMMR και τα κράτη μέλη πρέπει να εργαστούν άμεσα για τον εντοπισμό των μελών της οικογένειας ασυνόδευτων ανηλίκων, διασφαλίζοντας ότι δίνεται προτεραιότητα στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού ⁽⁵⁰⁾. Οι διεθνείς οργανισμοί μπορούν να βοηθήσουν στον εντοπισμό, με τις όποιες ενέργειες να σέβονται την εμπιστευτικότητα και την προστασία των εμπλεκόμενων μερών.

Όταν υπάρχουν αμφιβολίες για την ηλικία ενός ατόμου, ενδέχεται να απαιτείται αξιολόγηση της ηλικίας του. Κατά τη διάρκεια αυτής της αξιολόγησης, συνιστάται να διακόπτονται προσωρινά οι προσπάθειες εντοπισμού της οικογένειας έως ότου επιβεβαιωθεί η ηλικία του ατόμου. Μόλις διαπιστωθεί η ηλικία, ο εντοπισμός της οικογένειας θα πρέπει να ξαναρχίσει αμέσως, διασφαλίζοντας την τήρηση των σχετικών προθεσμιών του AMMR.

Το προσωπικό που χειρίζεται υποθέσεις στις οποίες εμπλέκονται ασυνόδευτοι ανήλικοι πρέπει να λαμβάνει εξειδικευμένη κατάρτιση για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των παιδιών αυτών, διασφαλίζοντας την ορθή εφαρμογή των κανονισμών. Είναι σημαντικό να συλλέγονται εγκαίρως οι απαραίτητες πληροφορίες, καθώς η μη έγκαιρη συλλογή τους μπορεί να οδηγήσει στην έλλειψη κρίσιμων προθεσμιών για την οικογενειακή επανένωση βάσει του AMMR ⁽⁵¹⁾.

1.2. Ο σκοπός του εντοπισμού της οικογένειας

Ο εντοπισμός της οικογένειας εξυπηρετεί διάφορους κρίσιμους σκοπούς για όλους τους αιτούντες, συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων ανηλίκων, οι οποίοι είναι ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα:

1. Πρώτον, βοηθά στον εντοπισμό των μελών της οικογένειας με τα οποία ο αιτών επιθυμεί ή θα πρέπει να επανενωθεί, είτε εντός της ΕΕ+ είτε, κατά περίπτωση, σε τρίτες χώρες ή χώρες καταγωγής.
2. Δεύτερον, αποσκοπεί στην αποκατάσταση και τη διατήρηση της επαφής μεταξύ των χωρισμένων από την οικογένειά τους μελών της οικογένειας, υπό την προϋπόθεση ότι όλα συμφωνούν και η εν λόγω επαφή δεν θέτει σε κίνδυνο κανένα από τα μέλη, αφού προσδιοριστεί το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, όταν εμπλέκονται παιδιά.
3. Τρίτον, διευκολύνει την οικογενειακή επανένωση όταν είναι προς το βέλτιστο συμφέρον των εμπλεκόμενων ατόμων, διασφαλίζοντας επίσης την ασφάλεια και την αμοιβαία συναίνεση.

Στα ασυνόδευτα παιδιά, λόγω της αυξημένης ευάλωτότητάς τους, αποδίδεται ιδιαίτερη προσοχή στο πλαίσιο των πολιτικών της ΕΕ για το άσυλο, όπως περιγράφεται στην

⁽⁴⁹⁾ Όπως ορίζεται στο άρθρο 53 παράγραφος 1 του ΚΔΑ.

⁽⁵⁰⁾ Άρθρο 23 του ΚΔΑ.

⁽⁵¹⁾ Βλ. [μέρος II](#).

ΟΣΥ (2024). Η οδηγία αυτή απαιτεί από τα κράτη μέλη να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για τον εντοπισμό των μελών της οικογένειας ⁽⁵²⁾, δίνοντας παράλληλα προτεραιότητα στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού ⁽⁵³⁾.

Επιπλέον, τα αποτελέσματα του εντοπισμού της οικογένειας και οι σχετικές πληροφορίες που συλλέγονται σχετικά με την κατάσταση στη χώρα καταγωγής του παιδιού μπορεί να είναι χρήσιμα κατά τον προσδιορισμό του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, όπως αναφέρεται στο άρθρο 22 της ΣΔΠ και στο γενικό σχόλιο αριθ. 12 της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού:

Αποτελεσματική αναζήτηση των μελών της οικογένειας μπορεί επίσης να χρειάζεται για τους ανήλικους αιτούντες άσυλο, όπως και συναφείς πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση στη χώρα καταγωγής τους προκειμένου να προσδιοριστεί το βέλτιστο συμφέρον τους. ⁽⁵⁴⁾

Οι πληροφορίες αυτές ενδέχεται να διευκολύνουν τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς να προσδιορίσουν τις ατομικές ανάγκες του παιδιού και, με γνώμονα τις ανάγκες αυτές, να διαμορφώσουν και να παράσχουν κατάλληλη εξατομικευμένη προστασία και φροντίδα, καθώς και να καθορίσουν το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού βάσει των ατομικών περιστάσεών του. Ο εντοπισμός της οικογένειας αποτελεί επίσης εργαλείο ένταξης στην κοινωνία υποδοχής, διότι διασφαλίζει τη γνώση του ιστορικού και την άτυπη ταυτοποίηση του παιδιού. Για παράδειγμα, είναι πολύ σημαντικό να γνωρίζουμε το μορφωτικό και το υγειονομικό υπόβαθρο, την ποιότητα των διαπροσωπικών σχέσεων με τους γονείς και άλλους συγγενείς, το ιστορικό κακοποίησης και/ή ενδοοικογενειακής βίας, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση της οικογένειας, τις συνθήκες υγείας των μελών της οικογένειας και τις τοπικές κοινωνικές διαστάσεις. Επιπλέον, ο αποτελεσματικός εντοπισμός της οικογένειας είναι επίσης απαραίτητος για να αποτραπεί η είσοδος των παιδιών σε υιοθεσία ή ανάδοχη φροντίδα όταν οι βιολογικοί γονείς τους ζουν και επιθυμούν να επανενωθούν μαζί τους, εφόσον αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Το πεδίο εφαρμογής και η μέθοδος εντοπισμού της οικογένειας μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με το αν διενεργείται για τους σκοπούς του προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την αίτηση διεθνούς προστασίας σύμφωνα με τον AMMR ή στο ευρύτερο πλαίσιο της διαδικασίας διεθνούς προστασίας. Οι κύριες διαφορές μεταξύ του εντοπισμού μελών της οικογένειας στο έδαφος της ΕΕ και στη χώρα καταγωγής ή σε τρίτη χώρα επισημαίνονται κατωτέρω.

⁽⁵²⁾ Άρθρο 27 παράγραφος 10 της ΟΣΥ (2024).

⁽⁵³⁾ Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το σχετικό νομικό πλαίσιο παρέχονται στο [Παράρτημα Ι. Νομικό πλαίσιο – εστίαση στα δικαιώματα των παιδιών](#).

⁽⁵⁴⁾ Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, [General comment No. 12 \(2009\): The right of the child to be heard \[Γενικό σχόλιο αριθ. 12 \(2009\): Το δικαίωμα ακρόασης του παιδιού\]](#), CRC/C/GC/12, 20 Ιουλίου 2009, παράγραφος 124.

	Εντοπισμός της οικογένειας με σκοπό την οικογενειακή επανένωση εντός της ΕΕ+	Εντοπισμός της οικογένειας στη χώρα καταγωγής ή σε τρίτες χώρες
Εδαφικό πεδίο εφαρμογής	Το μέλος της οικογένειας μπορεί να βρίσκεται στο έδαφος χώρας της ΕΕ+.	Το μέλος της οικογένειας μπορεί να βρίσκεται στη χώρα καταγωγής του παιδιού ή σε τρίτη χώρα.
Σκοπός	• Σεβασμός του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού. • Προσδιορισμός του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας. • Επανένωση μελών της οικογένειας, αδελφών ή συγγενών στο έδαφος κράτους μέλους.	• Σεβασμός του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού. • Αποκατάσταση οικογενειακών δεσμών. • Επανένωση του παιδιού με μέλος της οικογένειάς του: ▪ στη χώρα υποδοχής της ΕΕ. ▪ στη χώρα καταγωγής ή σε τρίτη χώρα.
Νομική υποχρέωση	• Να ληφθεί υπόψη και να αξιολογηθεί το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. • Να διασφαλιστεί ότι ένας εκπρόσωπος με κατάλληλα προσόντα καλύπτει τα καθήκοντα που ανατίθενται από τον AMMR ⁽⁵⁵⁾. • Εντοπισμός μελών της οικογένειας, αδελφών ή συγγενών ⁽⁵⁶⁾. • Να υποβληθεί αίτημα αναδοχής στο πλαίσιο του AMMR μόλις προσδιοριστεί το υπεύθυνο κράτος μέλος ⁽⁵⁷⁾. • Επανένωση μελών της οικογένειας, αδελφών ή συγγενών, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.	• Να ληφθεί υπόψη και να αξιολογηθεί το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. • Να ξεκινήσει ο εντοπισμός της οικογένειας ή να συνεχιστεί η διαδικασία, κατά περίπτωση. • Να διασφαλιστεί ότι το παιδί εκπροσωπείται/επικουρείται από εκπρόσωπο που διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα. • Να αξιολογηθεί το καθεστώς του παιδιού (με σκοπό την προετοιμασία για την οικογενειακή επανένωση).

Είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό ότι ο εντοπισμός της οικογένειας ενός παιδιού **δεν οδηγεί κατ' ανάγκη στην οικογενειακή επανένωση**. Η επανένωση μπορεί να μην είναι πάντα δυνατή ή κατάλληλη και οι αρμόδιες αρχές πρέπει να εξετάζουν πρόσθετους παράγοντες, ιδίως σε περιπτώσεις πιθανής οικογενειακής επανένωσης.

⁽⁵⁵⁾ Άρθρο 23 παράγραφος 5 του AMMR.

⁽⁵⁶⁾ Άρθρο 23 παράγραφος 6 του AMMR.

⁽⁵⁷⁾ Άρθρο 25 του AMMR.

Παιδιά. Στην περίπτωση των παιδιών, όλες οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και το δικαίωμα του παιδιού να εκφράζει τη γνώμη του πρέπει να γίνεται σεβαστό, δίνοντας τη δέουσα βαρύτητα στις απόψεις του με βάση την ωριμότητα. Εάν ένα παιδί ή μέλος της οικογένειας εκδηλώσει απροθυμία να αποκαταστήσει τους δεσμούς του, οι λόγοι θα πρέπει να διερευνηθούν προσεκτικά. Η παροχή συμβουλών — οι οποίες παρέχονται χωριστά ή από κοινού μέσω τηλεφώνου, βιντεοσύνδεσης ή άλλων μεθόδων— μπορεί μερικές φορές να συμβάλει στην αποκατάσταση των οικογενειακών δεσμών. Ωστόσο, εάν το παιδί ή η οικογένεια εκφράσουν τελικά την επιθυμία να μην αποκατασταθούν αυτοί οι δεσμοί, θα πρέπει να γίνονται σεβαστές οι επιθυμίες τους ⁽⁵⁸⁾.

Ενήλικες. Για τους ενήλικες, η επανένωση απαιτεί συναίνεση και αποδεδειγμένη επιθυμία επανένωσης, ιδίως στην περίπτωση των συζύγων, οι οποίοι μπορεί επίσης να δικαιούνται επανένωση. Είναι επίσης σημαντικό να αξιολογούνται και να αντιμετωπίζονται τυχόν πιθανοί κίνδυνοι, π.χ. σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας, που ενδέχεται να επηρεάσουν την απόφαση για την επανένωση των μελών της οικογένειας.

Ωστόσο, εάν ο αιτών ή η οικογένεια τελικά δεν επιθυμούν να αποκαταστήσουν τους οικογενειακούς δεσμούς, οι επιθυμίες τους θα πρέπει να γίνονται σεβαστές.

1.3. Βασικοί παράγοντες στις διαδικασίες εντοπισμού της οικογένειας

Η συμμετοχή των διαφόρων παραγόντων στη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας εξαρτάται από το νομικό και θεσμικό πλαίσιο της χώρας υποδοχής, καθώς και από την ανάλυση των παραγόντων κινδύνου και την αρχή της εμπιστευτικότητας σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση. Ιδίως στην περίπτωση των αιτούντων ή των προσφύγων, η συνεργασία με τις αρχές στη χώρα καταγωγής ή τις προξενικές αρχές στη χώρα υποδοχής μπορεί να εκθέσει το πρόσωπο σε βλάβη, όταν το κράτος είναι ο κύριος υπεύθυνος δίωξης. Θα πρέπει να επιδεικνύεται ιδιαίτερη προσοχή ώστε να αποτρέπεται η έκθεση σε τυχόν πρόσθετο κίνδυνο και πρέπει να διενεργείται διεξοδική αξιολόγηση της ατομικής κατάστασης. Ανάλογα με τις περιστάσεις της εκάστοτε περίπτωσης, ο εντοπισμός της οικογένειας μπορεί να συνεπάγεται την ταυτοποίηση των μελών της οικογένειας στο έδαφος της ΕΕ+ ή εκτός του εδάφους της ΕΕ+, στη χώρα καταγωγής ή σε τρίτη χώρα (π.χ. το παιδί μπορεί να άφησε τους γονείς του σε καταυλισμό προσφύγων). Περιλαμβάνει τη συνεργασία με άλλες εθνικές αρχές, τις αρχές άλλης χώρας της ΕΕ+, ή τη χρήση πόρων στη χώρα καταγωγής ή στην τρίτη χώρα, εφόσον αυτό δεν θα έθετε σε κίνδυνο το παιδί και την οικογένεια.

⁽⁵⁸⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το νομικό πλαίσιο που αφορά τα παιδιά, βλ. [Παράρτημα Ι. Νομικό πλαίσιο – εστίαση στα δικαιώματα των παιδιών](#).

Οι παράγοντες που θα μπορούσαν να συμμετάσχουν περιγράφονται λεπτομερώς στον πίνακα:

	Εντοπισμός της οικογένειας εντός της χώρας της ΕΕ+	Εντοπισμός της οικογένειας στη χώρα καταγωγής ή σε τρίτες χώρες
Παράγοντες	• Το παιδί. • Ο εκπρόσωπος του παιδιού. • Οι αρχές ⁽⁵⁹⁾ του κράτους μέλους υποδοχής. • Οι αρχές άλλων χωρών της ΕΕ+. • Διεθνείς ή άλλες σχετικές οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων οικογενειακής ιχνηλάτησης ⁽⁶⁰⁾. • Τα μέλη της οικογένειας του παιδιού. • Άλλοι.	• Το παιδί. • Ο εκπρόσωπος του παιδιού. • Αρχές ⁽⁶¹⁾ στο κράτος υποδοχής. • Οι πρεσβείες και προξενικές υπηρεσίες του κράτους υποδοχής. • Διεθνείς ή άλλοι σχετικοί οργανισμοί ⁽⁶²⁾. • Τοπικές υπηρεσίες εντοπισμού. • Αρχές της χώρας καταγωγής ή τρίτης χώρας, υπό την προϋπόθεση ότι δεν ενέχει κίνδυνο για το παιδί ή τα μέλη της οικογένειάς του. • Άλλοι.

Τόσο για τα παιδιά όσο και για τους εξαρτώμενους ενηλίκους, πρέπει να υπάρχουν οι κατάλληλοι μηχανισμοί για την υποστήριξη της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών και περιστάσεων.

Ο αιτών, είτε πρόκειται για παιδί είτε για εξαρτώμενο ενήλικα, συχνά αποτελεί την κύρια πηγή πληροφοριών για τον εντοπισμό της οικογένειας. Στην περίπτωση των **παιδιών**, θα πρέπει να εφαρμόζονται κατάλληλοι μηχανισμοί φιλικόι προς τα παιδιά ⁽⁶³⁾, ώστε να είναι σε θέση το παιδί να κατανοήσει τον στόχο του εντοπισμού της οικογένειας, τη διαδικασία και τα πιθανά αποτελέσματα και τις συνέπειες. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται η διασφάλιση ότι οι διερμηνείς ή οι γλωσσικοί και πολιτισμικοί διαμεσολαβητές, εάν συμμετέχουν, ενημερώνονται εξίσου σχετικά με τη σημασία της συνεργασίας με το παιδί με φιλικό προς το παιδί τρόπο, ιδίως όσον αφορά τη χρήση της γλώσσας και την επικοινωνία.

Το παιδί θα πρέπει να ενημερώνεται αμέσως και να του ζητείται η γνώμη σχετικά με τη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας, καθώς και σχετικά με την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά το θέμα αυτό. Οι απόψεις του παιδιού θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε όλα τα στάδια και πρωτίστως σε συνάρτηση με την ηλικία και την ωριμότητά του.

⁽⁵⁹⁾ Μπορεί να περιλαμβάνονται όλοι οι σχετικοί ενδιαφερόμενοι φορείς στον τομέα της προστασίας του παιδιού, όπως δικαστικές αρχές, τοπικές κοινωνικές υπηρεσίες, επίτροποι και υπηρεσίες υγείας.

⁽⁶⁰⁾ Βλ. περισσότερα στην ενότητα «Οργανώσεις οικογενειακής ιχνηλάτησης» στο [μέρος II](#).

⁽⁶¹⁾ Μπορεί να περιλαμβάνονται όλοι οι σχετικοί ενδιαφερόμενοι φορείς στον τομέα της προστασίας του παιδιού, όπως δικαστικές αρχές, τοπικές κοινωνικές υπηρεσίες, επίτροποι και υπηρεσίες υγείας.

⁽⁶²⁾ Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η ΔΕΕΣ και οι εθνικές εταιρείες του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου δεν κοινοποιούν σε τρίτους τα αποτελέσματα των προσπαθειών εντοπισμού μελών της οικογένειας. Οι πληροφορίες κοινοποιούνται αποκλειστικά και απευθείας στα μέλη της οικογένειας που συμμετέχουν στην αναζήτηση των αγνοούμενων συγγενών τους.

⁽⁶³⁾ Οι φιλικόι προς τα παιδιά μηχανισμοί είναι συστήματα ή διαδικασίες σχεδιασμένες έτσι ώστε να είναι εύκολα κατανοητές και προσβάσιμες για τα παιδιά και να διασφαλίζουν τον σεβασμό των αναγκών και των δικαιωμάτων τους. Οι μηχανισμοί αυτοί δίνουν προτεραιότητα στην ευημερία και την ασφάλεια των παιδιών, διευκολύνοντας την έκφραση των απόψεών τους, την πρόσβαση στις υπηρεσίες και τη λήψη της κατάλληλης στήριξης.

Η συμμετοχή του παιδιού στη διαδικασία θα πρέπει να διευκολύνεται από τον επίτροπο, ο οποίος μπορεί να λειτουργήσει ως σύνδεσμος μεταξύ του παιδιού και των διαφόρων εμπλεκόμενων παραγόντων. Ο **επίτροπος** του παιδιού θα πρέπει να στηρίζει και να συνοδεύει το παιδί καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας. Ο επίτροπος θα πρέπει να εκπροσωπεί το παιδί και να συμπληρώνει τη νομική του ικανότητα όταν είναι αναγκαίο, διασφαλίζοντας ότι όλες οι ενέργειες πραγματοποιούνται προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Ο διορισμένος επίτροπος θα πρέπει να ενημερώνεται και να ζητείται η γνώμη του σχετικά με όλες τις ενέργειες που αναλαμβάνονται σε σχέση με το παιδί. Ανάλογα με τις ατομικές περιστάσεις της υπόθεσης, ο επίτροπος μπορεί επίσης να συμμετέχει ενεργά στη λήψη σχετικών πληροφοριών από το παιδί.

Για τους **ενήλικες**, οι οποίοι ενδέχεται επίσης να χρειάζονται υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, θα πρέπει να εφαρμόζονται μέτρα που τους επιτρέπουν να κατανοήσουν τους στόχους και τα βήματα που απαιτούνται για τον εντοπισμό της οικογένειας. Σε περιπτώσεις στις οποίες η ικανότητα του ενήλικου αιτούντος να συμμετέχει πλήρως στη λήψη αποφάσεων είναι περιορισμένη λόγω ευαλωτότητας, θα πρέπει να συνοδεύεται από διορισμένο εκπρόσωπο ή πρόσωπο υποστήριξης, έτσι ώστε να διασφαλιστεί ο σεβασμός των απόψεων και των προτιμήσεών του σε όλα τα στάδια. Ο εν λόγω εκπρόσωπος θα πρέπει να ενημερώνεται και να ζητείται η γνώμη του για όλες τις ενέργειες που αναλαμβάνονται, υποστηρίζοντας το βέλτιστο συμφέρον του εξαρτώμενου ενήλικα και στηρίζοντάς τον στην παροχή πληροφοριών σχετικών με τον εντοπισμό της οικογένειας.

Στις **αρχές των χωρών της ΕΕ+** που θα μπορούσαν να συμμετέχουν στη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, οι αρχές ασύλου, οι αρχές μετανάστευσης και οι υπηρεσίες προστασίας του παιδιού σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Μπορούν επίσης να συμμετέχουν οι πρεσβείες ή οι προξενικές υπηρεσίες του κράτους υποδοχής στη χώρα καταγωγής ή σε τρίτες χώρες. Σύμφωνα με το κεκτημένο της ΕΕ για το άσυλο ⁽⁶⁴⁾, οι αρχές των κρατών μελών διαδραματίζουν προορατικό ρόλο στη διαδικασία εντοπισμού των μελών της οικογένειας ενός παιδιού, εάν αυτό θεωρείται ότι είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Τα κράτη, μέσω των αρχών προστασίας του παιδιού και άλλων αρμόδιων υπηρεσιών τους, θα πρέπει να αναπτύξουν διαδικασίες εντοπισμού της οικογένειας και να καταστήσουν υποχρεωτικό τον εντοπισμό της οικογένειας στην περίπτωση ασυνόδευτων παιδιών —εκτός εάν θεωρείται ότι δεν είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού ή εάν αυτό θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο το παιδί ή την οικογένειά του. Ο εντοπισμός της οικογένειας αποτελεί προϋπόθεση για τη διασφάλιση της απαραίτητης προστασίας και φροντίδας για την ευημερία του παιδιού ⁽⁶⁵⁾. Σύμφωνα με τον AMMR ⁽⁶⁶⁾, το προσωπικό των αρμόδιων αρχών πρέπει να λαμβάνει συνεχή κατάρτιση σχετικά με τις ειδικές ανάγκες των παιδιών.

Σχετικό εργαλείο του EUAA

Ο EUAA έχει αναπτύξει ενότητες κατάρτισης και πρακτικούς οδηγούς για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των παιδιών και άλλων ευάλωτων αιτούντων. Για περισσότερες πληροφορίες, συμβουλευτείτε τον κατάλογο κατάρτισης του EUAA στον δικτυακό τόπο του EUAA, <https://euaa.europa.eu/training-catalogue>.

⁽⁶⁴⁾ Ειδικότερα, το άρθρο 33 παράγραφος 7 του ΚΕΑΑ, το άρθρο 27 παράγραφος 10 της ΟΣΥ (2024) και το άρθρο 23 του AMMR.

⁽⁶⁵⁾ Ιδίως τα άρθρα 8, 9 και 10 της ΣΔΠ.

⁽⁶⁶⁾ Άρθρο 23 παράγραφος 6 του AMMR.

Επιπλέον, ο εντοπισμός της οικογένειας είναι ένας τομέας στο πλαίσιο του ασύλου, όπου οι χώρες της ΕΕ+ συχνά συνεργάζονται με **διεθνείς ή άλλους σχετικούς οργανισμούς** και βασίζονται στις υπηρεσίες τους. Ορισμένοι διεθνείς οργανισμοί διαθέτουν σημαντική πείρα και εμπειρογνώσια στον τομέα του εντοπισμού της οικογένειας. Οι εν λόγω οργανισμοί έχουν δημιουργήσει δίκτυα, εργαλεία και μεθοδολογίες για να διευκολύνουν τον εντοπισμό της οικογένειας κατά τρόπο που να διασφαλίζει την ασφάλεια και το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Οι υπηρεσίες τέτοιων οργανισμών είναι ιδιαίτερα σημαντικές όταν ο εντοπισμός της οικογένειας πραγματοποιείται στις χώρες καταγωγής ή σε τρίτες χώρες. Ορισμένοι από τους οργανισμούς με τους οποίους συνεργάζονται οι χώρες της ΕΕ+ στο πλαίσιο αυτό είναι η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR), ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, το Διεθνές Κίνημα του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου και οι Διεθνείς Κοινωνικές Υπηρεσίες.

Τα κράτη μέλη μπορούν να διευκολύνουν την πρόσβαση του αιτούντος στις υπηρεσίες εντοπισμού των εν λόγω οργανισμών. Θα πρέπει επίσης να ζητούν, όταν είναι αναγκαίο, τη συνδρομή σχετικών οργανώσεων και αρχών για να βοηθήσουν τον αιτούντα στη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι αρχές και τα πρότυπα των σχετικών οργανώσεων ⁽⁶⁷⁾. Πρέπει να ζητείται η συναίνεση του οικείου προσώπου (παιδί ή ενήλικας για τον οποίο διεξάγεται η διαδικασία εντοπισμού) πριν από οποιαδήποτε ανταλλαγή πληροφοριών από τις εν λόγω οργανώσεις με τις αρμόδιες αρχές ⁽⁶⁸⁾.

Στη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας θα μπορούσαν επίσης να συμμετέχουν, κατά περίπτωση, **υπηρεσίες και φορείς των οργανώσεων των τοπικών κοινοτήτων**, με πρακτική εμπειρία στον τομέα και εξοικείωση με τους δεσμούς της κοινότητας, τα κοινωνικά και τα θρησκευτικά δίκτυα. Η εμπιστευτικότητα, η προστασία των δεδομένων και η ασφάλεια θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με τη συμμετοχή τοπικών υπηρεσιών, ώστε να αποφεύγεται η έκθεση του παιδιού, των μελών της οικογένειας ή των ίδιων των παρόχων υπηρεσιών σε κίνδυνο. Η συμμετοχή των οργανισμών αυτών στη διαδικασία εντοπισμού θα πρέπει να διασφαλίζει την τήρηση των αρχών και των προτύπων τους.

Ανάλογα με τις συνθήκες στη χώρα καταγωγής ή στην τρίτη χώρα και κατόπιν ενδελεχούς εξέτασης της ασφάλειας του παιδιού και των μελών της οικογένειας, καθώς και της αρχής της εμπιστευτικότητας, στη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας ενδέχεται να συμμετέχουν επίσης **οι αρχές της χώρας καταγωγής ή της τρίτης χώρας ή οι διπλωματικές οντότητες εντός της Ευρώπης που εκπροσωπούν τις εν λόγω χώρες**. Αυτό θα πρέπει πάντα να πραγματοποιείται **με εξαιρετική προσοχή**, ώστε να μην τίθενται σε κίνδυνο οι εμπλεκόμενοι, η ακεραιότητα της διαδικασίας ασύλου, καθώς και η ασφάλεια των αιτούντων ⁽⁶⁹⁾ και των μελών της οικογένειάς τους.

Όταν εντοπιστεί, το **μέλος της οικογένειας του παιδιού** θα πρέπει να συμμετέχει στην επαλήθευση των οικογενειακών δεσμών, στη διαδικασία αποκατάστασης των οικογενειακών δεσμών και σε οποιοδήποτε πιθανό αποτέλεσμα της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας, εφόσον αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Άλλα μέλη της οικογένειας ή

⁽⁶⁷⁾ Ιδίως τα μέλη του Κινήματος της Ερυθράς Ημισελήνου του Ερυθρού Σταυρού. Επισημαίνεται ότι η ΔΕΕΣ και οι εθνικές εταιρείες του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου δεν κοινοποιούν σε τρίτους τα αποτελέσματα των προσπαθειών εντοπισμού μελών της οικογένειας. Οι πληροφορίες κοινοποιούνται αποκλειστικά και απευθείας στα μέλη της οικογένειας που συμμετέχουν στην αναζήτηση των αγνοούμενων συγγενών τους.

⁽⁶⁸⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφοι 3 και 6 του AMMR και το άρθρο 27 παράγραφος 10 της ΟΣΥ (2024).

⁽⁶⁹⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφος 7 του ΚΕΑΑ και το άρθρο 27 παράγραφος 10 της ΟΣΥ (2024).

συγγενείς, τα οποία βρίσκονται στο έδαφος της ΕΕ+ αλλά δεν θεωρούνται υπεύθυνα για το παιδί στο κράτος μέλος, θα πρέπει να συμμετέχουν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, καθώς είναι πιθανό να διαθέτουν σχετικές πληροφορίες για τη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας.

Εκτός από τους προαναφερόμενους παράγοντες που εμπλέκονται στη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας, ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν και **άλλα προφίλ**, όπως εισαγγελείς ή δικαστές, εκπαιδευτικοί και ψυχολόγοι, θρησκευτικοί ηγέτες ή ηγέτες κοινοτήτων, άλλα πρόσωπα γνωστά στο παιδί ή στην οικογένεια, κ.λπ.

Σε γενικές γραμμές, η **συνεργασία** μεταξύ των εν λόγω παραγόντων στο πλαίσιο ενός συντονισμένου συστήματος θα διευκόλυνε τη διεξαγωγή μιας λειτουργικής και πολυεπιστημονικής διαδικασίας εντοπισμού των οικογενειών. Θα πρέπει πάντα να παρέχονται εγγυήσεις που διασφαλίζουν ότι όλοι οι εμπλεκόμενοι παράγοντες λαμβάνουν πρωτίστως υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και ιδίως την ασφάλεια του παιδιού και της οικογένειας.

Κατάλογος σημείων προς έλεγχο για τον εντοπισμό της οικογένειας

Ο παρών κατάλογος σημείων προς έλεγχο περιγράφει τις βασικές παραμέτρους για τη διεξαγωγή του εντοπισμού της οικογένειας κατά τρόπο που σέβεται τα ατομικά δικαιώματα, διασφαλίζει την εθελοντική συμμετοχή, τηρεί την εμπιστευτικότητα και προάγει την οικογενειακή επανένωση, όταν αυτό είναι ασφαλές και κατάλληλο.

☐ **Διαχωρίζετε το ζήτημα του εντοπισμού της οικογένειας από τις αποφάσεις προστασίας.** Διασφαλίστε ότι η απόφαση χορήγησης ή άρνησης χορήγησης διεθνούς προστασίας δεν επηρεάζεται από τα αποτελέσματα των προσπαθειών εντοπισμού της οικογένειας, ούτε από οποιαδήποτε από τις πληροφορίες που συλλέγονται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας.

☐ **Πρωθείτε την οικογενειακή επανένωση.** Επικεντρωθείτε στον εντοπισμό της οικογένειας ώστε να καταστεί δυνατή η επανένωση, να διαφυλαχθεί η οικογενειακή ενότητα και να αξιοποιηθεί η προστατευτική υποστήριξη που παρέχουν οι οικογένειες, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την προθυμία και το βέλτιστο συμφέρον του προσώπου.

☐ **Αποφύγετε τον χωρισμό της οικογένειας.** Οι οικογένειες που ζητούν άσυλο μαζί δεν θα πρέπει κατά κανόνα να χωρίζονται, εκτός εάν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις. Εάν έχουν χωριστεί, βεβαιωθείτε ότι διατηρείται τακτική επαφή με την οικογένεια, εάν αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Η διαδικασία εντοπισμού μπορεί να προκαλέσει σημαντική συναισθηματική δυσφορία για τους αιτούντες και τα παιδιά, γεγονός το οποίο υπογραμμίζει την ανάγκη επαρκούς ψυχολογικής υποστήριξης. Επιπλέον, η παρουσία μελών της διευρυμένης οικογένειας ή φροντιστών είναι ζωτικής σημασίας για τη συναισθηματική ευημερία του παιδιού και ο χωρισμός από αυτά θα πρέπει να αποφεύγεται εάν τα άτομα αυτά δεν ενέχουν κινδύνους για την προστασία των παιδιών.

□ **Χρησιμοποιείτε τις πληροφορίες αποκλειστικά και μόνο για σκοπούς εντοπισμού.**

Βεβαιωθείτε ότι οι πληροφορίες που συλλέγονται για τον εντοπισμό της οικογένειας χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τον σκοπό αυτό. Τηρείτε εμπιστευτικές τις πληροφορίες που συλλέγονται κατά τη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας. Εφαρμόζονται εγγυήσεις ώστε να διασφαλίζεται ότι ολόκληρη η διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας και συλλογής πληροφοριών δεν θα επηρεάσει αρνητικά κανένα από τα ενδιαφερόμενα μέρη.

□ **Εθελοντική βάση.** Διενεργείτε τον εντοπισμό της οικογένειας σε εθελοντική βάση και μόνο κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερόμενου μέρους, βάσει της τεκμηριωμένης του απόφασης. Η άρνηση ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με συγγενείς δεν θα πρέπει να επηρεάζει αρνητικά τη διαδικασία ασύλου.

□ **Ενημερωμένη συγκατάθεση.** Λάβετε ενημερωμένη συγκατάθεση από όλα τα μέρη πριν αποκαλύψετε οποιαδήποτε προσωπική ή ευαίσθητη πληροφορία και προτού προβείτε σε περαιτέρω ενέργειες. Τόσο ο αιτών όσο και το μέλος της οικογένειας που έχει εντοπιστεί έχουν το δικαίωμα να αρνηθούν να επικοινωνήσουν και να μην ενημερώσουν τον συγγενή τους για την ακριβή τοποθεσία/διεύθυνσή τους (εάν δεν είναι ήδη γνωστή).

□ **Αξιολογείτε τους κινδύνους.** Σκεφτείτε προσεκτικά τυχόν πιθανούς κινδύνους για όλα τα μέλη της οικογένειας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που εντοπίζονται και εκείνων που ξεκινούν τη διαδικασία εντοπισμού, πριν ξεκινήσετε τη διαδικασία εντοπισμού και σε όλα τα επόμενα στάδια της διαδικασίας. Εάν καταστούν διαθέσιμες νέες πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους σε μεταγενέστερο στάδιο, το σχέδιο εντοπισμού θα πρέπει να αξιολογηθεί εκ νέου με βάση τις πληροφορίες αυτές.

□ **Δώστε προτεραιότητα στην προστασία και στο βέλτιστο συμφέρον.** Όλες οι αποφάσεις θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στην προστασία, την ασφάλεια και το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Η απόφαση σχετικά με το αν και πού θα γίνει η επανένωση μιας οικογένειας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες, το βέλτιστο συμφέρον, την ασφάλεια, την προστασία και τις προτιμήσεις όλων των εμπλεκόμενων μερών.

2. Αρχές και διαδικαστικές εγγυήσεις

Κατά τον εντοπισμό της οικογένειας, πρέπει να διαφυλάσσεται η ευημερία των ευάλωτων ατόμων και των εξαρτώμενων ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένου του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού. Αυτό είναι απαραίτητο προκειμένου να διασφαλιστεί ο πλήρης σεβασμός των δικαιωμάτων τους καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας εντοπισμού. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτό, ένα σύνολο διαδικαστικών εγγυήσεων προωθεί τη δικαιοσύνη, τη διαφάνεια και μια ανθρωποκεντρική προσέγγιση, με ιδιαίτερη έμφαση στην ενότητα της οικογένειας, την ασφάλεια και την ευημερία.

2.1. Εστίαση στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού

Ο εντοπισμός της οικογένειας είναι καίριας σημασίας για την εκπλήρωση του δικαιώματος του παιδιού να διατηρεί προσωπικές σχέσεις και άμεση επαφή με τα μέλη της οικογένειάς του. Είναι επίσης σημαντικό τα κράτη μέλη να συμμορφώνονται με την υποχρέωσή τους να διατηρούν τις σχέσεις αυτές όταν αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Η αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού είναι μία από τις τέσσερις κατευθυντήριες αρχές για τα δικαιώματα του παιδιού (δικαίωμα απαγόρευσης των διακρίσεων, βέλτιστο συμφέρον, δικαίωμα στη ζωή και την ανάπτυξη και δικαίωμα ακρόασης) στις οποίες βασίζονται η ΣΔΠ ⁽⁷⁰⁾ και ο Χάρτης ⁽⁷¹⁾. Όπως ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 της ΣΔΠ:

Σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν τα παιδιά, είτε αυτές λαμβάνονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς κοινωνικής προστασίας, είτε από τα δικαστήρια, τις διοικητικές αρχές ή από τα νομοθετικά όργανα, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού.

Η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού διευκρίνισε ότι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού θα πρέπει να ερμηνεύεται ως τριπλή έννοια ⁽⁷²⁾, η οποία περιλαμβάνει:

- ουσιαστικό δικαίωμα·
- θεμελιώδης, ερμηνευτική νομική αρχή· και
- κανόνας διαδικασίας.

Στο γενικό της σχόλιο 6 (2005) σχετικά με τη μεταχείριση των ασυνόδευτων και των χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών που βρίσκονται εκτός της χώρας καταγωγής

⁽⁷⁰⁾ Άρθρα 2, 3, 6 και 12 της ΣΔΠ.

⁽⁷¹⁾ Άρθρο 24 του Χάρτη.

⁽⁷²⁾ Βλ. «Μείζον συμφέρον του παιδιού» με βάση την Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, [General comment No 14 \(2013\) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration](#) [Γενικό σχόλιο αριθ. 14 (2013) σχετικά με το δικαίωμα του παιδιού να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του] (άρθρο 3 παράγραφος 1), 29 Μαΐου 2013, CRC /C/GC/14, 29 Μαΐου 2013.

τους⁽⁷³⁾, η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού παρείχε οδηγίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού ως γενικός κανόνας της διαδικασίας μέσω ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων. Η θέση της σχετικά με το δικαίωμα του παιδιού να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του αναπτύσσεται περαιτέρω στο γενικό σχόλιο αριθ. 14 (2013), παράλληλα με τις διαδικαστικές εγγυήσεις⁽⁷⁴⁾.

Οι νέες πράξεις του ΚΕΣΑ πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα τόσο με τον Χάρτη όσο και με τη ΣΔΠ. Η υποχρέωση αυτή περιγράφεται σαφώς στην αιτιολογική σκέψη 25 του κανονισμού για τον έλεγχο διαλογής και στην αιτιολογική σκέψη 67 του ΚΔΑ. Οι εν λόγω κανονισμοί τονίζουν ότι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα για όλες τις αρμόδιες αρχές κατά την εφαρμογή των πράξεων του ΚΕΣΑ. Η εκτίμηση αυτή πρέπει να λαμβάνεται υπόψη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου. Επιπλέον, η αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος που περιγράφεται στην ΟΣΥ (2024) ισχύει και για τη διαδικασία ασύλου⁽⁷⁵⁾.

Μια κρίσιμη πτυχή για τη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού είναι η διατήρηση της οικογενειακής ενότητας⁽⁷⁶⁾. Οι ανήλικοι θα πρέπει να παραμένουν με τους γονείς ή τους φροντιστές τους, όπου αυτό είναι δυνατόν. Για να υποστηριχθεί αυτό, η αρχή της οικογενειακής ενότητας απαιτεί τη φιλοξενία οικογενειών με ανηλίκους σε περιβάλλοντα που ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες τους, αποφεύγοντας τον χωρισμό και διασφαλίζοντας τη σταθερότητα. Το ίδιο ισχύει και στις περιπτώσεις που συντρέχουν λόγοι κράτησης, δεδομένου ότι η αρχή της ενότητας της οικογένειας απαιτεί τη χρήση κατάλληλων εναλλακτικών λύσεων αντί της κράτησης για τις οικογένειες με ανηλίκους. Οι εν λόγω εναλλακτικές λύσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι οικογένειες φιλοξενούνται σε περιβάλλοντα κατάλληλα για τις ανάγκες τους⁽⁷⁷⁾.

Στο πλαίσιο του AMMR, το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού ενσωματώνει τις σχετικές διατάξεις της ΟΣΥ (2024)⁽⁷⁸⁾. Είναι επιτακτική ανάγκη να γίνεται πλήρως σεβαστό το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και η ενότητα της οικογένειας και να ενσωματώνεται στην αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος. Αυτό σημαίνει ότι κατά τη διάρκεια όλων των διαδικασιών, η ευημερία και η ενότητα της οικογένειας πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και να διατηρούνται στον μέγιστο δυνατό βαθμό.

Η ταυτοποίηση και ο εντοπισμός της οικογένειας αποτελούν βασικές συνιστώσες αυτού του πλαισίου. Στόχος είναι να διασφαλίζεται η διατήρηση της ενότητας της οικογένειας κατά τη διάρκεια των διαδικασιών μετεγκατάστασης και των διαδικασιών στα σύνορα⁽⁷⁹⁾. Οι αρχές

⁽⁷³⁾ Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, [Γενικό σχόλιο 6 \(2005\) – Μεταχείριση των ασυνόδευτων και των χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών που βρίσκονται εκτός της χώρας καταγωγής τους](#), CRC/GC/2005/6, 1 Σεπτεμβρίου 2005, παράγραφοι 80-88.

⁽⁷⁴⁾ Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, [General comment No 14 \(2013\) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration \[Γενικό σχόλιο αριθ. 14 \(2013\) σχετικά με το δικαίωμα του παιδιού να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του\] \(άρθρο 3 παράγραφος 1\)](#), 29 Μαΐου 2013, CRC/C/GC/14.

⁽⁷⁵⁾ Άρθρο 22 παράγραφος 2 του ΚΔΑ.

⁽⁷⁶⁾ Η οικογενειακή ενότητα θα πρέπει να διατηρείται όσο το δυνατόν περισσότερο (άρθρο 45 παράγραφος 2 και άρθρο 54 παράγραφος 2 του ΚΔΑ).

⁽⁷⁷⁾ Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 40 της ΟΣΥ (2024), η οποία ορίζει ότι οι οικογένειες με ανηλίκους πρέπει να φιλοξενούνται σε εγκαταστάσεις υποδοχής κατάλληλες για τις ανάγκες τους. Η ανάγκη ευθυγράμμισης με τις απαιτήσεις της ΟΣΥ (2024) προβλέπεται επίσης στο άρθρο 54 παράγραφος 2 του ΚΔΑ.

⁽⁷⁸⁾ Αιτιολογική σκέψη 46 και άρθρο 23 παράγραφος 4 του AMMR.

⁽⁷⁹⁾ Αυτό ενισχύεται από τις διατάξεις της αιτιολογικής σκέψης 70, των άρθρων 67 και 68 του AMMR και του άρθρου 45 του ΚΔΑ.

υποχρεούνται να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την ταυτοποίηση και τον εντοπισμό της οικογένειας, προκειμένου να διαφυλάξουν την αρχή της ενότητας της οικογένειας και το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Η διαδικασία δεν πρέπει να συνεπάγεται κίνδυνο για το εκάστοτε παιδί, την οικογένεια ή τους φορείς που θα διενεργήσουν τον εντοπισμό της οικογένειας.

Κατά τη διενέργεια του εντοπισμού, η ευθύνη για το παιδί παραμένει στο κράτος υποδοχής. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να διενεργείται εκτίμηση κινδύνου για τους συγκεκριμένους σκοπούς του εντοπισμού της οικογένειας. Η εν λόγω εκτίμηση κινδύνου πρέπει να εντάσσεται στο πλαίσιο της αξιολόγησης του βέλτιστου συμφέροντος που διενεργείται πριν από τον εντοπισμό, δεδομένου ότι στην αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος αναλύονται οι παράμετροι ασφάλειας τόσο του παιδιού όσο και της οικογένειας, οι δυνατότητες αποκατάστασης της επαφής με την οικογένεια και/ή της επανένωσης της οικογένειας, η ευημερία του παιδιού και οι απόψεις του παιδιού με βάση την ηλικία και την ωριμότητά του. Θα πρέπει επίσης να καθοριστούν τα ειδικά μέσα για τον εντοπισμό της οικογένειας, οι δυνητικοί παράγοντες που θα συμμετάσχουν και οι πιθανοί τρόποι συλλογής πληροφοριών, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη τις εγγυήσεις ασφάλειας. Ένα παιδί μπορεί να επανενωθεί μόνο εάν η επανένωση είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του.

Υποθέσεις γάμων ανηλίκων: βέλτιστο συμφέρον και νομικά ζητήματα

Σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες το ένα ή και τα δύο μέρη ενός γάμου είναι ανήλικα, κατά την αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλοι οι παράγοντες που παρατίθενται κατωτέρω.

Εάν ένας ασυνόδευτος ανήλικος είναι παντρεμένος με ενήλικα που διαμένει νόμιμα σε κράτος μέλος ή εάν και οι δύο σύζυγοι είναι ανήλικοι, ο γάμος αξιολογείται γενικά βάσει της εθνικής νομοθεσίας και των διεθνών προτύπων όσον αφορά την προστασία και την ευημερία των παιδιών. Στο πλαίσιο του **εντοπισμού και της επανένωσης της οικογένειας**, τα κράτη μέλη μπορούν να θεωρήσουν τον γάμο έγκυρο μόνο εάν ευθυγραμμίζεται με την εθνική νομοθεσία σχετικά με την εγκυρότητα των εν λόγω γάμων και εάν η ένωση δεν συγκρούεται με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Όταν ο γάμος αφορά ανήλικο που έχει παντρευτεί με ενήλικα, είναι απαραίτητο να λαμβάνονται επιπλέον υπόψη η ευημερία του ανηλίκου και οι τυχόν ανάγκες προστασίας του. Οι αρχές πρέπει να αξιολογούν προσεκτικά κατά πόσον ο εντοπισμός και η επακόλουθη επανένωση εξυπηρετεί το βέλτιστο συμφέρον του ανηλίκου, ιδίως όταν ενδέχεται να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με εκμετάλλευση, εξαναγκασμό ή άλλους κινδύνους που συνδέονται με τον γάμο. Αυτό περιλαμβάνει τη συμμετοχή υπηρεσιών προστασίας του παιδιού και σχετικών οργανώσεων για την παροχή καθοδήγησης και τη διασφάλιση ότι όλες οι ενέργειες δίνουν προτεραιότητα στην ευημερία του παιδιού.

Εάν και οι δύο σύζυγοι είναι ανήλικοι, η ένωση μπορεί να εξεταστεί με ιδιαίτερη προσοχή, καθώς τα κράτη μέλη δίνουν γενικά έμφαση στην προστασία των ανηλίκων έναντι της επισημοποίησης συνδικαλιστικών οργανώσεων που αφορούν νέους. Ο εντοπισμός και η επανένωση σε τέτοιες περιπτώσεις θα εστιάσουν στην εξασφάλιση ασφαλών, κατάλληλων για την ηλικία συνθηκών διαβίωσης τόσο για τους ανηλίκους όσο και στη διασφάλιση μέτρων που συνάδουν με το **βέλτιστο συμφέρον του κάθε παιδιού**. Και σε αυτή την περίπτωση, η προσέγγιση καθοδηγείται από την εθνική νομοθεσία και τις αρχές προστασίας του παιδιού, με σαφή εστίαση στην υγεία, την ασφάλεια και την προσωπική ανάπτυξη των ανηλίκων και όχι στο κριτήριο της οικογενειακής κατάστασης.

Εκτίμηση κινδύνου

Σε όλα τα στάδια της διαδικασίας εντοπισμού θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι πιθανοί κίνδυνοι για το παιδί ή τα μέλη της οικογένειάς του, ώστε να αποφεύγεται οποιαδήποτε βλάβη. Για να διασφαλιστεί αυτό, είναι σημαντικό να συγκεντρωθούν όλες οι συναφείς πληροφορίες σχετικά με τη χώρα καταγωγής και/ή διέλευσης, να εντοπιστούν πιθανοί κίνδυνοι και να ληφθούν μέτρα μετριασμού για τη μείωση των επιπτώσεών τους. Οι προετοιμασίες για την επανένωση των παιδιών πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη προστασίας τους από διακρίσεις, στοχευμένες επιθέσεις και περαιτέρω κινδύνους αντιποίνων από δίκτυα εμπορίας ανθρώπων (βλ. παραδείγματα κατωτέρω). Εάν ο εντοπισμός της οικογένειας θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο το παιδί ή τα μέλη της οικογένειάς του, η υπόθεση θα πρέπει να παραπέμπεται στους αρμόδιους φορείς προκειμένου να διερευνηθεί η ανάγκη διεθνούς προστασίας ⁽⁸⁰⁾.

Ακολουθεί μη εξαντλητικός κατάλογος ορισμένων περιστάσεων που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής:

- **Κίνδυνος αντιποίνων σε υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας:** εάν υπάρχει ιστορικό ενδοοικογενειακής βίας εντός της οικογένειας, η αποκατάσταση της επαφής μπορεί να εκθέσει το παιδί σε περαιτέρω βλάβη. Η αξιολόγηση της οικογενειακής δυναμικής και η διασφάλιση ενός ασφαλούς περιβάλλοντος για το παιδί είναι υψίστης σημασίας.
- **Εμπλοκή σε ένοπλη βία:** τα παιδιά που έχουν εμπλακεί σε ένοπλη βία κατά της κοινότητάς τους αντιμετωπίζουν ιδιαίτερους κινδύνους. Η εγγύηση της ασφάλειάς τους απαιτεί προσεκτικό σχεδιασμό και τη συμμετοχή εξειδικευμένων οργανισμών.

⁽⁸⁰⁾ ΔΟΜ, UNICEF, Πλαίσιο Στρατηγικής Συνεργασίας ΔΟΜ-UNICEF (2022-2023), [Family tracing and assessment form](#) (Έντυπο εντοπισμού της οικογένειας και αξιολόγησης), 2022.

- **Δίωξη:** εάν το παιδί ή τα μέλη της οικογένειάς του διατρέχουν κίνδυνο δίωξης στη χώρα καταγωγής τους, ο εντοπισμός της οικογένειας θα μπορούσε να τα εκθέσει σε σοβαρές συνέπειες. Είναι ζωτικής σημασίας να αξιολογήσετε το πολιτικό τοπίο και τις πιθανές απειλές πριν ξεκινήσετε την επαφή. Για παράδειγμα, τα παιδιά και οι οικογένειές τους που ανήκουν σε περιθωριοποιημένες εθνοτικές ή θρησκευτικές ομάδες μπορεί να αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο δίωξης. Οι προσπάθειες εντοπισμού της οικογένειας πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους παράγοντες αυτούς και να δίνουν προτεραιότητα στην ασφάλεια και την ανωνυμία των εμπλεκόμενων ατόμων.
- **Εμπορία ανθρώπων και εκμετάλλευση:** ο εντοπισμός της οικογένειας μπορεί να εκθέσει το παιδί ή τα μέλη της οικογένειάς του σε αντίποινα από διακινητές, ιδίως εάν το παιδί έχει καταθέσει ως μάρτυρας. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι δραστηριότητες εντοπισμού της οικογένειας πρέπει να αξιολογούνται προσεκτικά ώστε να αποτραπεί η έκθεση της οικογένειας σε περαιτέρω κίνδυνο. Σε περιπτώσεις στις οποίες το παιδί έχει πέσει θύμα εμπορίας ανθρώπων, η επικοινωνία με την οικογένεια μπορεί να προειδοποιήσει ακούσια τους διακινητές για τον τόπο στον οποίο βρίσκεται το παιδί, θέτοντας τόσο το παιδί όσο και την οικογένειά του σε κίνδυνο. Απαιτούνται ενδεδειγμένες εκτιμήσεις κινδύνου και η συμμετοχή οργανώσεων κατά της εμπορίας ανθρώπων.

Σχετικές εκδόσεις

EASO, [Πρακτικός οδηγός σχετικά με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού στις διαδικασίες ασύλου](#), 2019. Ο παρών οδηγός στηρίζει τις αρχές των χωρών της ΕΕ+ στην εφαρμογή της αρχής του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού και την ενίσχυση των εγγυήσεων στο πλαίσιο των διαδικασιών ασύλου για παιδιά. Ο οδηγός καλύπτει γενικά στοιχεία σχετικά με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, σχετικές εγγυήσεις, καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο αξιολόγησης του βέλτιστου συμφέροντος στην πράξη και δείκτες ευαλωτότητας και κινδύνου.

Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), [Επιτροπεία για παιδιά τα οποία στερούνται τη γονική φροντίδα](#), 30 Ιουνίου 2014. Το παρόν εγχειρίδιο παρέχει πληροφορίες στους επιτρόπους σχετικά με τον τρόπο διενέργειας της αξιολόγησης του βέλτιστου συμφέροντος ή για να διασφαλιστεί ότι οι αρχές που διενεργούν την εκτίμηση του βέλτιστου συμφέροντος λαμβάνουν υπόψη όλα τα σχετικά στοιχεία.

Αιτιολογική σκέψη 15 του ΚΕΑΑ

Κατά την αξιολόγηση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού, οι αρχές των κρατών μελών θα πρέπει, ειδικότερα, να λαμβάνουν δεόντως υπόψη την αρχή της ενότητας της οικογένειας, την ευημερία και την κοινωνική ανάπτυξη του ανηλίκου, τις γλωσσικές δεξιότητές του, την ασφάλεια και την προστασία του, καθώς και τις απόψεις του εν λόγω ανηλίκου, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ηλικία και την ωριμότητά του.

Διάγραμμα 1. Συνιστώσες βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού

Ο AMMR απαιτεί από τις αρχές να **δίνουν προτεραιότητα** στις αιτήσεις διεθνούς προστασίας από άτομα με μέλη της οικογένειας σε χώρες της ΕΕ+. Τόσο η αιτούσα χώρα όσο και η χώρα προς την οποία απευθύνεται το αίτημα αναμένεται να επιταχύνουν τις αιτήσεις και τις μεταφορές που σχετίζονται με την ενότητα της οικογένειας, διασφαλίζοντας ταχεία πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου. Οι αρχές θα πρέπει να επιδεικνύουν ευελιξία και να επιδιώκουν την επανένωση των μελών της οικογένειας το συντομότερο δυνατόν.

2.2. Διαδικαστικές εγγυήσεις

Στην παρούσα ενότητα περιγράφονται διαδικαστικές εγγυήσεις για τη διασφάλιση της προστασίας και της ευημερίας των ευάλωτων ατόμων κατά τη διάρκεια του εντοπισμού της οικογένειας, συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων παιδιών και των εξαρτώμενων ενηλίκων. Οι εγγυήσεις αυτές ευθυγραμμίζονται με τις σχετικές νομικές πράξεις και τις συστάσεις ήπιας νομοθεσίας. Για παράδειγμα, ο ρόλος του επιτρόπου ή του εκπροσώπου είναι ουσιώδης τόσο για τα παιδιά όσο και για τους εξαρτώμενους ενηλίκους —κατά περίπτωση— για να παρέχουν πληροφορίες, εκπροσώπηση και συνδρομή, εάν μια απόφαση σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας χρήζει εξέτασης.

Οι διασφαλίσεις αυτές περιλαμβάνουν τα εξής:

1. ασφάλεια
2. επίτροπο/εκπρόσωπο
3. ενημέρωση
4. συνεκτίμηση των απόψεων του παιδιού
5. εμπιστευτικότητα

6. προστασία δεδομένων
7. επαλήθευση των οικογενειακών δεσμών
8. ευεργέτημα της αμφιβολίας
9. πραγματική προσφυγή.

Επιπλέον, η αρχή της ενότητας της οικογένειας διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της ευημερίας του αιτούντος. Η συνεργασία μεταξύ των σχετικών παραγόντων είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής των εν λόγω διασφαλίσεων. Τα εν λόγω διαδικαστικά μέτρα διασφαλίζουν ότι ο εντοπισμός της οικογένειας όχι μόνο επιδιώκει την επανένωση των οικογενειών, αλλά το πράττει κατά τρόπο που σέβεται και προστατεύει πλήρως τα δικαιώματα των εμπλεκόμενων προσώπων.

2.2.1. Ασφάλεια

Η ασφάλεια είναι θεμελιώδους σημασίας για τον εντοπισμό της οικογένειας των ευάλωτων ατόμων, ιδίως των ασυνόδευτων παιδιών και των εξαρτώμενων ενηλίκων. Ο εντοπισμός της οικογένειας θα πρέπει να πραγματοποιείται με πλήρη συνεκτίμηση της ασφάλειας ⁽⁸¹⁾. Εκτός από την αρχική εκτίμηση κινδύνου, η ασφάλεια πρέπει να παρακολουθείται συνεχώς καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας. Μεταξύ άλλων εξετάζεται η σωματική και συναισθηματική ασφάλεια των αιτούντων, καθώς και οι πιθανοί κίνδυνοι για τα μέλη της οικογένειας που εντοπίζονται. Αυτό ισχύει ιδίως όταν ενδέχεται να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με ενδοοικογενειακή βία, εμπορία ανθρώπων ή άλλες μορφές βίας ή κακοποίησης. Για τα ασυνόδευτα παιδιά και τους εξαρτώμενους ενήλικες, ο επίτροπος ή ο εκπρόσωπος πρέπει να διαδραματίζει κεντρικό ρόλο ώστε να διασφαλίζει ότι το παιδί κατανοεί τους πιθανούς κινδύνους ανάλογα με τον βαθμό ωριμότητάς του, βοηθώντας το να εκφράσει τυχόν ανησυχίες του. Ομοίως, οι εξαρτώμενοι ενήλικες, όπως εκείνοι με νοητικές, σωματικές ή συναισθηματικές ευπάθειες, πρέπει να ενημερώνονται για τους δυνητικούς κινδύνους με προσβάσιμο τρόπο, και ο εκπρόσωπός τους πρέπει να τους βοηθά να εκφράσουν τις ανησυχίες τους.

2.2.2. Διορισμός του επιτρόπου

Σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις και τους κανονισμούς της ΕΕ, υπάρχει σαφής υποχρέωση παροχής ειδικής προστασίας και συνδρομής σε κάθε παιδί που στερείται προσωρινά ή οριστικά το οικογενειακό του περιβάλλον. Αυτό τονίζεται ιδιαίτερα στη ΣΔΠ ⁽⁸²⁾, η οποία επικεντρώνεται ειδικά στην προστασία των παιδιών προσφύγων. Η νέα νομοθεσία της ΕΕ για το άσυλο ενισχύει την υποχρέωση αυτή επιβάλλοντας τον διορισμό εκπροσώπου ή επιτρόπου για τους ασυνόδευτους ανηλίκους καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου.

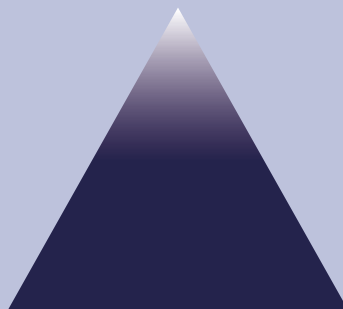
⁽⁸¹⁾ Άρθρο 6 της ΣΔΠ.

⁽⁸²⁾ Άρθρο 20 και άρθρο 22 παράγραφος 2 της ΣΔΠ.

FRA, Επιτροπεία για παιδιά τα οποία στερούνται τη γονική φροντίδα, 30 Ιουνίου 2014.

Περισσότερες οδηγίες σχετικά με τον ρόλο του επιτρόπου στον εντοπισμό της οικογένειας παρέχεται στο εγχειρίδιο του FRA για παιδιά τα οποία στερούνται τη γονική φροντίδα.

Ο επίτροπος ασκεί τρία διακριτά καθήκοντα όταν το παιδί στερείται τη γονική φροντίδα, όπως φαίνεται στο διάγραμμα.

1. Διασφαλίζει τη συνολική ευημερία του παιδιού
2. Διασφαλίζει το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού

3. Ασκεί νομική εκπροσώπηση και συμπληρώνει τη δικαιοπρακτική ικανότητα του παιδιού

Ο ρόλος του διορισμένου εκπροσώπου είναι ζωτικής σημασίας. Πράγματι, ο εκπρόσωπος διασφαλίζει ότι το παιδί μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα ακρόασης. Από το στάδιο του αρχικού ελέγχου διαλογής καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου, ο εκπρόσωπος είναι υπεύθυνος να διασφαλίζει ότι ο ασυνόδευτος ανήλικος εκπροσωπείται και επικουρείται επαρκώς. Στο πλαίσιο αυτό, μεριμνά για το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, την άσκηση της δικαιοπρακτικής του ικανότητας όπου είναι αναγκαίο και επιτελεί σημαντικό ρόλο στις προσπάθειες εντοπισμού της οικογένειας για τη διατήρηση της ενότητας της οικογένειας.

Οι εξαρτώμενοι ενήλικες που δεν έχουν την ικανότητα να εκπροσωπούν τον εαυτό τους θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν εγκαίρως βοήθεια από έναν διορισμένο εκπρόσωπο, όπως προβλέπεται από τα εθνικά πλαίσια. Για τις ευάλωτες ομάδες, ιδίως τους εξαρτώμενους ενήλικες, οι διαδικαστικές εγγυήσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανάγκες και την πολυπλοκότητα. Οι εξαρτώμενοι ενήλικες μπορεί να χρειάζονται:

- **εξατομικευμένη επικοινωνία** — οι πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται με προσβάσιμο τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν γνωστικές, αισθητηριακές ή γλωσσικές δυσκολίες·
- **υποστήριξη στη λήψη αποφάσεων** — οι εκπρόσωποι θα πρέπει να βοηθούν τους εξαρτώμενους ενήλικους στη λήψη αποφάσεων, ιδίως όταν αντιλαμβάνονται τις επιπτώσεις του εντοπισμού της οικογένειας ή όταν συγκατατίθενται για συγκεκριμένες ενέργειες·
- **τακτικούς ελέγχους και προσαρμογές** — ενδέχεται να απαιτούνται συνεχείς αξιολογήσεις για τη διασφάλιση της ευημερίας του εξαρτώμενου ενήλικα, με προσαρμογές στους μηχανισμούς υποστήριξης, ανάλογα με τις ανάγκες.

Σε περιπτώσεις όπου οι εξαρτώμενοι ενήλικες διστάζουν να συμμετάσχουν στον εντοπισμό της οικογένειας, οι προτιμήσεις τους θα πρέπει να εξετάζονται προσεκτικά. Ο εκπρόσωπος μπορεί να χρειαστεί να εξισορροπήσει την αυτονομία του ατόμου με ζητήματα προστασίας, με γνώμονα την αρχή του βέλτιστου συμφέροντος, κατά τρόπο παρόμοιο με την προσέγγιση που χρησιμοποιείται για τα ασυνόδευτα παιδιά.

Στο πλαίσιο του νέου Συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο, δεν θα πρέπει να διορίζονται εκπρόσωποι των οποίων τα συμφέροντα συγκρούονται με εκείνα του ανηλίκου ή οι οποίοι θα μπορούσαν ενδεχομένως να έχουν τέτοιες συγκρούσεις ⁽⁸³⁾, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα του ρόλου τους. Επιπλέον, οι εκπρόσωποι πρέπει να διαθέτουν κατάλληλα προσόντα και εμπειρογνώσια. Πρέπει επίσης να παρακολουθούν τακτική κατάρτιση ώστε να ενημερώνονται και να είναι σε θέση να παρέχουν την αναγκαία υποστήριξη ⁽⁸⁴⁾. Επιπλέον, σημαντική είναι η συνέχεια της εκπροσώπησης ⁽⁸⁵⁾ και της υποστήριξης προς τους ασυνόδευτους ανηλίκους. Στο νομοθετικό πλαίσιο περιλαμβάνονται διατάξεις για την επανεξέταση και τη δυνητική αντικατάσταση εκπροσώπων που δεν ασκούν επαρκώς τα καθήκοντά τους ⁽⁸⁶⁾.

Τα καθήκοντα του εκπροσώπου είναι εκτεταμένα και ενισχύονται στο πλαίσιο του ΚΕΣΑ, μεταξύ άλλων μέσω της παροχής βοήθειας για την καταχώριση και την κατάθεση αιτήσεων ασύλου, της προετοιμασίας και της συμμετοχής σε προσωπικές συνεντεύξεις, καθώς και της παροχής των απαραίτητων πληροφοριών σχετικά με τη διαδικασία ασύλου. Επιπλέον, ο εκπρόσωπος διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στον εντοπισμό της οικογένειας, καθώς διασφαλίζει ότι καταβάλλονται προσπάθειες για την επανένωση του ανηλίκου με τα μέλη της οικογένειάς του όταν αυτό είναι εφικτό. Βάσει του ΚΕΑΑ, ο επίτροπος έχει επίσης αρμοδιότητες που σχετίζονται με την ανάκληση του καθεστώτος και τη συνεχή συνδρομή κατά τον εντοπισμό της οικογένειας ⁽⁸⁷⁾.

Τέλος, είναι σημαντικό να θεσπιστούν ισχυροί μηχανισμοί παρακολούθησης και εποπτείας της λειτουργίας του εκπροσώπου. Η τακτική εποπτεία από διοικητικές ή δικαστικές αρχές είναι απαραίτητη. Τυχόν καταγγελίες που υποβάλλουν ασυνόδευτοι ανήλικοι κατά των εκπροσώπων τους πρέπει να εξετάζονται ενδελεχώς. Αυτό περιλαμβάνει τη διασφάλιση της δυνατότητας των ανηλίκων να υποβάλλουν με εμπιστευτικότητα και ασφάλεια καταγγελίες σχετικά με τους εκπροσώπους τους, όπως ορίζεται στα σχετικά άρθρα της ΟΣΥ (2024), του ΚΕΑΑ, του ΚΔΑ και του ΑΜΜΡ ⁽⁸⁸⁾.

Σχετική έκδοση του ΕΥΑΑ/FRA

ΕΥΑΑ-FRA, [Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους — Η διαδικασία ασύλου](#), Οκτώβριος 2023, ενότητα 2.3 «Κατάθεση αίτησης διεθνούς προστασίας».

2.2.3. Δέουσα ενημέρωση

Η διασφάλιση της επαρκούς ενημέρωσης των παιδιών και των εξαρτώμενων ενηλίκων σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους κατά τη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας, καθώς και σχετικά με την πρόοδο και τα αποτελέσματα, είναι απαραίτητη για

⁽⁸³⁾ Άρθρο 27 παράγραφος 2 της ΟΣΥ (2024)· άρθρο 23 παράγραφος 2 σημείο 3 του ΚΔΑ· άρθρο 33 παράγραφος 1 σημείο 4 του ΚΕΑΑ· άρθρο 14 παράγραφος 1 σημείο 3 του κανονισμού Eurodac III· άρθρο 13 παράγραφος 4 του κανονισμού για τον έλεγχο διαλογής.

⁽⁸⁴⁾ Άρθρο 23 παράγραφος 9 του ΚΔΑ, που υποστηρίζεται από το άρθρο 26 παράγραφος 6 της ΟΣΥ (2024), το άρθρο 23 παράγραφος 2 του ΑΜΜΡ και το άρθρο 33 παράγραφος 2 στοιχείο α) του ΚΕΑΑ.

⁽⁸⁵⁾ Αιτιολογική σκέψη 25 και άρθρο 13 παράγραφος 4 του κανονισμού για τον έλεγχο διαλογής.
⁽⁸⁶⁾ Άρθρο 27 παράγραφος 8 της ΟΣΥ (2024), άρθρο 23 παράγραφος 9 δεύτερο εδάφιο του ΚΔΑ.

⁽⁸⁷⁾ Άρθρο 33 παράγραφος 2 στοιχεία β) και γ) του ΚΕΑΑ.

⁽⁸⁸⁾ Άρθρο 27 παράγραφος 5 στοιχείο α) της ΟΣΥ (2024)· άρθρο 33 παράγραφος 4 του ΚΕΑΑ· άρθρο 23 παράγραφος 5 στοιχείο α) του ΚΔΑ· άρθρο 19 παράγραφος 1 στοιχείο ιη) του ΑΜΜΡ.

την αποτελεσματική συμμετοχή τους. Αυτό περιλαμβάνει την άμεση επικοινωνία ή την παροχή πληροφοριών με την υποστήριξη του επιτρόπου ή του εκπροσώπου, με βάση τις εθνικές διαδικασίες και την ικανότητα κατανόησης του ατόμου.

Για τα παιδιά, οι πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται σε κατάλληλο για την ηλικία τους μορφότυπο και σε προσβάσιμη μορφή. Όπως τονίζεται στο γενικό σχόλιο αριθ. 6 της ΣΔΠ:

Είναι επιτακτική ανάγκη να παρέχονται στα ασυνόδευτα και χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά που βρίσκονται εκτός της χώρας καταγωγής τους όλες οι σχετικές πληροφορίες που αφορούν, για παράδειγμα, τα δικαιώματά τους, τις διαθέσιμες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των μέσων επικοινωνίας, τη διαδικασία ασύλου, την αναζήτηση της οικογένειάς τους και την κατάσταση στη χώρα καταγωγής τους, ώστε να είναι δυνατή η τεκμηριωμένη έκφραση της γνώμης και των επιθυμιών του παιδιού. ⁽⁸⁹⁾

Το νέο Σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο εισάγει επικαιροποιημένες απαιτήσεις για την ενημέρωση των ανηλίκων. Το άρθρο 8 παράγραφοι 1 και 2 του ΚΔΑ και το άρθρο 5 της ΟΣΥ (2024) ορίζουν ότι οι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται σε γλώσσα την οποία το παιδί κατανοεί ή ευλόγως αναμένεται να κατανοεί. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει επίσης να παρέχονται με φιλικό προς το παιδί τρόπο, με τη συμμετοχή του εκπροσώπου του παιδιού, ώστε να εξασφαλίζεται σαφήνεια και δυνατότητα κατανόησης ⁽⁹⁰⁾.

Επιπλέον, ο ΚΔΑ ορίζει ότι η ενημέρωση θα πρέπει να γίνεται μέσω ενημερωτικών φυλλαδίων και υλικού ειδικά σχεδιασμένων για ανηλίκους ⁽⁹¹⁾. Η προσέγγιση αυτή αποσκοπεί στην καλύτερη κατανόηση της διαδικασίας διεθνούς προστασίας από το παιδί και υποστηρίζει την αποτελεσματική συλλογή σχετικών πληροφοριών από το παιδί.

Για τους ενήλικες, οι πληροφορίες θα πρέπει να προσαρμόζονται στις γνωστικές και συναισθηματικές τους ανάγκες. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την απλούστευση της γλώσσας ή τη χρήση εναλλακτικών μορφότυπων, ανάλογα με τυχόν ψυχικές, αισθητηριακές ή γλωσσικές δυσκολίες. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις των ευάλωτων ατόμων ανάλογα με την ηλικία, την ωριμότητα και την ικανότητά τους.

Όλα τα ευάλωτα άτομα, συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων παιδιών, έχουν το δικαίωμα να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους σε όλα τα θέματα που τα αφορούν. Οι απόψεις του παιδιού θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά του ⁽⁹²⁾. Οι απόψεις του παιδιού σχετικά με την ίδια τη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας, καθώς και σχετικά με τα πιθανά αποτελέσματα (εξακρίβωση των οικογενειακών δεσμών, αποκατάσταση των επαφών, επανένωση με μέλη της οικογένειας κ.λπ.) θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητα του

⁽⁸⁹⁾ Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, [Γενικό σχόλιο 6 \(2005\) – Μεταχείριση των ασυνόδευτων και των χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών που βρίσκονται εκτός της χώρας καταγωγής τους](#), CRC/GC/2005/6, 1 Σεπτεμβρίου 2005, παράγραφος 25.

⁽⁹⁰⁾ Άρθρο 5 παράγραφος 2 της ΟΣΥ (2024): αιτιολογική σκέψη 30 και άρθρο 8 παράγραφος 2 και άρθρο 23 παράγραφος 2 στοιχείο α) του ΚΔΑ· άρθρο 20 παράγραφος 3 του ΑΜΜΡ.

⁽⁹¹⁾ Άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχείο α) και παράγραφος 7 στοιχείο δ) του ΚΔΑ.

⁽⁹²⁾ Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, [General comment No 12 \(2009\). The right of the child to be heard \[Γενικό σχόλιο αριθ. 12 \(2009\) σχετικά με το δικαίωμα ακρόασης του παιδιού\]](#), CRC/C/GC/12, 20 Ιουλίου 2009, 1 Ιουλίου 2009.

παιδιού. Το άρθρο 23 παράγραφος 3 του AMMR τονίζει ότι ο εκπρόσωπος ασυνόδευτου ανηλίκου πρέπει να συμμετέχει σε ολόκληρη τη διαδικασία. Περιγράφει λεπτομερώς τον ρόλο του εκπροσώπου όσον αφορά την παροχή βοήθειας στον ανήλικο με την προσκόμιση πληροφοριών σχετικά με την αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, τη διασφάλιση του δικαιώματος ακρόασης του ανηλίκου και την υποστήριξη της συνεργασίας του με άλλους φορείς, όπως οργανώσεις οικογενειακής ιχνηλάτησης. Κατά τη συμμετοχή αυτή πρέπει να τηρούνται οι υποχρεώσεις εμπιστευτικότητας έναντι του ανηλίκου.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους το παιδί μπορεί να εκφράσει τις απόψεις του σχετικά με τη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας και αυτό δεν θα πρέπει να περιορίζεται αδικαιολόγητα σε καμία στιγμή της διαδικασίας. Ανάλογα με τις εθνικές ρυθμίσεις και τις περιστάσεις της υπόθεσης, το παιδί μπορεί να εκφράσει τη γνώμη του κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, με γραπτές δηλώσεις ή άλλα μέσα, μόνο του ή ο εκπρόσωπός του μπορεί να το πράξει εκ μέρους του παιδιού. Οι συνεντεύξεις ασυνόδευτων ανηλίκων και, κατά περίπτωση, συνοδευόμενων ανηλίκων πρέπει να διεξάγονται από άτομα που διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις σχετικά με τα δικαιώματα και τις ειδικές ανάγκες των ανηλίκων. Οι συνεντεύξεις αυτές θα πρέπει να διεξάγονται με ευαισθησία προς το παιδί και με τρόπο κατάλληλο για το εκάστοτε πλαίσιο, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία και την ωριμότητα του ανηλίκου. Κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων αυτών απαιτείται η παρουσία του εκπροσώπου και, κατά περίπτωση, του νομικού συμβούλου του ανηλίκου, ώστε να διασφαλίζεται η προστασία του βέλτιστου συμφέροντος του ανηλίκου ⁽⁹³⁾.

Η συχνή επικοινωνία που παρέχεται με φιλικό προς το παιδί τρόπο, η επεξήγηση της διαδικασίας εντοπισμού και η ενεργητική ακρόαση του παιδιού και των ανησυχιών του παιδιού είναι ουσιώδεις ώστε να διασφαλιστεί ότι η διαδικασία εντοπισμού είναι κατανοητή και αποδεκτή από το παιδί. Αυτό μπορεί να οδηγήσει στη **συνειδητή συναίνεση του παιδιού**. Η αποδοχή αυτή θα πρέπει να μεταφράζεται στην ενεργό συνεργασία του παιδιού σε όλα τα βήματα και τις διαδικασίες εντοπισμού. Είναι επίσης σημαντική για την αποδοχή των αποτελεσμάτων του εντοπισμού, όποια κι αν είναι αυτά, και για τη διευκόλυνση της συμμετοχής του παιδιού στις σχετικές περαιτέρω διαδικασίες, όπως η αποκατάσταση των οικογενειακών επαφών ή η επανένωση της οικογένειας.

Όταν ο εντοπισμός της οικογένειας εκτιμάται ότι είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, αλλά το παιδί δεν συμφωνεί, ο επίτροπος/εκπρόσωπος μπορεί να δώσει τη συγκατάθεσή του για τη διενέργεια του εντοπισμού. Ωστόσο, για τον σκοπό αυτό, πρέπει να υπάρχει επαρκής επικοινωνία μεταξύ του παιδιού και του εκπροσώπου προκειμένου να μην κλονιστεί η σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο ⁽⁹⁴⁾.

Οι εξαρτώμενοι ενήλικες θα πρέπει επίσης να έχουν ευκαιρίες να εκφράσουν τις προτιμήσεις τους, ιδίως όταν αυτές σχετίζονται με τον εντοπισμό και την επανένωση της οικογένειας. Η αυτονομία του ατόμου θα πρέπει να γίνεται σεβαστή στον μέγιστο δυνατό βαθμό, οι αποφάσεις να λαμβάνονται με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του και να υποστηρίζονται από εκπρόσωπο όταν χρειάζεται. Αυτή η προσέγγιση της ενεργητικής ακρόασης και της αξιολόγησης των απόψεων των ευάλωτων ατόμων διασφαλίζει την ενημέρωση και τον

⁽⁹³⁾ Άρθρο 22 παράγραφος 4 του AMMR.

⁽⁹⁴⁾ UNHCR, [Safe and Sound: What States can do to ensure respect for the best interests of unaccompanied and separated children in Europe](#), (Σώα και αβλαβή παιδιά: τι μπορούν να κάνουν τα κράτη για να διασφαλίσουν τον σεβασμό του βέλτιστου συμφέροντος των ασυνόδευτων και χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών στην Ευρώπη), Οκτώβριος 2014.

σεβασμό των συμμετεχόντων στη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας. Προωθεί επίσης τη συμμετοχή τους σε επόμενα στάδια, όπως η αποκατάσταση ή η επανένωση της οικογένειας, προσαρμόζοντας τη διαδικασία στα δικαιώματα και στο βέλτιστο συμφέρον τους.

2.2.4. Εμπιστευτικότητα

Ο όρος εμπιστευτικότητα αναφέρεται στην επεξεργασία των πληροφοριών. Όταν οι πληροφορίες αντιμετωπίζονται ως εμπιστευτικές, μπορούν να κοινοποιηθούν μόνο με τη συγκατάθεση του προσώπου στο οποίο αναφέρονται οι πληροφορίες ή, εφόσον επιτρέπεται από το εθνικό δίκαιο, σε εξουσιοδοτημένα μέρη. Το πεδίο εφαρμογής των εν λόγω γνωστοποιήσεων είναι περιορισμένο και αφορά μόνο πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την άσκηση των καθηκόντων των εν λόγω μερών. Αν αυτό δεν προβλέπεται στη νομοθεσία, ο κάτοχος των πληροφοριών θα χρειαστεί τη συναίνεση του ατόμου για να κοινοποιήσει τις πληροφορίες σε τρίτους. Πριν αποκαλυφθούν ευαίσθητες πληροφορίες, πρέπει να ζητείται η συναίνεση του αιτούντος για την κοινοποίηση των πληροφοριών, με τρόπο κατάλληλο για την ηλικία του.

Η αρχή της εμπιστευτικότητας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με ζητήματα ασφάλειας. Πρέπει να θεσπιστούν εγγυήσεις ασφάλειας και εμπιστευτικότητας ως σημαντικές δικλείδες ασφαλείας στη διαδικασία εντοπισμού μελών της οικογένειας, ιδίως όταν το ασυνόδευτο παιδί ενδέχεται να χρήζει διεθνούς προστασίας.

Ο κανόνας της εμπιστευτικότητας κατά τη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας ισχύει όχι μόνο για τις πληροφορίες που αφορούν το παιδί, αλλά και για τις προσωπικές πληροφορίες όσων επηρεάζονται από τη διαδικασία (εντοπισμός μελών της οικογένειας κ.λπ.). Όπως τονίζεται στο γενικό σχόλιο αριθ. 6 της ΣΔΠ:

πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή ώστε να μην τίθεται σε κίνδυνο η ευημερία των ατόμων που βρίσκονται ακόμη στη χώρα καταγωγής, ιδίως των μελών της οικογένειας του παιδιού. ⁽⁹⁵⁾

Η παράμετρος αυτή αποκτά μεγαλύτερη σημασία κατά τον εντοπισμό των μελών της οικογένειας στη χώρα προέλευσης ενός παιδιού που αιτείται διεθνή προστασία. Η αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος θα πρέπει πάντα να προηγείται της έναρξης του εντοπισμού, καθώς και όταν λαμβάνεται οποιαδήποτε απόφαση σχετικά με το αποτέλεσμα του εντοπισμού μελών της οικογένειας, ιδίως εάν εξετάζεται το ενδεχόμενο αποκατάστασης των οικογενειακών δεσμών.

Όπως υπογραμμίζεται στο γενικό σχόλιο αριθ. 6 της ΣΔΠ, κατά τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων εντοπισμού, δεν θα πρέπει να γίνεται καμία αναφορά στο καθεστώς του παιδιού ως αιτούντος ή πρόσφυγα ⁽⁹⁶⁾. Η ασφάλεια των μελών της οικογένειας του παιδιού

⁽⁹⁵⁾ Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, [Γενικό σχόλιο 6 \(2005\) – Μεταχείριση των ασυνόδευτων και των χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών που βρίσκονται εκτός της χώρας καταγωγής τους](#), CRC/GC/2005/6, 1 Σεπτεμβρίου 2005, παράγραφος 30.

⁽⁹⁶⁾ Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, [Γενικό σχόλιο 6 \(2005\) – Μεταχείριση των ασυνόδευτων και των χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών που βρίσκονται εκτός της χώρας καταγωγής τους](#), CRC/GC/2005/6, 1 Σεπτεμβρίου 2005, παράγραφος 80.

που παραμένουν στη χώρα καταγωγής μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο εάν δεν τηρηθεί η αρχή της εμπιστευτικότητας και το παιδί μπορεί να γίνει επιτόπου πρόσφυγας ⁽⁹⁷⁾.

Οι δυσμενείς συνέπειες της παραβίασης της αρχής της εμπιστευτικότητας όσον αφορά τις πληροφορίες που συλλέγονται στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης διεθνούς προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που συλλέγονται κατά τη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας, μπορούν να επηρεάσουν το εκάστοτε παιδί και την οικογένειά του, αλλά και την ακεραιότητα του συστήματος χορήγησης ασύλου.

2.2.5. Προστασία δεδομένων

Σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο υπό αυστηρές προϋποθέσεις. Οι οργανισμοί που συλλέγουν και διαχειρίζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα δεδομένα προστατεύονται από κατάχρηση και ότι ο χειρισμός τους γίνεται με σεβασμό στα δικαιώματα των ατόμων τα οποία αφορούν τα δεδομένα. Ο εντοπισμός της οικογένειας είναι μια διαδικασία που βασίζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και, σε πολλές περιπτώσεις, τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία είναι ευαίσθητα ή η κατάχρησή τους μπορεί να θέσει σε κίνδυνο όσους συμμετέχουν στη διαδικασία.

Η διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας θα πρέπει να διεξάγεται σε εμπιστευτική βάση και με πλήρη σεβασμό των βασικών αρχών που καθορίζονται από το δίκαιο της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων ⁽⁹⁸⁾.

Οι αιτούντες και οι επίτροποι/εκπρόσωποί τους θα πρέπει να ενημερώνονται για τα δεδομένα που πρόκειται να συλλεγούν βάσει του οικείου εθνικού νομικού πλαισίου που τα διέπει.

2.2.6. Επαλήθευση των οικογενειακών δεσμών

Η εξακρίβωση της γνησιότητας των οικογενειακών δεσμών αποτελεί κρίσιμη διασφάλιση για τα ασυνόδευτα παιδιά και τους εξαρτώμενους ενήλικους που συμμετέχουν στον εντοπισμό της οικογένειας. Η διασφάλιση ότι οι διαδικασίες επαλήθευσης είναι πλήρεις αλλά σέβονται δεόντως τις περιστάσεις του ατόμου συμβάλλει στην προστασία του βέλτιστου συμφέροντός του, ενώ ταυτόχρονα προασπίζει τα δικαιώματά του.

Για να προχωρήσει η επαλήθευση των οικογενειακών δεσμών, μπορούν να εφαρμοστούν διαφορετικές μέθοδοι, από τη συλλογή των αποδεικτικών στοιχείων έως τις δοκιμές DNA, **ως έσχατη λύση**. Στην πραγματικότητα, εάν υπάρχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία, δεν θα πρέπει να απαιτούνται δοκιμές DNA ή άλλες επεμβατικές μέθοδοι για την επαλήθευση. Σύμφωνα με τον AMMR ⁽⁹⁹⁾, οι έμμεσες αποδείξεις θα επαρκούν όταν είναι «συνεκτικές, επαληθεύσιμες και επαρκώς λεπτομερείς για τον προσδιορισμό της ευθύνης για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας».

⁽⁹⁷⁾ Πρόσφυγες επί τόπου είναι τα άτομα που εγκαταλείπουν τη χώρα καταγωγής τους για λόγους που δεν σχετίζονται με τη διεθνή προστασία και τα οποία ενδέχεται, ωστόσο, να αποκτήσουν βάσιμο φόβο δίωξης ή σοβαρής βλάβης στη χώρα τους μετά την αναχώρησή τους.

⁽⁹⁸⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την προστασία δεδομένων, ανατρέξτε στο εγχειρίδιο του FRA με τίτλο [Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων](#), 25 Μαΐου 2018.

⁽⁹⁹⁾ Αιτιολογική σκέψη 54 του AMMR.

Ποια αποδεικτικά στοιχεία μπορούν να συλλεχθούν;

- **Αποδεικτικά έγγραφα.** Σε αυτά περιλαμβάνονται πιστοποιητικά γέννησης, οικογενειακά βιβλιάρια και διαβατήρια που υποδεικνύουν τις οικογενειακές σχέσεις.
- **Έμμεσες αποδείξεις.** Οι δηλώσεις του αιτούντος και των μελών της οικογένειάς του μπορούν να παράσχουν πληροφορίες για το πλαίσιο και να υποστηρίξουν την επαλήθευση. Παραδείγματα είναι οι γραπτές και/ή προφορικές δηλώσεις, οι συνεντεύξεις με μέλη της οικογένειας (π.χ. δημιουργία κοινού γενεαλογικού δέντρου σε ταυτόχρονες συνεντεύξεις) ή οι έρευνες που διεξάγονται σχετικά με την κατάσταση στο εξωτερικό. Οι δηλώσεις του παιδιού θα μπορούσαν να επιβεβαιωθούν από αποδεικτικά στοιχεία, όπως έγγραφα, οπτικοακουστικό υλικό, οποιαδήποτε έγγραφα ή φυσικά τεκμήρια (π.χ. διπλώματα, φωτογραφίες και αποδεικτικά μεταφοράς χρημάτων) ή από τη γνώση συγκεκριμένων γεγονότων.
- **Αρχεία και φωτογραφίες.** Επίσημα αρχεία από χώρες της ΕΕ+, φωτογραφίες, αποδείξεις επαφών και δηλώσεις μαρτυρίας μπορούν επίσης να χρησιμεύσουν ως αποδεικτικά στοιχεία ⁽¹⁰⁰⁾.

Κατά την επαλήθευση των οικογενειακών δεσμών, είναι σημαντικό να εξετάζεται το ενδεχόμενο **μετριασμού του κινδύνου**. Αυτό σημαίνει ότι η διερεύνηση των επιλεγμένων οικογενειακών δεσμών δεν πρέπει να θέτει σε κίνδυνο το παιδί / τον ενήλικα ή τα μέλη της οικογένειας. Για παράδειγμα, η επικοινωνία με τις αρχές της χώρας καταγωγής μπορεί να μην ενδείκνυται για έναν πρόσφυγα ή για ένα πρόσωπο που ζητά διεθνή προστασία. Επιπλέον, εάν υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με πιθανούς κινδύνους για το παιδί ή τα μέλη της οικογένειάς του, όπως η εμπορία ανθρώπων ή άλλοι κίνδυνοι, θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή ώστε να αποφεύγεται η έκθεση σε αυτές τις απειλές.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο είναι το **ευεργέτημα της αμφιβολίας**. Όταν οι αιτούντες δεν μπορούν να προσκομίσουν αποδεικτικά έγγραφα για την οικογενειακή σχέση, οι εθνικές αρχές πρέπει να εξετάσουν τις δηλώσεις τους και άλλα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία. Οι αρχές δεν μπορούν να απορρίψουν την ύπαρξη οικογενειακών δεσμών αποκλειστικά και μόνο λόγω της έλλειψης αποδεικτικών εγγράφων: πρέπει να εφαρμόζεται η αρχή του ευεργετήματος της αμφιβολίας. Στο πλαίσιο αυτό, ανατρέξτε στην οδηγία για την οικογενειακή επανένωση ⁽¹⁰¹⁾, καθώς παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τις προϋποθέσεις που πρέπει να εφαρμόζονται για την οικογενειακή επανένωση των δικαιούχων διεθνούς προστασίας. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για την οικογενειακή επανένωση ⁽¹⁰²⁾, τα κράτη μέλη υποχρεούνται, σε τέτοιες περιπτώσεις, να λαμβάνουν υπόψη άλλα αποδεικτικά στοιχεία για την ύπαρξη του οικογενειακών δεσμών. Τα «άλλα αποδεικτικά στοιχεία» πρέπει να αξιολογούνται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίζουν σαφείς κανόνες που διέπουν αυτές τις απαιτήσεις αποδείξεων.

⁽¹⁰⁰⁾ Αιτιολογική σκέψη 54 του AMMR.

⁽¹⁰¹⁾ [Οδηγία 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου](#), της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης (ΕΕ L 251 της 3.10.2003).

⁽¹⁰²⁾ [Ανακοίνωση της Επιτροπής](#) στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο για οδηγίες όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας 2003/86/ΕΚ σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης, Βρυξέλλες, COM/2014/0210 final, 2014.

Ωστόσο, ακόμη και με βάση το ευεργέτημα της αμφιβολίας, οι προσπάθειες για την επαλήθευση των οικογενειακών δεσμών δεν θα πρέπει να αντικατασταθούν πλήρως. Θα πρέπει να υιοθετείται μια **ισορροπημένη προσέγγιση** με τη χρήση διαφόρων μεθόδων για την επιβεβαίωση των οικογενειακών δεσμών, όπως αποδεικτικά έγγραφα, δηλώσεις του αιτούντος και των μελών της οικογένειας, συνεντεύξεις και κάθε σχετική συγκυριακή ή περιστασιακή πληροφορία.

2.2.7. Πραγματική προσφυγή

Στο πλαίσιο του εντοπισμού της οικογένειας, το δίκαιο της ΕΕ δεν προβλέπει ρητά αυτοτελές δικαίωμα προσφυγής κατά των αποφάσεων για τον εντοπισμό της οικογένειας, το οποίο διαχωρίζεται από την απόφαση σχετικά με την αίτηση διεθνούς προστασίας. Ως εκ τούτου, ισχύουν οι εθνικοί κανόνες. Επιπλέον, δεν υπάρχει ειδική νομική υποχρέωση για την έναρξη ή την ολοκλήρωση της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας με γραπτή απόφαση. Στην πράξη, ωστόσο, μπορεί να εκδοθεί απόφαση για την έναρξη ή μη της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας μετά την αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού. Τα αποτελέσματα του εντοπισμού της οικογένειας αντικατοπτρίζονται γενικά στην αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος στο πλαίσιο της αίτησης διεθνούς προστασίας.

Παρότι μπορεί να μην ασκηθεί χωριστή προσφυγή, οι διαδικαστικές εγγυήσεις για την προσβολή αποφάσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας διεθνούς προστασίας [συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων μεταφοράς του AMMR ⁽¹⁰³⁾] εφαρμόζονται επίσης στις διαδικασίες εντοπισμού της οικογένειας ⁽¹⁰⁴⁾. Οι ακόλουθες εγγυήσεις διασφαλίζουν την αποτελεσματική προσφυγή στο πλαίσιο αυτό:

- Σε όλα τα πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων παιδιών και του επίτροπο/εκπροσώπου τους, πρέπει να παρέχονται νομικές και διαδικαστικές πληροφορίες σχετικά με την αμφισβήτηση του αποτελέσματος του εντοπισμού της οικογένειας ή της απόφασης μεταφοράς.
- Οι αποφάσεις πρέπει να είναι αιτιολογημένες (να περιλαμβάνουν τις πραγματικές περιστάσεις και νομική αιτιολόγηση), να είναι βάσιμες και να επεξηγούνται. Στις υποθέσεις που αφορούν παιδιά, οι αποφάσεις θα πρέπει να αναφέρονται σαφώς στα σχετικά στοιχεία της αξιολόγησης του βέλτιστου συμφέροντος και στον τρόπο με τον οποίο έχουν σταθμιστεί προκειμένου να καθοριστεί το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.
- Θα πρέπει να προβλέπεται εύλογο χρονικό διάστημα που να δίνει τη δυνατότητα στους αιτούντες να ασκούν το δικαίωμά τους σε πραγματική προσφυγή. Οι αρχές θα πρέπει να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις λεπτομέρειες και τις προθεσμίες για την άσκηση προσφυγής ή την υποβολή αιτήματος επανεξέτασης
- Θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση σύμφωνα με τις ισχύουσες διαδικασίες.

Θα πρέπει να παρέχεται δωρεάν διερμηνεία όταν είναι αναγκαίο.

⁽¹⁰³⁾ Άρθρο 19 στοιχείο (α) του AMMR.

⁽¹⁰⁴⁾ Περαιτέρω οδηγίες παρέχονται από την Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, [*General comment No 14 \(2013\) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration* \[Γενικό σχόλιο αριθ. 14 \(2013\) σχετικά με το δικαίωμα του παιδιού να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του\] \(άρθρο 3 παράγραφος 1\)](#), CRC/C/GC/14, 29 Μαΐου 2013.

2.2.8. Συνεργασία μεταξύ αρχών και οργανισμών

Στη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας σε εθνικό επίπεδο ενδέχεται να συμμετέχουν διάφοροι θεσμικοί φορείς, όπως η αποφαινόμενη αρχή, η αρχή / ο τομέας που είναι αρμόδια για τη διαδικασία του AMMR, η αρχή / ο τομέας υποδοχής, οι κοινωνικές υπηρεσίες κ.λπ. Η συνεργασία είναι καίριας σημασίας για την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών εντοπισμού της οικογένειας και για να διασφαλιστεί ότι λαμβάνεται πλήρως υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Παρά τις διαφορετικές εντολές τους, οι εθνικές αρχές μπορούν επίσης να ζητήσουν τη συνδρομή διεθνών διακυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων ή άλλων σχετικών οργανώσεων που έχουν πείρα στον εντοπισμό της οικογένειας ⁽¹⁰⁵⁾. Η συμμετοχή οργανώσεων οικογενειακής ιχνηλάτησης ή διεθνών οργανισμών στη διαδικασία επανένωσης μπορεί να είναι εξαιρετικά επωφελής. Οι οργανισμοί αυτοί έχουν συχνά την ικανότητα να έρχονται σε επαφή με μέλη της οικογένειας πιο αποτελεσματικά. Σε περιπτώσεις όπου ένα μέλος της οικογένειας δεν μπορεί να εντοπιστεί αμέσως, μπορούν να αξιοποιήσουν τα δίκτυά τους για να συνεργαστούν με οργανισμούς-εταίρους στη χώρα για να βοηθήσουν στην αναζήτηση. Επιπλέον, οι οργανισμοί αυτοί διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης τόσο με το παιδί όσο και με τα μέλη της οικογένειας, κάτι που είναι απαραίτητο για μια επιτυχημένη διαδικασία επανένωσης. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να διευκολύνουν ή να μεριμνήσουν για την πρόσβαση του ανηλίκου στις υπηρεσίες εντοπισμού των εν λόγω οργανισμών ⁽¹⁰⁶⁾.

Ο εντοπισμός της οικογένειας θα πρέπει επίσης να βασίζεται στη συνεργασία και τον επιμερισμό των ευθυνών μεταξύ των χωρών της ΕΕ+ και, σε ορισμένες περιπτώσεις, με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θέτει σε κίνδυνο τον αιτούντα και τα εμπλεκόμενα μέλη της οικογένειας. Μια κοινή προσέγγιση, η μεγαλύτερη συνοχή και η περισσότερη συνεργασία μεταξύ της ΕΕ+ και τρίτων χωρών συνάδει με τη γενική πολιτική της ΕΕ.

⁽¹⁰⁵⁾ Περαιτέρω οδηγίες παρέχονται από την Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού [*General comment No 14 \(2013\) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration*](#) [Γενικό σχόλιο αριθ. 14 (2013) σχετικά με το δικαίωμα του παιδιού να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του] (άρθρο 3 παράγραφος 1), CRC/C/GC/14, 29 Μαΐου 2013.

⁽¹⁰⁶⁾ Άρθρο 23 παράγραφος 3 του AMMR

3. Διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας

Στο παρόν κεφάλαιο αναλύονται τα βασικά στάδια της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας. Η διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας μπορεί να διερευνηθεί από δύο οπτικές γωνίες:

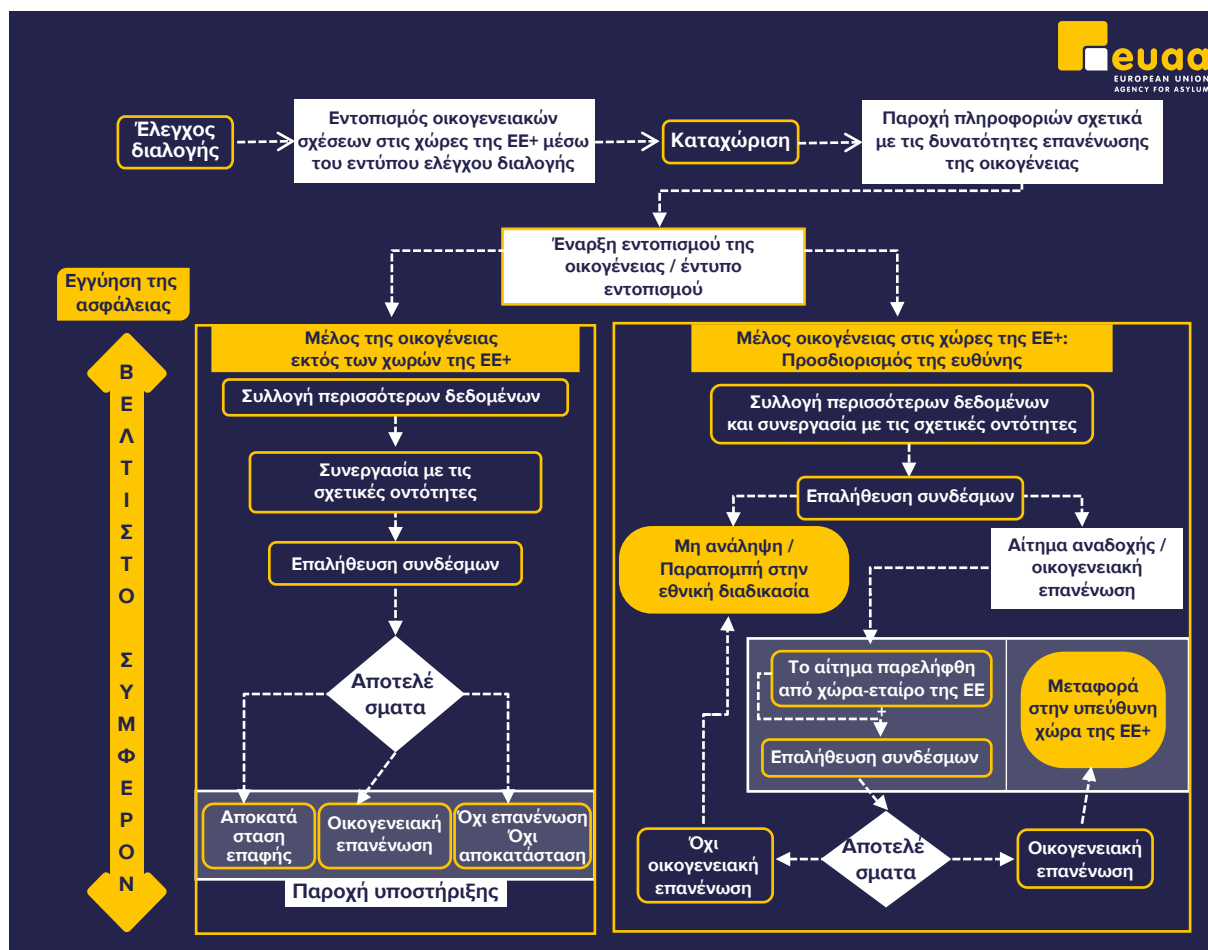
- όταν διενεργείται στο πλαίσιο της διαδικασίας AMMR και στις χώρες της ΕΕ+ και
- όταν διενεργείται στη χώρα καταγωγής ή σε τρίτη χώρα στο πλαίσιο της διαδικασίας διεθνούς προστασίας ή ως συνέχεια αυτής.

Στον παρόντα οδηγό αναφέρεται η διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας στο πλαίσιο του AMMR, ώστε να γίνει μια επισκόπηση των διαφόρων δυνατοτήτων, αλλά η ίδια η διαδικασία περιγράφεται λεπτομερέστερα στο [μέρος II](#).

Η ανάγκη συντονισμού και σχεδιασμού σε επίπεδο κράτους μέλους αποτελεί βασικό στοιχείο σε όλα τα στάδια της διαδικασίας εντοπισμού και επανένωσης της οικογένειας. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται διατομεακά σχέδια υλικής, οικονομικής και τεχνικής υποστήριξης για την αντιμετώπιση όλων των σταδίων του εντοπισμού της οικογένειας.

Διάγραμμα ροής της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας

Ο εντοπισμός της οικογένειας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της συνολικής διαχείρισης της υπόθεσης του αιτούντος, ιδίως όταν εμπλέκεται παιδί. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αρχές προστασίας του παιδιού θα πρέπει να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο για να διασφαλίσουν τον καλύτερο συντονισμό της συνολικής διαδικασίας διαχείρισης της υπόθεσης. Η συμμετοχή τους συμβάλλει στην προώθηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, το οποίο αποτελεί τον πυρήνα κάθε δράσης που αναλαμβάνεται. Ωστόσο, ο παρών οδηγός εστιάζει αποκλειστικά στην ίδια τη ροή εντοπισμού της οικογένειας, αναγνωρίζοντας ότι η διαδικασία αυτή αποτελεί συνιστώσα ενός ευρύτερου πλαισίου διαχείρισης των υποθέσεων, το οποίο απαιτεί τη συνεργασία διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών. Το διάγραμμα ροής περιγράφει τη ροή της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας εντός του πεδίου εφαρμογής της διαδικασίας διεθνούς προστασίας εν γένει.

Διάγραμμα 2. Διάγραμμα ροής της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας

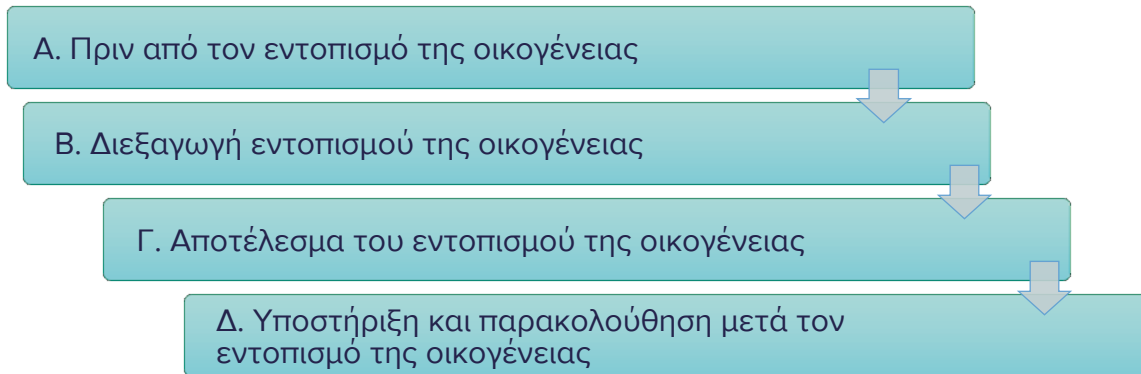
Η διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας περιλαμβάνει διασυνδεδεμένα, αν και διακριτά, στάδια που ακολουθούν μια συνεχή διαδικαστική ροή η οποία ενσωματώνει διάφορες σημαντικές παραμέτρους. Από την αρχική απόφαση για την έναρξη της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας, η οποία ενεργοποιείται όταν ένα πρόσωπο υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας, έως τον ενεργό εντοπισμό και το τελικό αποτέλεσμα, όλα τα βήματα εντάσσονται σε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που αποσκοπεί στη διασφάλιση της ευημερίας του παιδιού.

Στα αρχικά στάδια, πριν από τον εντοπισμό της οικογένειας, οι αρχές πρέπει να διασφαλίζουν ότι λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για την ενημέρωση και την προετοιμασία του παιδιού, δίνοντας παράλληλα προσοχή στις απόψεις, την ηλικία και την ωριμότητά του. Η εν λόγω προετοιμασία θέτει τις βάσεις για την πιο σύνθετη διαδικασία εντοπισμού των μελών της οικογένειας, είτε στις χώρες της ΕΕ+ είτε στη χώρα καταγωγής ή σε τρίτες χώρες.

Μόλις ξεκινήσει ο εντοπισμός της οικογένειας, οι μέθοδοι και οι εμπλεκόμενοι φορείς ενδέχεται να διαφέρουν ανάλογα με την τοποθεσία των μελών της οικογένειας. Είτε ο εντοπισμός πραγματοποιείται στο πλαίσιο του AMMR στις χώρες της ΕΕ+ είτε συνεπάγεται διεθνή συνεργασία με τρίτες χώρες, η τήρηση των γενικών αρχών και εγγυήσεων και το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού παραμένουν στο επίκεντρο καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Παρότι οι διαδικαστικές λεπτομέρειες μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με το πού βρίσκονται τα μέλη της οικογένειας, ολόκληρη η διαδικασία αποσκοπεί σε έναν ενιαίο στόχο: την επανένωση του παιδιού με την οικογένειά του κατά τρόπο που σέβεται τα δικαιώματά του και προωθεί τη μακροπρόθεσμη ευημερία του. Τόσο τα προπαρασκευαστικά στάδια όσο και οι ενεργές προσπάθειες εντοπισμού αποτελούν αναπόσπαστα συστατικά στοιχεία της ευρύτερης διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας. Τα παρακάτω είναι τα ιδανικά βήματα που πρέπει να ακολουθούνται:

3.1. Πριν από τον εντοπισμό της οικογένειας

Ο παρών οδηγός εξετάζει συγκεκριμένα τον εντοπισμό της οικογένειας σε σχέση με αιτούντες διεθνή προστασία. Η καταχώριση αίτησης διεθνούς προστασίας επαρκεί για την έναρξη του εντοπισμού της οικογένειας σύμφωνα με τον AMMR.

Για τα ευάλωτα άτομα, η απόφαση για την έναρξη του εντοπισμού της οικογένειας θα πρέπει πάντα να λαμβάνεται με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον τους. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται συνήθως σε συνεργασία με τον εκπρόσωπο του ατόμου (επίτροπο ή νόμιμο εκπρόσωπο), τις εθνικές αρχές και τους αρμόδιους οργανισμούς. Στις ειδικές παραμέτρους για τους εξαρτώμενους ενήλικους περιλαμβάνονται ο σεβασμός της αυτονομίας τους, της ιδιωτικής ζωής τους και τυχόν ειδικές ανάγκες που σχετίζονται με την ευαλωτότητά τους. Όσον αφορά τα παιδιά, η απόφαση για την έναρξη της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας λαμβάνεται συνήθως από τον εκπρόσωπο του παιδιού, σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές και τους σχετικούς οργανισμούς.

Όταν ένας ευάλωτος αιτών, όπως ένα ασυνόδευτο παιδί ή ένας εξαρτώμενος ενήλικος, υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας, ισχύουν τα ακόλουθα:

1. Ο αιτών θα πρέπει να παραπέμπεται στις αρμόδιες αρχές για τη διεκπεραίωση της αίτησης διεθνούς προστασίας, είτε για τους σκοπούς του AMMR είτε για την εξέταση της αίτησης από το υπεύθυνο κράτος.
2. Θα πρέπει να διασφαλίζεται ο ορισμός εκπροσώπου ⁽¹⁰⁷⁾.
3. Ο αιτών θα πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με τη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας το συντομότερο δυνατόν. Οι πληροφορίες θα πρέπει να προσαρμόζονται στο επίπεδο κατανόησής του και θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις τόσο των παιδιών όσο και των ενηλίκων. Ανάλογα με τις εθνικές ρυθμίσεις, οι πληροφορίες μπορούν να παρέχονται από τις εθνικές αρχές, τους εντεταλμένους οργανισμούς ή τον εκπρόσωπο του αιτούντος.

⁽¹⁰⁷⁾ Άρθρο 13 παράγραφος 3 του κανονισμού για τον έλεγχο διαλογής.

4. Είναι, ωστόσο, ευθύνη του κράτους να διασφαλίζει ότι ο αιτών κατανοεί πλήρως τη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας. Η ενημέρωση και η κατανόηση της διαδικασίας θα βοηθήσουν περισσότερο τον αιτούντα να παράσχει τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την έναρξη της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας.
5. Κατά τη διάρκεια των αρχικών συναντήσεων, όπως κατά την πρώτη επαφή και την υποβολή της αίτησης, ο αρμόδιος υπάλληλος συλλέγει κανονικά πληροφορίες που θα είναι χρήσιμες στη συνέχεια της διαδικασίας. Τα έντυπα ελέγχου διαλογής⁽¹⁰⁸⁾ και ένα ειδικό υπόδειγμα⁽¹⁰⁹⁾ μπορούν να συγκεντρώνουν πληροφορίες σχετικά με τα μέλη της οικογένειας για τη διευκόλυνση της παραπομπής.

Ο διορισμένος **εκπρόσωπος ή επίτροπος** διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εξασφάλιση της λήψης των ανωτέρω μέτρων με πρωταρχικό μέλημα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και στην τήρηση των ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων που ισχύουν για τα ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της διαδικασίας διεθνούς προστασίας. Διαδραματίζει επίσης βασικό ρόλο στην παροχή πληροφοριών καθώς και στην υποστήριξη του αιτούντος για τη συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών με σκοπό τον εντοπισμό της οικογένειας, πάντα με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του.

Είναι σημαντικό, στα πρώτα στάδια της διαδικασίας διεθνούς προστασίας και πριν ξεκινήσει ο εντοπισμός της οικογένειας, να λαμβάνονται πλήρως υπόψη οι **απόψεις του αιτούντος**, με βάση την ηλικία και την ωριμότητά του. Οι απόψεις του παιδιού θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και να σταθμίζονται με βάση τα διάφορα στοιχεία κατά την αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού και θα πρέπει να συμβάλλουν στον προσδιορισμό του κατά πόσον θα πρέπει να ξεκινήσει ο εντοπισμός της οικογένειας.

Εάν οι αρχές γνωρίζουν ότι υπάρχουν μέλη της οικογένειας σε άλλο κράτος μέλος, αλλά το ασυνόδευτο παιδί ή ο εξαρτώμενος ενήλικας δεν συμφωνούν να ξεκινήσει ο εντοπισμός της οικογένειας, οι απόψεις τους θα πρέπει να εξετάζονται προσεκτικά ανάλογα με την ηλικία, την ωριμότητα και το βέλτιστο συμφέρον τους. Ενώ ο εντοπισμός της οικογένειας ενθαρρύνεται για την υποστήριξη της ευημερίας και της ενότητας της οικογένειας, η διαδικασία θα πρέπει να σέβεται την αυτονομία και τις επιθυμίες του ατόμου, ιδίως εάν η συνέχιση του εντοπισμού θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά την ευημερία του. Στις περιπτώσεις αυτές, ο διορισμένος εκπρόσωπος ή επίτροπος, σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές, θα πρέπει να αξιολογεί τους λόγους της διστακτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν πιθανούς κινδύνους, ευαισθησίες ή συγκεκριμένες ευπάθειες.

Τόσο για τα παιδιά όσο και για τους εξαρτώμενους ενήλικες, η ολοκληρωμένη αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος —όπως και η συμβολή των σχετικών οργανισμών— είναι απαραίτητη προκειμένου να προσδιοριστεί αν ο εντοπισμός της οικογένειας θα πρέπει να προχωρήσει με τρόπο που σέβεται τις επιθυμίες του ατόμου και προστατεύει τα δικαιώματά του. Τελικά, ενώ ο εντοπισμός της οικογένειας υποστηρίζει την ενότητα της οικογένειας, η απόφαση για την περαιτέρω πορεία θα πρέπει πάντα να λαμβάνεται με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του ατόμου. Εάν ο εντοπισμός θα μπορούσε να ωφελήσει το άτομο, αλλά αυτό παραμένει διστακτικό, οι αρχές μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο να επανεξετάσουν την επιλογή αργότερα, καθώς εξελίσσονται οι περιστάσεις ή οι προοπτικές του, διασφαλίζοντας

⁽¹⁰⁸⁾ Άρθρο 17 του κανονισμού για τον έλεγχο διαλογής.

⁽¹⁰⁹⁾ Βλ. EUAA, [Family Tracing Form – Adult](#) (Έντυπο εντοπισμού οικογένειας – Ενήλικας), 2025 και EUAA, [Family Tracing Form – Child](#) (Έντυπο εντοπισμού οικογένειας – Παιδί), 2025.

ότι οι προσπάθειες εντοπισμού ευθυγραμμίζονται με τα πρωτόκολλα εμπιστευτικότητας, τα μέτρα διασφάλισης και τις ειδικές ανάγκες του ατόμου.

Οι πληροφορίες πρέπει συχνά να ανταλλάσσονται ⁽¹¹⁰⁾ μεταξύ των διαφόρων φορέων, ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση του παιδιού στη διαδικασία διεθνούς προστασίας και να παρέχονται οι κατάλληλες συνθήκες υποδοχής, καθώς και να δρομολογείται ο εντοπισμός της οικογένειας. Η κοινοποίηση πληροφοριών θα πρέπει να πραγματοποιείται με πλήρη συνεκτίμηση της αρχής της **εμπιστευτικότητας** και κάθε πληροφορία που κοινοποιείται στο πλαίσιο του ασύλου θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με προσοχή, λαμβανομένης υπόψη της ασφάλειας του παιδιού και των άλλων εμπλεκόμενων προσώπων (μέλη της οικογένειας).

3.2. Διεξαγωγή εντοπισμού της οικογένειας

Το εδαφικό πεδίο εφαρμογής, οι εμπλεκόμενοι φορείς, οι μέθοδοι που εφαρμόζονται και ο σκοπός της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με τον τόπο εγκατάστασης των μελών της οικογένειας. Στην παρούσα ενότητα εξετάζονται τα διάφορα σενάρια. Είναι πιθανό να χρειαστεί να εντοπιστούν πολλά μέλη της οικογένειας και, ανάλογα με την τοποθεσία τους, ενδέχεται να πρέπει να διεξαχθούν ταυτόχρονα πολλές διαδικασίες.

Οι συγκεκριμένες μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό της οικογένειας εξαρτώνται από την εθνική νομοθεσία, τα θεσμικά πλαίσια και τις περιστάσεις κάθε υπόθεσης. Οι μέθοδοι αυτές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν την ενεργό συμμετοχή του εκπροσώπου του παιδιού, των κοινωνικών υπηρεσιών του κράτους, των κοινωνικών υπηρεσιών από άλλες χώρες της ΕΕ+ ή των κοινωνικών υπηρεσιών στη χώρα καταγωγής. Επιπλέον, διεθνείς, διακυβερνητικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις μπορούν να παράσχουν πολύτιμη βοήθεια, ιδίως όταν ο εντοπισμός της οικογένειας πραγματοποιείται στη χώρα καταγωγής ή σε τρίτη χώρα. Η βοήθεια αυτή μπορεί να περιλαμβάνει την επικοινωνία με μέλη της οικογένειας, τη διεξαγωγή συνεντεύξεων, όπου είναι δυνατόν, και άλλες απαραίτητες ενέργειες.

3.2.1. Εντοπισμός της οικογένειας εντός της ΕΕ+

Όταν ένα μέλος της οικογένειας βρίσκεται σε χώρα της ΕΕ+, ο εντοπισμός της οικογένειας βάσει του AMMR είναι καίριας σημασίας για να διασφαλιστεί ότι τα άτομα που ζητούν άσυλο συνδέονται με τους συγγενείς τους που βρίσκονται ήδη στο έδαφος της ΕΕ+. Οι αιτούντες πρέπει να υποβάλουν αίτηση ασύλου στην πρώτη χώρα της ΕΕ στην οποία εισέρχονται και διαμένουν εκεί έως ότου προσδιοριστεί το κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο για την υπόθεσή τους. Το πρωταρχικό κριτήριο είναι οι οικογενειακοί δεσμοί, με προτεραιότητα στην επανένωση των αιτούντων με μέλη της οικογένειας που διαμένουν στην ΕΕ. Οι αρχές έχουν την ευθύνη να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την αναζήτηση οικογενειών, να βοηθούν

⁽¹¹⁰⁾ Οι πληροφορίες θα πρέπει να ανταλλάσσονται μόνο σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων, ιδίως τον [κανονισμό \(ΕΕ\) 2018/1725](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 295 της 21.11.2018).

τους ασυνόδευτους ανηλίκους και να δίνουν προτεραιότητα στην οικογενειακή επανένωση, ώστε να διασφαλίζονται αποτελεσματικές διαδικασίες ασύλου.

Στις βασικές τους υποχρεώσεις περιλαμβάνονται οι εξής:

- ενημέρωση του αιτούντος σχετικά με τις επιλογές εντοπισμού της οικογένειας και τα δικαιώματά του να ζητήσει το υπόδειγμα εντοπισμού της οικογένειας ⁽¹¹¹⁾ και τη διαθέσιμη υποστήριξη από εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς·
- παροχή λεπτομερειών σχετικά με τη διαδικασία προσωπικής συνέντευξης, τονίζοντας την ανάγκη υποβολής πληροφοριών σχετικά με τον προσδιορισμό της υπεύθυνης χώρας της ΕΕ+, ιδίως όσον αφορά τους οικογενειακούς δεσμούς·
- διεξαγωγή της προσωπικής συνέντευξης με τον αιτούντα ώστε να διερευνηθούν οι οικογενειακοί δεσμοί του, ο τόπος στον οποίο βρίσκονται τα μέλη της οικογένειας και η μεταξύ τους σχέση·
- παροχή βοήθειας σε ασυνόδευτους ανηλίκους και/ή εξαρτώμενους ενήλικες για να συνεργαστούν με οργανώσεις οικογενειακής ιχνηλάτησης και να συλλέξουν τις απαραίτητες πληροφορίες για την αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντός τους.

Παρότι οι χώρες της ΕΕ+ δεν υποχρεούνται να εμπλέκουν τρίτους οργανισμούς, ο AMMR ζητεί από τις αρχές να διευκολύνουν την πρόσβαση σε οργανώσεις οικογενειακής ιχνηλάτησης και να παράσχουν το υπόδειγμα εντοπισμού της οικογένειας. Ο έγκαιρος εντοπισμός και η ιεράρχηση των υποθέσεων οικογενειακής επανένωσης είναι ουσιαστικής σημασίας, και ξεκινά ιδανικά από τη στιγμή του ελέγχου διαλογής. Ο έγκαιρος εντοπισμός επιτρέπει την άμεση συλλογή πληροφοριών και τη συμπλήρωση του υποδείγματος, διασφαλίζοντας ότι κατά τη διαδικασία προσδιορισμού της ευθύνης δίνεται προτεραιότητα σε υποθέσεις που σχετίζονται με την οικογένεια. Μπορείτε να διαβάσετε περισσότερα σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας σύμφωνα με τον AMMR στο [μέρος II](#).

3.2.2. Εντοπισμός της οικογένειας στη χώρα καταγωγής ή σε τρίτη χώρα

Σε περιπτώσεις που αφορούν παιδιά και/ή ασυνόδευτους ανηλίκους, όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι τα μέλη της οικογένειας βρίσκονται σε τρίτη χώρα και έχει αξιολογηθεί ότι είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού να ξεκινήσει ο εντοπισμός της οικογένειας, εφαρμόζονται τα ακόλουθα βήματα:

1. Συλλέγονται πρόσθετες πληροφορίες από το παιδί. Η προσωπική συνέντευξη μπορεί να θεωρηθεί ως μια βασική ευκαιρία για τη συλλογή των πρόσθετων πληροφοριών που απαιτούνται για τον εντοπισμό των μελών της οικογένειας, καθώς και για την περαιτέρω αξιολόγηση των επόμενων βημάτων και του κατά πόσον τυχόν τελικά αποτελέσματα είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, μπορούν να συγκεντρωθούν συγκεκριμένες πληροφορίες, όπως ο τελευταίος τόπος διαμονής του παιδιού, ο τόπος στον οποίο είδε για τελευταία φορά

⁽¹¹¹⁾ Το άρθρο 22 παράγραφος 1 δεύτερο και τρίτο εδάφιο του AMMR αναθέτει στον ΕΥΑΑ να δημιουργήσει υποδείγματα και καθοδήγηση για τον εντοπισμό της οικογένειας, υποστηρίζοντας την εφαρμογή των κριτηρίων που σχετίζονται με την οικογένεια, όπως ορίζεται στα άρθρα 25-28 και 34 του AMMR. Ανατρέξτε στα έγγραφα του ΕΥΑΑ με τίτλο [Family Tracing Form – Adult](#) (Έντυπο εντοπισμού οικογένειας – Ενήλικας), 2025 και [Family Tracing Form – Child](#) (Έντυπο εντοπισμού οικογένειας – Παιδί), 2025.

τους γονείς του, τα ονόματα ή οι περιγραφές των μελών της οικογένειας και τυχόν σημαντικά γεγονότα ή τοποθεσίες που σχετίζονται με τον χωρισμό της οικογένειας. Οι λεπτομέρειες αυτές είναι ζωτικής σημασίας για τη διαμόρφωση μιας σαφούς εικόνας γύρω από το υπόβαθρο του παιδιού και για την καθοδήγηση της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας. Επιπλέον, εάν είναι απαραίτητο, μπορούν να διοργανωθούν πρόσθετες συναντήσεις για τη συλλογή περαιτέρω πληροφοριών που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τις προσπάθειες εντοπισμού και να διασφαλίσουν ότι όλες οι αποφάσεις που λαμβάνονται συνάδουν με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

2. Μπορεί επίσης να είναι δυνατή η συλλογή σχετικών πληροφοριών από άλλους. Εάν το παιδί ταξιδεύει με αδέρφια ή συγγενείς (που δεν θεωρούνται υπεύθυνοι για αυτό στο κράτος μέλος), ενδέχεται να είναι σε θέση να παράσχουν πρόσθετες πληροφορίες που δεν έχει το παιδί. Είναι πιθανό το παιδί να έχει ανταλλάξει πληροφορίες με άλλους με τους οποίους ταξίδεψε ή διέμεινε. Ωστόσο, η συλλογή πληροφοριών από τρίτους θα πρέπει να πραγματοποιείται με προσοχή και με σεβασμό των δικαιωμάτων του παιδιού και του βέλτιστου συμφέροντός του.
3. Στη συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών μπορούν επίσης να συμμετέχουν και άλλοι φορείς. Σε αυτούς μπορεί να περιλαμβάνονται εθνικές αρχές, όπως η πρεσβεία της χώρας της ΕΕ+ στην τρίτη χώρα ή άλλοι οργανισμοί που βοηθούν στον εντοπισμό της οικογένειας. Οι εν λόγω φορείς ενδέχεται να είναι σε θέση να διευκολύνουν τις προσπάθειες εντοπισμού της οικογένειας και τα επόμενα στάδια της διαδικασίας, όπως η επαλήθευση των οικογενειακών δεσμών. Ως εκ τούτου, η καλά συντονισμένη **συνεργασία** είναι επίσης πολύ σημαντική για να διασφαλιστεί ότι οι προσπάθειες καταβάλλονται με αποτελεσματικό τρόπο και με πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων του παιδιού. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να τηρούνται αυστηρά οι αρχές της **εμπιστευτικότητας** και της **προστασίας των δεδομένων**, λαμβάνοντας υπόψη ότι το παιδί είναι αιτών διεθνή προστασία και η παραβίαση των αρχών αυτών θα μπορούσε δυνητικά να θέσει σε κίνδυνο τα μέλη της οικογένειας ή το παιδί.

Μόλις εντοπιστούν μέλη της οικογένειας, οι εθνικές αρχές πρέπει να προβούν στις ακόλουθες ενέργειες:

1. Επαλήθευση των οικογενειακών δεσμών. Αυτό θα μπορούσε να γίνει με βάση έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία, εφόσον είναι διαθέσιμα, συμπεριλαμβανομένων των δηλώσεων του παιδιού και των μελών της οικογένειάς του που έχουν συλλεχθεί μέσω οικογενειακών επισκέψεων από διάφορους φορείς, μέσω άμεσης επαφής κ.λπ. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν άλλα αποδεικτικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων, εάν είναι αναγκαίο, εξετάσεων DNA ή αίματος ως έσχατο μέτρο.
2. Κατά την αξιολόγηση των επόμενων βημάτων και του αποτελέσματος του εντοπισμού της οικογένειας πρέπει πρωτίστως να λαμβάνεται υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Εάν επαληθευτούν οι δεσμοί, η αξιολόγηση αυτή θα μπορούσε να διενεργηθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης διεθνούς προστασίας και να ληφθεί υπόψη κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με την εφαρμογή της διεθνούς προστασίας.

Δεοντολογικά ζητήματα και προκλήσεις κατά τον εντοπισμό της οικογένειας

Η δεοντολογία πίσω από την εθελοντική συμμετοχή

Ο εντοπισμός της οικογένειας αποτελεί βασική συνιστώσα της διαδικασίας ασύλου, ιδίως για την επανένωση χωρισμένων οικογενειών. Ωστόσο, το να καταστεί ο εντοπισμός της οικογένειας υποχρεωτικό διοικητικό καθήκον μπορεί να εγείρει δεοντολογικά διλήμματα. Οργανισμοί όπως το δίκτυο για την αποκατάσταση των οικογενειακών δεσμών του Διεθνούς Κινήματος του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου (RFL) ⁽¹¹²⁾ λειτουργούν βάσει της αρχής ότι η αναζήτηση μελών της οικογένειας θα πρέπει να απορρέει από το αίτημα και την επιθυμία των ενδιαφερόμενων ατόμων να αποσαφηνίσουν την τύχη και τον τόπο διαμονής των συγγενών τους, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες εμπλέκονται ανήλικοι, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη και το βέλτιστο συμφέρον τους. Η αρχή αυτή διασφαλίζει ότι η διαδικασία εντοπισμού σέβεται την αυτονομία και την εν επιγνώσει συναίνεση όλων των εμπλεκόμενων μερών. Οι περιορισμοί του δικτύου RFL όσον αφορά την αλληλεπίδραση με τις αρχές της ΕΕ για τον εντοπισμό προσαρμόζονται με βάση τους ανθρωπιστικούς στόχους τους, τις μεθόδους εργασίας τους και την τήρηση των θεμελιωδών αρχών και προτύπων. Είναι ζωτικής σημασίας για τις αρχές να σέβονται τις δεοντολογικές αυτές παραμέτρους και να διασφαλίζουν ότι η συμμετοχή στον εντοπισμό βασίζεται πάντα στη ρητή και εν επιγνώσει συναίνεση (κατά περίπτωση, ενόψει του βαθμού ωριμότητας του παιδιού) ή στον ορθό προσδιορισμό του βέλτιστου συμφέροντος. Ο εντοπισμός της οικογένειας στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου είναι ένα πολύπλοκο και ευαίσθητο καθήκον, το οποίο απαιτεί την εξισορρόπηση των δεοντολογικών ζητημάτων με τις πρακτικές ανάγκες.

Αντιμετώπιση ειδικών αναγκών προστασίας κατά τον εντοπισμό

Η ιεράρχηση και ο επείγων χαρακτήρας των υποθέσεων εντοπισμού πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες προστασίας τόσο του αιτούντος όσο και των μελών της οικογένειάς του. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται σε ανηλίκους, άτομα με αναπηρίες ή πολύπλοκες ιατρικές παθήσεις και άλλες ευάλωτες ομάδες. Για παράδειγμα, ένας ενήλικας που αναζητά ένα χωρισμένο από την οικογένειά του παιδί θα πρέπει να έχει την ίδια προτεραιότητα με ένα παιδί που έχει βρεθεί χωρίς ενήλικα συνοδό. Ένα ενήλικο άτομο που δεν μπορεί να φροντίσει τον εαυτό του για κάποιον λόγο (ηλικία, ιατρική πάθηση, αναπηρία) βρίσκεται επίσης σε πολύ ευάλωτη θέση. Η αξιολόγηση θα πρέπει να είναι διεξοδική και να λαμβάνει υπόψη την άμεση ασφάλεια και τη μακροπρόθεσμη ευημερία όλων των εμπλεκόμενων μερών. Η διασφάλιση ότι αυτές οι υποθέσεις αντιμετωπίζονται με την απαιτούμενη ευαισθησία και επιτακτικότητα είναι ζωτικής σημασίας για την προστασία των ευάλωτων ατόμων.

⁽¹¹²⁾ Διεθνές Κίνημα του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου, Extension of the Restoring Family Links Strategy for the International Red Cross and Red Crescent Movement 2020-2030 (Επέκταση της στρατηγικής αποκατάστασης οικογενειακών δεσμών για το Διεθνές Κίνημα του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου 2020-2030), Οκτώβριος 2024, αιτιολόγηση σ.2-3, προσπελάστηκε στις 8 Νοεμβρίου 2024 https://rcrcconference.org/app/uploads/2023/11/CoD24_RFL-Draft-Elements-EN.pdf και Restoring Family Links code of conduct on data protection (Κώδικας δεοντολογίας για την αποκατάσταση των οικογενειακών δεσμών σχετικά με την προστασία των δεδομένων), 2016, προσπελάστηκε στις 8 Νοεμβρίου 2024, <https://www.icrc.org/en/document/rfl-code-conduct>

Εντοπισμός σε πλαίσια στα οποία εμπλέκονται μέλη της ευρύτερης οικογένειας και φροντιστές

Όταν ένα παιδί φθάνει με μέλη της ευρύτερης οικογένειάς του ή φροντιστές, είναι ζωτικής σημασίας να λαμβάνεται υπόψη ο συναισθηματικός και ψυχολογικός αντίκτυπος του χωρισμού τους. Ακόμη και αν τα άτομα αυτά δεν είναι άμεσα μέλη της οικογένειάς του, μπορούν να παρέχουν ουσιαστική συναισθηματική υποστήριξη και σταθερότητα στο παιδί. Εάν δεν υπάρχουν σημαντικοί κίνδυνοι για την προστασία των παιδιών, θα πρέπει να αποφεύγεται ο χωρισμός από τους εν λόγω φροντιστές. Η ευημερία του παιδιού θα πρέπει πάντα να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα, διασφαλίζοντας ότι το παιδί διαθέτει υποστηρικτικό περιβάλλον κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου.

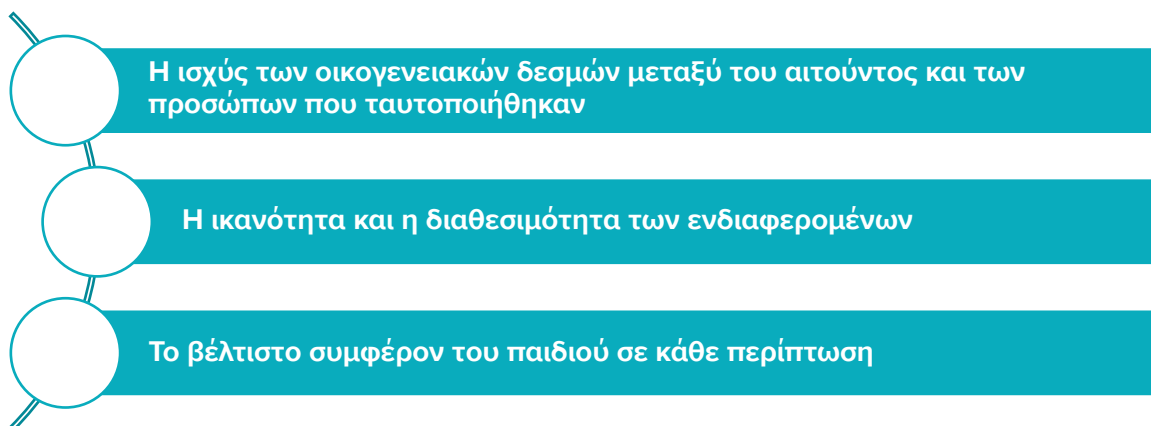
Η σημασία του ακριβούς εντοπισμού της οικογένειας κατά την υιοθεσία

Ο αποτελεσματικός εντοπισμός της οικογένειας είναι ιδιαίτερα σημαντικός για την αποτροπή της υιοθεσίας παιδιών όταν οι βιολογικοί γονείς ή άλλα μέλη της οικογένειάς του ζουν και είναι πρόθυμα να επανενωθούν μαζί τους. Τα λάθη κατά τον εντοπισμό μπορεί να οδηγήσουν σε μακροπρόθεσμες συνέπειες για τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένης της μόνιμης απώλειας των οικογενειακών δεσμών. Ως εκ τούτου, οι αρχές πρέπει να προβαίνουν σε ενδελεχή και ακριβή εντοπισμό της οικογένειας, ώστε να διασφαλίζεται ότι τα παιδιά δεν υιοθετούνται ή δεν τοποθετούνται άσκοπα σε συστήματα, εκτός εάν έχουν εξαντληθεί όλα τα μέσα εντοπισμού και θεωρείται ότι αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Η διαδικασία αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει την επαλήθευση του καθεστώτος και των προθέσεων των βιολογικών γονέων και άλλων συγγενών, διασφαλίζοντας ότι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού εξυπηρετείται σε όλες τις αποφάσεις.

3.3. Αποτέλεσμα του εντοπισμού της οικογένειας

Σε περιπτώσεις που αφορούν παιδιά, η απόφαση σχετικά με το αποτέλεσμα του εντοπισμού της οικογένειας, είτε οδηγεί σε οικογενειακή επανένωση, αποκατάσταση των οικογενειακών δεσμών είτε σε καμία επαφή και καμία επανένωση, λαμβάνεται με ενδελεχή αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται συνήθως από τον εκπρόσωπο του παιδιού σε στενό συντονισμό με τις εθνικές αρχές και τους σχετικούς οργανισμούς.

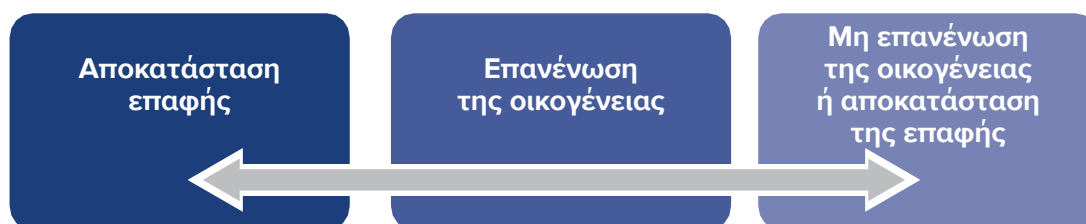
Πρέπει να ληφθεί υπόψη η ακόλουθη ανάγκη:

Για την αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος δεν απαιτείται επίσημη διαδικασία, αλλά:

1. πρέπει να διεξάγεται από εκπαιδευμένο προσωπικό ⁽¹¹³⁾.
2. το αποτέλεσμα της πρέπει να είναι τεκμηριωμένο και οι πληροφορίες πρέπει να είναι προσβάσιμες στους φορείς που το χρειάζονται για την περαιτέρω υποστήριξη του παιδιού στη διαδικασία.
3. το παιδί πρέπει να καλείται να συμμετάσχει ενεργά στη διαδικασία, εκφράζοντας τη γνώμη και τις απόψεις του σχετικά με την πιθανή επανένωση της οικογένειας.

Η επανένωση της οικογένειας, ανάλογα με τις ιδιαίτερες περιστάσεις, θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί στη χώρα της ΕΕ+ στην οποία βρίσκεται το παιδί. Αυτό θα μπορούσε να συμβεί, για παράδειγμα, όταν εφαρμόζεται επανένωση της οικογένειας μετά την απόφαση χορήγησης διεθνούς προστασίας στο παιδί.

Η επανένωση της οικογένειας μπορεί επίσης να πραγματοποιηθεί σε άλλη χώρα της ΕΕ+. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού η επανένωση με μέλος της οικογένειας, αδελφό ή συγγενή του που διαμένει νόμιμα σε άλλο κράτος μέλος, το οποίο στη συνέχεια θα θεωρηθεί το κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης του παιδιού ⁽¹¹⁴⁾.

Η οικογενειακή επανένωση θα μπορούσε επίσης να πραγματοποιηθεί στη **χώρα καταγωγής ή σε τρίτη χώρα** όπου βρίσκεται το μέλος της οικογένειας, αφού προσδιοριστεί δεόντως το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και καταδειχθεί ότι η επανένωση είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Ομοίως, όπως και στην περίπτωση των παιδιών, η απόφαση σχετικά με τα αποτελέσματα του εντοπισμού της οικογένειας σε υποθέσεις που αφορούν εξαρτώμενους ενήλικους, είτε οδηγεί σε οικογενειακή επανένωση, είτε σε αποκατάσταση των οικογενειακών δεσμών είτε σε μη επαφή, βασίζεται σε ολοκληρωμένη αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος και των ειδικών αναγκών τους. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται σε συντονισμό μεταξύ του εκπροσώπου του ενήλικα, των εθνικών αρχών και των σχετικών οργανισμών, διασφαλίζοντας στον μέγιστο δυνατό βαθμό την αυτονομία και τις προτιμήσεις του ενήλικα.

⁽¹¹³⁾ Η αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος διενεργείται σε διαβούλευση με τον επίτροπο/εκπρόσωπο και με άλλους φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία εντοπισμού (υπηρεσίες εντοπισμού, φορείς που ενδέχεται να έχουν έρθει σε επαφή με την οικογένεια στη χώρα καταγωγής κ.λπ.).

⁽¹¹⁴⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 22 της ΣΔΠ «το δικαίωμα εντοπισμού των γονέων ή άλλων μελών της οικογένειας κάθε παιδιού πρόσφυγα, με σκοπό τη συγκέντρωση πληροφοριών αναγκαίων για την επανένωση της οικογένειάς του» και το άρθρο 10 παράγραφος 3 στοιχείο α) της οδηγίας για την οικογενειακή επανένωση προβλέπει ότι τα κράτη μέλη «επιτρέπουν την είσοδο και τη διαμονή, για λόγους οικογενειακής επανένωσης, των εξ αίματος πρώτου βαθμού ανιόντων του, χωρίς να εφαρμόζουν τους οριζόμενους από το άρθρο 4 παράγραφος 2 [της παρούσας οδηγίας] όρους». Το άρθρο 10 παράγραφος 3 στοιχείο β) ορίζει ότι η άδεια αυτή μπορεί να παρέχεται «στον νόμιμο επίτροπό του/της ή σε άλλο μέλος της οικογένειας, εφόσον ο ανήλικος πρόσφυγας δεν έχει εξ αίματος ανιόντες ή αυτοί δεν μπορούν να εντοπιστούν».

3.4. Υποστήριξη και παρακολούθηση μετά τον εντοπισμό της οικογένειας

Η διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας μπορεί να φέρει τον αιτούντα σε δύσκολη θέση κατά τη διάρκεια μιας ήδη αγχωτικής περιόδου. Οι αιτούντες που ζητούν προστασία στο έδαφος της ΕΕ+ έχουν βιώσει συχνά πολλές δύσκολες στιγμές, όπως το ότι έχουν εγκαταλείψει το σπίτι τους, βρίσκονται μακριά από την οικογένεια και τους φίλους τους και αντιμετωπίσαν δυσκολίες κατά τη διάρκεια των ταξιδιών τους. Ο εκπρόσωπος ή επίτροπος που έχει οριστεί είναι ένα πρόσωπο που διαδραματίζει καίριο ρόλο για την υποστήριξη του παιδιού ή, κατά περίπτωση, του εξαρτώμενου ενήλικα, κατά τη διάρκεια και μετά το πέρας της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας. Ο ορισμός του αποτελεί βασική διαδικαστική εγγύηση⁽¹¹⁵⁾.

Τα παιδιά έχουν αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα· μπορούν να ανακάμψουν, να γίνουν πιο δυνατά και να βρουν ξανά την ευτυχία αφού βιώσουν δύσκολες καταστάσεις ή γεγονότα. Στις ενότητες που ακολουθούν περιγράφονται διάφορες προσεγγίσεις και οδηγίες για την παροχή υποστήριξης και τη διασφάλιση της κατάλληλης παρακολούθησης, με έμφαση στην προώθηση της ευημερίας και της μακροπρόθεσμης αποκατάστασης του παιδιού.

Ψυχοκοινωνική υποστήριξη του παιδιού κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας

Τα παιδιά που υποβάλλονται σε διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας βρίσκονται σε κατάσταση στην οποία συχνά δεν είναι σίγουρα για το πού βρίσκονται τα μέλη της οικογένειάς τους ή αν είναι ακόμα ζωντανά. Μπορεί επίσης να αισθάνονται άγχος για το αποτέλεσμα του εντοπισμού και για το τι θα συμβεί στη συνέχεια. Μπορεί να παρουσιάσουν σημάδια δυσφορίας, αισθήματα άγχους, απελπισίας και απομόνωσης. Η παροχή ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης από τα πρώτα στάδια του ταξιδιού τους μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ενός αισθήματος ασφάλειας και άνεσης, επιτρέποντας στα παιδιά αυτά να διαχειριστούν καλύτερα τη νέα τους πραγματικότητα. Είναι ζωτικής σημασίας να μην αισθάνονται εγκαταλελειμμένα ή μόνα κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας.

Κατάλογος σημείων προς έλεγχο: ψυχολογική υποστήριξη κατά τον εντοπισμό της οικογένειας

Ακολουθώντας αυτόν τον κατάλογο σημείων προς έλεγχο, οι φροντιστές και οι επαγγελματίες μπορούν να υποστηρίξουν τα παιδιά που βρίσκονται σε κίνδυνο, βοηθώντας τα να αντεπεξέλθουν σε δύσκολες καταστάσεις με ανθεκτικότητα και συναισθηματική σταθερότητα.

⁽¹¹⁵⁾ Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, [Γενικό σχόλιο 6 \(2005\) – Μεταχείριση των ασυνόδευτων και των χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών που βρίσκονται εκτός της χώρας καταγωγής τους](#), CRC/GC/2005/6, 1 Σεπτεμβρίου 2005, παράγραφος 21.

Καλλιεργήστε μια σχέση εμπιστοσύνης

- ☐ Εδραιώστε την εμπιστοσύνη για να βοηθήσετε τα παιδιά να αισθάνονται ασφαλή και υποστηριζόμενα.
- ☐ Δημιουργήστε ένα περιβάλλον όπου τα παιδιά νιώθουν άνετα να αποκαλύψουν τις εμπειρίες και τα συναισθήματά τους.

Ενθαρρύνετε υγιείς μηχανισμούς αντιμετώπισης

- ☐ Βοηθήστε τα παιδιά να διαχειριστούν το άγχος και να διατηρήσουν τη συναισθηματική τους σταθερότητα (π.χ. επιδεικνύοντας ενσυνειδητότητα).
- ☐ Χρησιμοποιήστε στρατηγικές, όπως η συναισθηματική ρύθμιση και το χιούμορ, για να επιτύχετε μια θετική προοπτική.
- ☐ Ενθαρρύνετε την έκφραση θετικών συναισθημάτων χρησιμοποιώντας διαφορετικές προσεγγίσεις, όπως δημιουργικές δραστηριότητες.
- ☐ Παρέχετε την ευκαιρία στα παιδιά να εκφραστούν χωρίς να τα αναγκάσετε να ξαναζήσουν αρνητικές εμπειρίες (π.χ. γράφοντας ποιήματα).

Πρωθήστε την αποδοχή της κατάστασης

- ☐ Καθοδηγήστε τα παιδιά για την κατανόηση και την επικοδομητική αντιμετώπιση των περιστάσεών τους.
- ☐ Τονίστε ότι η αποδοχή επιτυγχάνεται με την αντιμετώπιση της κατάστασης, όχι με την παραίτηση.

Καλλιεργήστε μια αίσθηση ελπίδας

- ☐ Ενθαρρύνετε τα παιδιά να προσβλέπουν σε ένα καλύτερο μέλλον δημιουργώντας τους παράλληλα ρεαλιστικές προσδοκίες.
- ☐ Βρείτε μια ισορροπία μεταξύ της καλλιέργειας ελπίδας για το μέλλον και της διαχείρισης των προσδοκιών με βάση την πραγματικότητα της κατάστασης. Η ισορροπία αυτή θα πρέπει να διατηρείται προσεκτικά ώστε να διασφαλιστεί ότι η ελπίδα βασίζεται πάντα σε αυτό που είναι ρεαλιστικά εφικτό.
- ☐ Χρησιμοποιήστε την ελπίδα ως εργαλείο για να βοηθήσετε τα παιδιά να ανακάμψουν και να ανακτήσουν την ευτυχία τους μετά τις αντιξοότητες που έχουν βιώσει.

Επικοινωνήστε με φροντίδα και ευαισθησία

- ☐ **Σεβαστείτε τα όρια.** Μην πιέζετε τα παιδιά να συζητήσουν άβολα θέματα και δώστε τους τον χρόνο που χρειάζονται, εάν δεν είναι έτοιμα να τα μοιραστούν.
- ☐ **Αντιμετωπίστε τα με σεβασμό.** Δείξτε στα παιδιά το ίδιο επίπεδο σεβασμού και ειλικρίνειας που θα δείχνατε στους ενήλικες. Αποφύγετε τις μη ρεαλιστικές υποσχέσεις.

□ **Δείξτε ευαισθησία.** Χρησιμοποιήστε στοργικό τόνο και απλή γλώσσα την οποία μπορούν να κατανοήσουν εύκολα τα παιδιά.

□ **Παρατηρήστε και εντοπίστε τη δυσφορία.** Παρακολουθείτε επίμονες ενδείξεις ψυχολογικής καταπόνησης ή ανησυχητικής συμπεριφοράς που μπορεί να απαιτούν εξειδικευμένη υποστήριξη.

□ **Διασφαλίστε την ηλικιακή και πολιτισμική καταλληλότητα.** Προσαρμοστείτε στην ηλικία και το πολιτισμικό υπόβαθρο του παιδιού, αναγνωρίζοντας ότι ακόμη και τα παιδιά που φαίνονται ώριμα χρειάζονται κατάλληλες για την ηλικία τους συναισθηματικές αντιδράσεις⁽¹⁶⁾. Εξετάστε το ενδεχόμενο να χρησιμοποιήσετε πολιτισμικούς διαμεσολαβητές που θα λειτουργήσουν ως γέφυρες μεταξύ των παιδιών και των αρχών, βοηθώντας στη διευκόλυνση της επικοινωνίας και της κατανόησης ερμηνεύοντας όχι μόνο τις γλωσσικές αλλά και τις πολιτισμικές εννοιολογικές αποχρώσεις. Η συμμετοχή τους μπορεί να ενισχύσει σημαντικά την επικοινωνία αντιμετωπίζοντας τα γλωσσικά εμπόδια και διασφαλίζοντας την πολιτισμική ευαισθησία.

Στις περιπτώσεις υποστήριξης και παρακολούθησης μετά τον εντοπισμό της οικογένειας, οι εξαρτώμενοι ενήλικες χρειάζονται βοήθεια η οποία να είναι προσεκτικά προσαρμοσμένη στις ειδικές ανάγκες τους, αναγνωρίζοντας ότι μια ενιαία προσέγγιση μπορεί να μην είναι αποτελεσματική. Έχοντας αφήσει πίσω τους οικεία συστήματα υποστήριξης, κοινότητες και, μερικές φορές, την ευρύτερη οικογένειά τους, τα άτομα αυτά αντιμετωπίζουν τη δυσκολία της ένταξης σε μια νέα κοινωνία, ενώ φέρουν τη συναισθηματική βαρύτητα του παρατεταμένου χωρισμού από την οικογένεια.

Συνιστάται ο διορισμός ενός υποστηρικτικού υπεύθυνου χειρισμού της υπόθεσης ή κοινωνικού λειτουργού που μπορεί να παράσχει εξατομικευμένη καθοδήγηση, μαζί με τον επίτροπο, ώστε να διασφαλίζεται ότι κάθε άτομο αισθάνεται ότι στηρίζεται πραγματικά. Η εξατομικευμένη ψυχοκοινωνική υποστήριξη που καλύπτει μοναδικές συναισθηματικές, ψυχικές και πολιτισμικές ανάγκες μπορεί να ενισχύσει την ανθεκτικότητα. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της αναγνώρισης και της ανταπόκρισης στις ατομικές τους εμπειρίες, βοηθώντας στον μετριασμό των συναισθημάτων του άγχους, της απομόνωσης και της αβεβαιότητας. Αυτή η εξατομικευμένη προσέγγιση, η οποία βασίζεται σε πολιτισμικά ευαίσθητες στρατηγικές επικοινωνίας και αντιμετώπισης, προωθεί μια σταδιακή αίσθηση σταθερότητας και ευημερίας, ενδυναμώνοντας τους εξαρτώμενους ενήλικες ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα στην κατάσταση.

Πρακτική συμβουλή

Οπτικά εργαλεία για τη συναισθηματική έκφραση

Για να βοηθήσετε τα παιδιά να διαχειριστούν τα συναισθήματά τους και να μειώσετε τη σύγχυση, είναι σημαντικό να χρησιμοποιείτε οπτικά εργαλεία και να κάνετε τις συζητήσεις όσο το δυνατόν πιο φιλικές προς τα παιδιά. Οι μέθοδοι αυτές όχι μόνο διευκολύνουν την επικοινωνία, αλλά βοηθούν επίσης τα παιδιά να επεξεργάζονται τα συναισθήματά τους με ασφαλή και δομημένο τρόπο. Ακολουθούν ορισμένες προτάσεις:

⁽¹⁶⁾ EUAA, [Guidance on Mental Health and Well-being of Applicants for International Protection: Part II – for those working in the first line](#) (Οδηγίες για την ψυχική υγεία και την ευημερία των αιτούντων διεθνή προστασία: Μέρος II – για όσους εργάζονται στην πρώτη γραμμή), 2024.

1. **Χάρτης οικογενειακού δικτύου.** Δημιουργήστε σε συνεργασία με τον αιτούντα έναν χάρτη οικογενειακού δικτύου. Αυτή η οπτική αναπαράσταση μπορεί να περιλαμβάνει ζωγραφιές ή φωτογραφίες των μελών της οικογένειας και των συνδέσμων, τα οποία βοηθούν τον αιτούντα να οπτικοποιήσει τη δομή της οικογένειάς του. Μπορεί να είναι μια καθησυχαστική υπενθύμιση των αγαπημένων του προσώπων και ένας τρόπος να συζητήσει τα συναισθήματά του σχετικά με τον αποχωρισμό ή την επανένωση.
2. **Δημιουργία «γραμμής ζωής» / βιογραφίας.** Συνεργαστείτε με τον αιτούντα για να αναπτύξετε μια «γραμμή ζωής» ή βιογραφία. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει καθοριστικά γεγονότα στη ζωή τους, σημαντικές αναμνήσεις και ορόσημα. Η δραστηριότητα αυτή παρέχει στο παιδί χώρο για να μιλήσει για τους γονείς του που του λείπουν και για τα συναισθήματα που συνδέονται με αυτές τις αναμνήσεις. Μπορεί να είναι ένα ανεκτίμητο εργαλείο για την αναγνώριση και την επιβεβαίωση των συναισθημάτων τους.
3. **Τροχοί ή κάρτες συναισθημάτων.** Χρησιμοποιήστε τροχούς ή κάρτες συναισθημάτων για να βοηθήσετε τον αιτούντα να αναγνωρίσει και να εκφράσει τα συναισθήματά του. Τα εργαλεία αυτά μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμα για παιδιά μικρότερης ηλικίας ή για όσους δυσκολεύονται να εκφράσουν τα συναισθήματά τους λεκτικά. Δείχνοντας ή επιλέγοντας εικόνες που αναπαριστούν διαφορετικά συναισθήματα, τα παιδιά μπορούν να εκφράσουν πιο εύκολα τα συναισθήματά τους.
4. **Αφήγηση ιστοριών και εικαστική θεραπεία.** Ενθαρρύνετε τον αιτούντα να μοιραστεί ιστορίες ή να δημιουργήσει έργα τέχνης που αντικατοπτρίζουν τις εμπειρίες και τα συναισθήματά του. Αυτή η δημιουργική έκφραση μπορεί να είναι ένας ισχυρός τρόπος για να επεξεργαστεί σύνθετα συναισθήματα και εμπειρίες, όπως την απώλεια, τον φόβο και την ελπίδα.
5. **Διαδραστικά ημερολόγια.** Δώστε στον αιτούντα ένα διαδραστικό ημερολόγιο όπου μπορεί να ζωγραφίσει, να γράψει ή να χρησιμοποιήσει αυτοκόλλητα για να εκφράσει τις σκέψεις και τα συναισθήματά του. Αυτός μπορεί να είναι ένας ιδιωτικός χώρος για αυτοστοχασμό ή μια κοινή δραστηριότητα με έναν επίτροπο ή σύμβουλο.

Ενσωμάτωση σωματικών δραστηριοτήτων και της διαχείρισης του άγχους

Η ενσωμάτωση σωματικών δραστηριοτήτων και τεχνικών διαχείρισης του άγχους μπορεί να ενισχύσει περαιτέρω τη συναισθηματική ευημερία των παιδιών.

1. **Μαθήματα αθλητισμού και μουσικής.** Διευκολύνετε την εγγραφή ή τη συμμετοχή σε αθλητικές ή μουσικές δραστηριότητες ως μορφή περισπασμού και σωματικής απελευθέρωσης. Εξηγήστε πώς αυτές οι δραστηριότητες μπορούν να βοηθήσουν στη μείωση του άγχους, στη βελτίωση της διάθεσης και στην παροχή μιας αίσθησης επιτυχίας.

2. **Ασκήσεις ενσυνειδητότητας και χαλάρωσης.** Ευαισθητοποιήστε τα σχετικά με τη σημασία και τη χρησιμότητα των τεχνικών χαλάρωσης και τη σημασία της προαγωγής της ενσυνειδητότητας. Αυτές οι πρακτικές μπορούν να τα βοηθήσουν να διαχειριστούν το στρες και το άγχος, παρέχοντάς τους εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιήσουν σε δύσκολες καταστάσεις.
3. **Παιχνίδια με γιόγκα και κίνησης.** Παρουσιάστε παιχνίδια με γιόγκα ή με κίνηση που συνδυάζουν τη σωματική δραστηριότητα με τη χαλάρωση. Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να είναι ταυτόχρονα διασκεδαστικές και επωφελείς, βοηθώντας τα να απελευθερώσουν τη συσσωρευμένη τους ενέργεια και να ηρεμήσει το μυαλό τους.

Πολιτισμικοί και θρησκευτικοί μηχανισμοί αντιμετώπισης

Η παροχή βοήθειας στα παιδιά για τη διατήρηση των πολιτισμικών και θρησκευτικών πρακτικών μπορεί να αποτελέσει μια κρίσιμη πηγή παρηγοριάς και ανθεκτικότητας.

1. **Πολιτισμικές ιστορίες και παραδόσεις.** Ενθαρρύνετε τα παιδιά να αφηγηθούν ιστορίες ή πολιτισμικές παραδόσεις από το υπόβαθρό τους. Αυτό μπορεί να τα βοηθήσει να νιώσουν συνδεδεμένα με την κληρονομιά τους και να τους προσφέρει μια αίσθηση ταυτότητας και συνέχειας.
2. **Υποστήριξη θρησκευτικών πρακτικών.** Βοηθήστε τα παιδιά να ασκήσουν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα, είτε μέσω της προσευχής, είτε μέσω παρακολούθησης λειτουργιών είτε άλλων τελετουργιών. Η κατανόηση και ο σεβασμός αυτών των πρακτικών μπορεί να προσφέρει μια σταθερή βάση και ένα αίσθημα συμμετοχής σε μια κοινότητα, ειδικά σε ένα νέο περιβάλλον.
3. **Εξισορρόπηση πολιτισμών.** Καθοδηγήστε τα παιδιά ώστε να εξισορροπήσουν τις αρχικές πολιτισμικές πρακτικές τους με αυτές της νέας κοινωνίας. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει συζήτηση για το πώς μπορούν να ενσωματώσουν παραδόσεις και έθιμα και από τους δύο πολιτισμούς με τρόπο που να τους κάνει να αισθάνονται άνετα και να είναι ουσιαστικός.

Έχετε υπόψη ότι, παρόλο που όλες οι δραστηριότητες που αναφέρονται ανωτέρω είναι πολύτιμες, θα πρέπει να διεξάγονται μόνο από άτομα **με το κατάλληλο επίπεδο εμπειρογνωσίας**. Δραστηριότητες όπως ο αθλητισμός, τα μαθήματα μουσικής ή απλές δημιουργικές δραστηριότητες μπορούν να καθοδηγούνται από μέλη ή συμβούλους της κοινότητας. Ωστόσο, πιο εξειδικευμένες δραστηριότητες όπως η εικαστική θεραπεία ή οι παρεμβάσεις που αντιμετωπίζουν τις τραυματικές εμπειρίες πρέπει να διεξάγονται **από εκπαιδευμένους επαγγελματίες**. Η συμμετοχή σε δραστηριότητες που υπερβαίνουν την εμπειρογνωσία ενός ατόμου θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει βλάβη, ιδίως εάν ένα παιδί βιώσει μια κρίση. Είναι εξαιρετικά σημαντικό να ακολουθήσετε αυτές τις οδηγίες για να διασφαλίσετε την ασφάλεια και την ευημερία των παιδιών.

Σχετική έκδοση του ΕΥΑΑ

Για λεπτομερέστερες πληροφορίες, ανατρέξτε στο έγγραφο του ΕΥΑΑ με τίτλο *Guidance on Mental Health and Well-being of Applicants for International Protection, Part II – for those working in the first line* and *Part III – Toolbox to support those working in the first line* (Οδηγίες για την ψυχική υγεία και την ευημερία των αιτούντων διεθνή προστασία, Μέρος II – για όσους εργάζονται στην πρώτη γραμμή και Μέρος III – Εργαλειοθήκη για την υποστήριξη όσων εργάζονται στην πρώτη γραμμή), 2024.

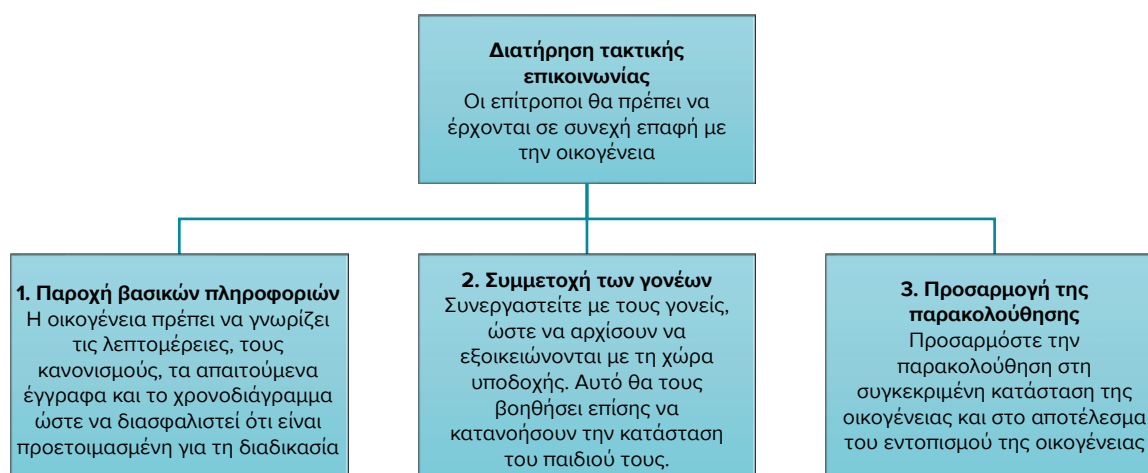
3.4.1. Παρακολούθηση

Για την αποτελεσματική παρακολούθηση, είναι ζωτικής σημασίας να παρέχεται συνεχής υποστήριξη και σαφής επικοινωνία με τον αιτούντα και την οικογένειά του όσον αφορά τα επόμενα βήματα της διαδικασίας. Η εμπειρία δείχνει ότι η τακτική επαφή μεταξύ του επιτρόπου ή του εκπροσώπου και των μελών της οικογένειας κατά τη διάρκεια των διαδικασιών εντοπισμού της οικογένειας ή επανένωσης μπορεί να ωφελήσει σημαντικά το αποτέλεσμα. Η συμμετοχή της οικογένειας σε αυτές τις διαδικασίες μπορεί να μειώσει την πίεση που ασκείται στον αιτούντα και να συμβάλει στη διαχείριση των προσδοκιών της οικογένειας. Εάν διαταραχθούν τα συνήθη μέσα επικοινωνίας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί το παγκόσμιο δίκτυο RFL του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου⁽¹⁷⁾.

Σε κάθε περίπτωση, η παρακολούθηση πρέπει να προσαρμόζεται στις ανάγκες της συγκεκριμένης περίπτωσης, με βάση τα εξής:

- i. την κατάσταση του αιτούντος·
- ii. την οικογένεια· και
- iii. το αποτέλεσμα του εντοπισμού της οικογένειας.

Διάγραμμα 3. Παρακολούθηση – βασικές ενέργειες

⁽¹⁷⁾ Κατάλογος Εθνικών Εταιρειών του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου. <https://www.ifrc.org/national-societies-directory>, ημερομηνία προσπέλασης 7 Νοεμβρίου 2024. ΔΕΕΣ, «Contact us» (Επικοινωνήστε μαζί μας), ιστότοπος της ΔΕΕΣ χωρίς ημερομηνία, τελευταία πρόσβαση στις 7 Νοεμβρίου 2024, <https://familylinks.icrc.org/directory>.

Παρακάτω περιγράφονται λεπτομερώς τα είδη δράσεων που μπορούν να αναληφθούν **για την προσαρμογή** της υποστήριξης με βάση διάφορες καταστάσεις.

Εάν αποφασιστεί να πραγματοποιηθεί η οικογενειακή επανένωση σε τρίτη χώρα

Σαφής ενημέρωση για τα επόμενα βήματα. Είναι χρήσιμο για το κράτος μέλος να κοινοποιεί με σαφήνεια τη διαδικασία και τα μέτρα που θα ληφθούν για τη μεταφορά και κατά την άφιξη του ατόμου. Η παροχή λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με τα επόμενα βήματα —και η κοινοποίησή τους στο άτομο και την οικογένειά του— μπορεί να μειώσει σημαντικά το άγχος και την αβεβαιότητα. Οι πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση του ατόμου, συμπεριλαμβανομένων των

δραστηριοτήτων και των παρεμβάσεων που έχει βιώσει στην τρέχουσα τοποθεσία του, θα πρέπει να συνοδεύουν το άτομο κατά τη διάρκεια της μετάβασης για την επανένωση με τα μέλη της οικογένειάς του. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι οι αρχές υποδοχής γνωρίζουν τυχόν ειδικές ανάγκες που μπορεί να έχει το άτομο, επιτρέποντας την κατάλληλη φροντίδα και υποστήριξη.

Ενημέρωση του παιδιού σχετικά με τη διαδικασία μεταφοράς. Εάν ο εκπρόσωπος έχει πληροφορίες σχετικά με το τι θα συμβεί μόλις το παιδί / μέλος της οικογένειας φτάσει στην τρίτη χώρα, θα πρέπει να τις μοιραστεί με τον αιτούντα και την οικογένειά του. Το να γνωρίζει κανείς τι να περιμένει μπορεί να συμβάλει στο να αισθάνεται πιο ασφαλής και προετοιμασμένος για τη μετάβαση.

Προετοιμασία του αιτούντος για τη μετάβαση. Προετοιμάστε τον αιτούντα για το νέο του περιβάλλον. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να είναι πρακτικά και συναισθηματικά έτοιμος. Ο εκπρόσωπος μπορεί να βοηθήσει τον αιτούντα να κατανοήσει τις πολιτισμικές διαφορές, τους γλωσσικούς φραγμούς —εάν υπάρχουν— και τι να περιμένει στη νέα του κατοικία. Η προετοιμασία αυτή μπορεί να περιλαμβάνει σενάρια από παιχνίδια ρόλων, εκμάθηση των εθίμων και των πρακτικών της νέας χώρας και αντιμετώπιση τυχόν φόβων ή ανησυχιών.

Ένταξη και κοινωνική υποστήριξη. Η διευκόλυνση της ένταξης του αιτούντος στο νέο οικογενειακό περιβάλλον είναι απαραίτητη για τη μακροπρόθεσμη ευημερία του. Ο εκπρόσωπος μπορεί να συνεργαστεί με τοπικές οργανώσεις για να οργανώσει κοινωνικές δραστηριότητες, εκπαιδευτική υποστήριξη και ομάδες συνομηλίκων που μπορούν να βοηθήσουν το παιδί να δημιουργήσει μια αίσθηση του ανήκειν και κοινότητας στο νέο του περιβάλλον.

Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων. Η τακτική παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο και την ευημερία του παιδιού είναι ζωτικής σημασίας. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι τυχόν ζητήματα αντιμετωπίζονται άμεσα και ότι ο αιτών εξακολουθεί να λαμβάνει την αναγκαία υποστήριξη. Ο εκπρόσωπος θα πρέπει να διατηρεί επικοινωνία με τις αρμόδιες αρχές και τους οργανισμούς που συμμετέχουν στη φροντίδα του παιδιού.

Εάν αποφασιστεί η οικογενειακή επανένωση στη χώρα υποδοχής του παιδιού

Σαφής ενημέρωση για τα επόμενα βήματα. Είναι σημαντικό ο επίτροπος ή ο εκπρόσωπος να γνωστοποιήσει τη διαδικασία και τις ενέργειες που θα αναληφθούν μόλις φτάσει η οικογένεια. Η παροχή αναλυτικών πληροφοριών σχετικά με το τι χρειάζεται και τι θα συμβεί στη συνέχεια μπορεί να μειώσει σημαντικά το άγχος και την αβεβαιότητα του παιδιού.

Για παράδειγμα, είναι σημαντικό να ενημερώνεται η οικογένεια σχετικά με τυχόν κανονισμούς, απαραίτητα έγγραφα, έξοδα και την αναμενόμενη διάρκεια της διαδικασίας. Επιπλέον, μέσω της καθοδήγησης και της υποστήριξης των μελών της οικογένειας, το παιδί αισθάνεται λιγότερο επιβαρυνμένο να διαχειριστεί τα πάντα μόνο του, εξαλείφοντας πιθανό αίσθημα ευθύνης που μπορεί να αισθάνεται όσον αφορά τις δυνητικές δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσει η οικογένεια.

Προετοιμασία του αιτούντος/μέλους της οικογένειας για τη μετάβαση. Προετοιμάστε τον αιτούντα για τις αλλαγές που θα επέλθουν στη ζωή του μετά την άφιξη του μέλους της οικογένειάς του. Ο επίτροπος ή ο εκπρόσωπος μπορεί να βοηθήσει το παιδί να κατανοήσει πώς το δικό του επίπεδο ένταξής του στη χώρα μπορεί να διαφέρει εντελώς από το επίπεδο ένταξης της οικογένειάς του μετά την άφιξή του στη νέα κοινωνία. Η οικογένεια θα πρέπει να εξοικειωθεί με μια εντελώς νέα κουλτούρα και κοινωνία, ενώ το παιδί μπορεί, για παράδειγμα, να μιλά ήδη την τοπική γλώσσα, να γνωρίζει τους κανόνες και να έχει κάνει φίλους. Αυτό θα έχει αντίκτυπο στη δυναμική εντός της οικογένειας. Η προετοιμασία αυτή μπορεί να περιλαμβάνει σενάρια από παιχνίδια ρόλων και να ανταποκρίνεται σε τυχόν φόβους ή ανησυχίες που μπορεί να έχει το παιδί. Για να ελαχιστοποιηθεί το «χάσμα ένταξης» μεταξύ του παιδιού και των μελών της οικογένειάς του μετά την επανένωσή τους στη χώρα υποδοχής, μπορεί επίσης να είναι πολύτιμη η συμμετοχή των γονέων στην ανάπτυξη του παιδιού τους, εφόσον αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Η συμμετοχή αυτή βοηθά τόσο την οικογένεια όσο και τον αιτούντα να αντιληφθούν τις παραδόσεις και τις αξίες της χώρας υποδοχής, καθώς και τη διαδικασία ένταξης.

Συνεχής συναισθηματική υποστήριξη. Η συναισθηματική υποστήριξη δεν θα πρέπει να διακόπτεται κατά την άφιξη του μέλους ή των μελών της οικογένειας στη χώρα υποδοχής. Η παροχή στήριξης από τον επίτροπο ή τον εκπρόσωπο κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης μεταβατικής περιόδου (π.χ. για μερικές εβδομάδες/μήνες) μπορεί να είναι χρήσιμη για την ορθή προσαρμογή στη νέα οικογενειακή δυναμική. Αυτό μπορεί να γίνει με τη διοργάνωση αρχικών βιντεοκλήσεων ή σύντομων επισκέψεων τους πρώτους μήνες.

Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων. Η τακτική παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο και την ευημερία είναι ζωτικής σημασίας. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι τυχόν ζητήματα αντιμετωπίζονται άμεσα και ότι ο αιτών εξακολουθεί να λαμβάνει την αναγκαία υποστήριξη. Ο επίτροπος ή ο εκπρόσωπος θα πρέπει να διατηρεί την επικοινωνία με τις αρμόδιες αρχές και τους εμπλεκόμενους οργανισμούς.

Εάν η απόφαση είναι να αποκατασταθεί η επαφή με την οικογένεια χωρίς επανένωση

Διευκόλυνση της επικοινωνίας. Είναι σημαντικό να διευκολύνεται η τακτική επικοινωνία μεταξύ του αιτούντος και της οικογένειάς του. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω τηλεφωνικών κλήσεων, βιντεοκλήσεων και επιστολών. Ο εκπρόσωπος θα πρέπει να συμβάλλει στη δημιουργία και τη διατήρηση αυτών των διαύλων επικοινωνίας.

Συναισθηματική υποστήριξη και καθοδήγηση. Ο αιτών μπορεί να χρειάζεται συνεχή συναισθηματική υποστήριξη για να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες για τη διατήρηση δεσμών με την οικογένειά του, παραμένοντας ταυτόχρονα μακριά τους. Είναι σημαντική η παροχή καθοδήγησης σχετικά με τον τρόπο διατήρησης ουσιαστικών σχέσεων, παρά την απόσταση, και η παροχή βοήθειας στο παιδί να επεξεργαστεί τυχόν ανάμικτα συναισθήματα που ενδεχομένως έχει.

Διερεύνηση των μελλοντικών δυνατοτήτων. Ο εκπρόσωπος μπορεί επίσης να συμβάλει στη διερεύνηση πιθανών μελλοντικών δυνατοτήτων επανένωσης ή επισκέψεων, παρέχοντας στο παιδί μια αίσθηση ελπίδας και μια μακροπρόθεσμη προοπτική. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την ενημέρωση σχετικά με τυχόν αλλαγές στην κατάσταση ή το νομικό καθεστώς της οικογένειας που θα μπορούσαν να επιτρέψουν τη μελλοντική επανένωση.

Εάν δεν είναι δυνατή ούτε η επανένωση ούτε η αποκατάσταση της επαφής

Ανάπτυξη δικτύου υποστήριξης. Είναι ζωτικής σημασίας να επικεντρωθείτε στην οικοδόμηση ενός ισχυρού δικτύου υποστήριξης για το παιδί στην τρέχουσα τοποθεσία του. Αυτό περιλαμβάνει τη δημιουργία συνδέσεων με τις τοπικές κοινωνικές υπηρεσίες, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και τις ομάδες της κοινότητας που μπορούν να προσφέρουν υποστήριξη και σταθερότητα.

Δημιουργία αίσθησης του ανήκειν. Οι αρχές θα πρέπει να εργάζονται για να βοηθήσουν τον αιτούντα να αναπτύξει την αίσθηση του ανήκειν και την ταυτότητά του στο νέο του περιβάλλον. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη συμμετοχή του σε πολιτιστικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αναψυχής, τη δημιουργία φιλιών και τη συνεργασία με τις τοπικές κοινότητες.

Σχεδιασμός μακροχρόνιας φροντίδας. Είναι απαραίτητη η διασφάλιση ενός σαφούς σχεδίου μακροχρόνιας φροντίδας. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται η συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές προκειμένου να διασφαλιστεί το νομικό καθεστώς του αιτούντος, οι ρυθμίσεις φροντίδας, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης, των εκπαιδευτικών ευκαιριών και της πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και σε άλλες απαραίτητες υπηρεσίες.

Ψυχολογική και συναισθηματική υποστήριξη. Η παροχή συνεπούς ψυχολογικής και συναισθηματικής υποστήριξης είναι υψίστης σημασίας. Ο αιτών μπορεί να χρειαστεί συμβουλευτική ή θεραπεία για να επεξεργαστεί τις εμπειρίες του και να αντιμετωπίσει την έλλειψη επαφής με την οικογένεια. Είναι καίριας σημασίας για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές τις υπηρεσίες και την παροχή συνεχούς συναισθηματικής υποστήριξης.

Έμφαση στον εντοπισμό της οικογένειας: όταν διαπιστώνεται ότι ένα μέλος της οικογένειας έχει αποβιώσει

Όταν διαπιστώνεται ότι ένα μέλος της οικογένειας που έχει εντοπιστεί έχει αποβιώσει, είναι σημαντικό να αντιμετωπίζεται η κατάσταση με συμπόνια, αξιοπρέπεια και τήρηση των διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων. Η παρούσα ενότητα παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τα αναγκαία μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται σε αυτές τις περιπτώσεις, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι οικογένειες λαμβάνουν την υποστήριξη που χρειάζονται και ότι ο χειρισμός της ταυτοποίησης του θανόντος γίνεται με επαγγελματικό και δεοντολογικό τρόπο.

1. Ευαίσθητη επικοινωνία με τις οικογένειες

Οι οικογένειες πρέπει να ενημερώνονται άμεσα και με προσοχή όταν έχει ταυτοποιηθεί ένα μέλος της οικογένειας το οποίο έχει αποβιώσει. Η επικοινωνία πρέπει να πραγματοποιείται από επαγγελματίες και να είναι σαφής, φιλική προς τον αιτούντα και ευαίσθητη ως προς την προστασία, διασφαλίζοντας ότι οι οικογένειες κατανοούν τα επόμενα βήματα. Αυτό περιλαμβάνει την παροχή λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με τη δυνατότητα επαναπατριsmού των λειψάνων και τον σεβασμό των προτιμήσεων της οικογένειας κατά τη διάρκεια αυτής της δύσκολης περιόδου.

2. Αναγνώριση των δικαιωμάτων και των αναγκών των οικογενειών

Οι οικογένειες των θανόντων θα πρέπει να υποστηρίζονται και να παραπέμπονται αμέσως σε εξειδικευμένο προσωπικό. Πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στις συναισθηματικές και νομικές τους ανάγκες, με πρωτόκολλα για την παροχή εξειδικευμένης υποστήριξης. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη διευκόλυνση της πρόσβασης στις θεωρήσεις, ώστε τα μέλη της οικογένειας να μπορούν να επισκεφθούν, να αποτίσουν φόρο τιμής και να συμμετάσχουν σε βασικές διαδικασίες, διασφαλίζοντας πάντοτε τον πλήρη και συνεχή σεβασμό των δικαιωμάτων τους.

3. Διοικητική υποστήριξη και νομική αναγνώριση

Για να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος για τις οικογένειες, οι εθνικές αρχές θα πρέπει να εκδίδουν πιστοποιητικά απουσίας που αναγνωρίζονται σε διασυνοριακό επίπεδο. Με τον τρόπο αυτό, οι οικογένειες μπορούν να χειριστούν πολύπλοκες νομικές διαδικασίες και να προχωρήσουν χωρίς περιττές καθυστερήσεις ή εμπόδια, ιδίως όταν η νομική ολοκλήρωση είναι κρίσιμη για την ψυχολογική τους αποκατάσταση.

4. Διακρατική συνεργασία για την προστασία της οικογένειας

Η διεθνής συνεργασία είναι απαραίτητη για τη στήριξη των οικογενειών των θανόντων. Αυτή η διακρατική συνεργασία πρέπει να δίνει προτεραιότητα στις ανθρωπιστικές ανάγκες και να διασφαλίζει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και την αξιοπρέπεια του θανόντος και της οικογένειάς του.

Διαχείριση κινδύνων κατά τον εντοπισμό της οικογένειας

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας, μπορεί να προκύψουν διάφοροι κίνδυνοι για το παιδί εν αναμονή του αποτελέσματος. Οι αποτελεσματικές στρατηγικές διαχείρισης των κινδύνων είναι απαραίτητες για τη διασφάλιση της ευημερίας του παιδιού κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Στον παρακάτω πίνακα συνοψίζονται οι βασικοί παράγοντες κινδύνου και τα αντίστοιχα μέτρα για τον μετριασμό τους. Αναγνωρίζοντας τη μοναδικότητα κάθε περίπτωσης, θα πρέπει να διεξάγεται μια σωστή άσκηση αξιολόγησης κινδύνου πριν από την αναζήτηση και να μπορεί να προσαρμοστεί εάν προκύψουν νέοι κίνδυνοι.

Πίνακας 1. Διαχείριση κινδύνων κατά τον εντοπισμό της οικογένειας

Παράγοντας κινδύνου	Περιγραφή	Διαχείριση
Ψυχολογικό στρες	Η αβεβαιότητα και το άγχος σχετικά με το αποτέλεσμα του εντοπισμού της οικογένειας μπορεί να οδηγήσουν σε σημαντικό ψυχολογικό στρες για το παιδί.	Είναι ζωτικής σημασίας να διασφαλιστεί ότι ο αιτών έχει διαθέσιμο ένα έμπιστο άτομο, όπως έναν επίτροπο, που μπορεί να προσφέρει συνεχή υποστήριξη και συναισθηματική ασφάλεια. Επιπλέον, διασφαλίστε την πρόσβαση σε δραστηριότητες που προάγουν την ψυχική υγεία και ευεξία, ενισχύοντας τη συναισθηματική σταθερότητα. Παρέχετε τακτική ψυχοκοινωνική υποστήριξη και, κατά περίπτωση, συμβουλευτική. Δημιουργήστε ένα σταθερό και καθησυχαστικό περιβάλλον.
Παραπληροφόρηση	Ο αιτών μπορεί να λάβει ανακριβείς ή παραπλανητικές πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας, με αποτέλεσμα να του δημιουργηθούν ψευδείς ελπίδες (ή το αντίθετο - απροθυμία συμμετοχής στη διαδικασία εντοπισμού) ή δυσφορία.	Διατηρήστε διαφανή και ειλικρινή επικοινωνία. Βεβαιωθείτε ότι όλες οι παρεχόμενες πληροφορίες είναι ακριβείς και επαληθευμένες και προετοιμάστε τον αιτούντα για όλα τα πιθανά αποτελέσματα. Είναι σημαντικό να επαληθεύετε όλες τις πληροφορίες διεξοδικά και να επικοινωνείτε με διαφάνεια με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Είναι επίσης σημαντικό οι υπάλληλοι να αναγνωρίζουν πότε δεν έχουν ορισμένες πληροφορίες. Στις περιπτώσεις αυτές, οι υπάλληλοι θα πρέπει να το επισημαίνουν σαφώς, ενώ παράλληλα δεσμεύονται να παρακολουθούν και να παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες μόλις αυτές καταστούν διαθέσιμες. Η τήρηση αυτών των δεσμεύσεων είναι ζωτικής σημασίας, καθώς ενισχύει την εμπιστοσύνη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Παράγοντας κινδύνου	Περιγραφή	Διαχείριση
Έλλειψη εμπιστευτικότητας	Οι ευαίσθητες πληροφορίες του αιτούντος ενδέχεται να αποκαλυφθούν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εντοπισμού, οδηγώντας σε παραβιάσεις της ιδιωτικής ζωής και πιθανή βλάβη.	Ενημερώστε τον αιτούντα σχετικά με την αρχή της εμπιστευτικότητας. Εφαρμόστε αυστηρά μέτρα προστασίας δεδομένων για την ασφάλεια όλων των προσωπικών πληροφοριών. Ελέγχετε και ενημερώνετε τακτικά τα πρωτόκολλα ασφαλείας για την αποτροπή μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης.
Διακρίσεις και στιγματισμός	Ο αιτών ενδέχεται να αντιμετωπίσει διακρίσεις ή στιγματισμό στο τρέχον περιβάλλον του, ιδίως εάν γίνει γνωστό το ιστορικό ή οι περιστάσεις του.	Καλλιεργήστε ένα συμπεριληπτικό και υποστηρικτικό περιβάλλον. Εκπαιδεύστε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των συνομηλίκων του παιδιού, σχετικά με τη σημασία της αμοιβαίας μεταχείρισης με σεβασμό, ενσυναίσθηση και αξιοπρέπεια. Αυξήστε την ευαισθητοποίηση μέσω τακτικών συναντήσεων με τα παιδιά σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις του στιγματισμού.
Συναισθηματική απομόνωση	Ο αιτών μπορεί να αισθάνεται απομονωμένος και μόνος ενώ περιμένει, ειδικά εάν βρίσκεται σε ένα νέο και άγνωστο περιβάλλον.	Ενθαρρύνετε την κοινωνική αλληλεπίδραση και τη δημιουργία υποστηρικτικών σχέσεων με συνομηλίκους. Παρέχετε ευκαιρίες συμμετοχής σε δραστηριότητες της κοινότητας και δημιουργίας δεσμών.

Παράγοντας κινδύνου	Περιγραφή	Διαχείριση
Σωματική ασφάλεια – εμπορία και εκμετάλλευση	Τα παιδιά και οι εξαρτώμενοι ενήλικες μπορεί να είναι ευάλωτοι στην εμπορία και την εκμετάλλευση, ιδίως εάν δεν έχουν επαρκή επίβλεψη εν αναμονή των αποτελεσμάτων του εντοπισμού της οικογένειας. Επιπλέον, η έκθεσή τους σε σωματικό κίνδυνο αυξάνεται εάν η τοποθεσία ή η ταυτότητά τους γίνει γνωστή σε κακόβουλους παράγοντες, όπως διακινητές ή διώκτες.	Τηρείτε το απόρρητο της τοποθεσίας και της ταυτότητας του αιτούντος έως ότου ληφθεί απόφαση επανένωσης. Εάν εντοπιστούν κίνδυνοι όπως η διαφυγή, η εμπορία ή η εκμετάλλευση, συνεργαστείτε με ασφαλή καταφύγια εν αναμονή της οικογενειακής επανένωσης. Διασφαλίστε τη συνεχή εποπτεία και παρακολούθηση και συνεργαστείτε παράλληλα με οργανώσεις για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων για την παροχή πρόσθετης προστασίας, συμπεριλαμβανομένων συνεδριών ευαισθητοποίησης σχετικά με κινδύνους όπως η εμπορία και η εκμετάλλευση.
Διακοπή της εκπαίδευσης	Η αβεβαιότητα σχετικά με το μέλλον του μπορεί να διαταράξει τη διαδικασία εκπαίδευσης και μάθησης του παιδιού.	Διατηρήστε την εκπαιδευτική ρουτίνα του παιδιού και παράσχετε πρόσθετη ακαδημαϊκή υποστήριξη, εάν χρειαστεί, ιδίως εάν το παιδί ενσωματωθεί σε νέο γλωσσικό περιβάλλον. Διασφαλίστε την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών του παιδιού ανεξάρτητα από την εν εξελίξει διαδικασία εντοπισμού της οικογένειας. Μιλήστε με τον καθηγητή ή τους εκπαιδευτές του για να τους ενημερώσετε για την αγχωτική περίοδο που αντιμετωπίζει επί του παρόντος το παιδί.
Θέματα υγείας	Το άγχος και η αβεβαιότητα μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τη σωματική υγεία, προκαλώντας προβλήματα όπως κακή διατροφή, διαταραχές ύπνου ή ψυχοσωματικά συμπτώματα.	Είναι απαραίτητο να διενεργούνται τακτικές ιατρικές εξετάσεις και να υπάρχει πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη. Προωθήστε έναν υγιεινό τρόπο ζωής με ισορροπημένη διατροφή, σωματική δραστηριότητα και επαρκή ανάπαυση.

4. Βέλτιστες πρακτικές και μέθοδοι για τον εντοπισμό της οικογένειας

4.1. Βέλτιστες πρακτικές για τις δραστηριότητες εντοπισμού της οικογένειας

Οι αποτελεσματικές προσπάθειες εντοπισμού της οικογένειας και επανένωσης σε επιτόπιες επιχειρήσεις απαιτούν την εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών που εξασφαλίζουν ενδεδειγμένες και συντονισμένες αντιδράσεις, με τη συμμετοχή διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών. Το προσωπικό της αρχής ασύλου συχνά βασίζεται στη ζωτικής σημασίας υποστήριξη μη κυβερνητικών οργανώσεων. Αυτές οι συνεργασίες επιτρέπουν τη συγκέντρωση πόρων, γνώσεων και εμπειρογνωσίας, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό τη συνολική αποτελεσματικότητα των προσπαθειών εντοπισμού της οικογένειας. Μέσω της συνεργασίας, οι οργανώσεις αυτές μπορούν να προσφέρουν μια καλύτερα συντονισμένη και ολοκληρωμένη αντίδραση, με τελικό αποτέλεσμα την επίτευξη πιο επιτυχημένων αποτελεσμάτων όσον αφορά την επανένωση οικογενειών και την αποκατάσταση της σταθερότητας στη ζωή των εκτοπισμένων ατόμων.

Οι υπηρεσίες του RFL⁽¹¹⁸⁾ υπογραμμίζουν τη σημασία της προστασίας της ανθρωπιστικής εντολής της αποστολής του RFL. Διαφυλάσσει την εμπιστευτικότητα για τις οικογένειες που επωφελούνται από την υπηρεσία του RFL. Η ένταξη των μελών της οικογένειας πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο κατά τον εντοπισμό και την επανένωση της οικογένειας και η βούλησή τους πρέπει να γίνεται σεβαστή. Το δίκτυο RFL προωθεί επίσης την τακτική επικοινωνία μεταξύ του παιδιού και της οικογένειάς του, σύμφωνα με τα διαθέσιμα μέσα και τα συμφέροντα / τις ανάγκες των μερών, στο πλαίσιο της προετοιμασίας για τη διαδικασία επανένωσης της οικογένειας.

Επιπλέον, αποτελεί κρίσιμη βέλτιστη πρακτική η **παροχή εξατομικευμένης νομικής και υλικότεχνικής υποστήριξης**. Αποτελεί βέλτιστη πρακτική η ενημέρωση του αιτούντος σχετικά με τις υπηρεσίες οικογενειακής επανένωσης της UNHCR⁽¹¹⁹⁾, οι οποίες παρέχουν ουσιαστική **νομική συνδρομή** που τον καθοδηγούν στη συχνά περίπλοκη διαδικασία οικογενειακής επανένωσης, σε στενή συνεργασία με τις εθνικές κυβερνήσεις για την επίσπευση αυτών των υποθέσεων. Μια άλλη βέλτιστη πρακτική είναι η αξιοποίηση εξειδικευμένης διασυνοριακής εμπειρογνωσίας, την οποία επικαλείται η Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία (ISS)⁽¹²⁰⁾, η οποία παρέχει **ολιστικές υπηρεσίες**, συμπεριλαμβανομένων νομικών συμβουλών, κοινωνικής εργασίας και υπεράσπισης, ιδίως για τις οικογένειες που χωρίζονται από εθνικά σύνορα.

⁽¹¹⁸⁾ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο στη διεύθυνση <https://familylinks.icrc.org/>, ιστότοπος της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού, προσπελάστηκε στις 8 Νοεμβρίου 2024.

⁽¹¹⁹⁾ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο στη διεύθυνση <https://help.unhcr.org/faq/how-can-we-help-you/family-reunification/>, ιστότοπος της UNHCR χωρίς ημερομηνία, προσπελάστηκε στις 8 Νοεμβρίου 2024.

⁽¹²⁰⁾ Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στη διεύθυνση <https://iss-ssi.org/>, ιστότοπος της ISS χωρίς ημερομηνία, προσπελάστηκε στις 8 Νοεμβρίου 2024.

Επιπλέον, είναι ζωτικής σημασίας η ενσωμάτωση της **υλικοτεχνικής και πρακτικής υποστήριξης**, όπως συνέβη στην περίπτωση του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ) ⁽¹²¹⁾. Οι βέλτιστες πρακτικές του ΔΟΜ περιλαμβάνουν την παροχή υπηρεσιών εντοπισμού της οικογένειας, τον συντονισμό των ταξιδιωτικών ρυθμίσεων και την παροχή της απαραίτητης νομικής και υλικοτεχνικής βοήθειας για την αποτελεσματική επανένωση των οικογενειών.

4.2. Τεχνικά εργαλεία για τον εντοπισμό της οικογένειας

Εστιάζοντας ειδικά στα εργαλεία και τις πλατφόρμες που προορίζονται για τους αιτούντες, ο στόχος είναι να αντιμετωπιστούν οι μοναδικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, όπως ο χωρισμός από την οικογένεια κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης, η απώλεια επαφής λόγω εκτοπισμού και η πολυπλοκότητα των νομικών διαδικασιών για την οικογενειακή επανένωση. Στο πλαίσιο της διεθνούς μετανάστευσης, οι πληροφορίες είναι διάσπαρτες σε διάφορες χώρες, δυσχεραίνοντας τις προσπάθειες εντοπισμού των αγνοουμένων. Οι πλατφόρμες συλλογής δεδομένων αντιμετωπίζουν δυσκολίες, όπως η μη αποκάλυψη του τόπου στον οποίο βρίσκονται οι ενήλικες ή η εξαφάνιση ασυνόδευτων παιδιών από κέντρα υποδοχής. Διεθνείς οργανισμοί όπως η UNHCR και ο Ερυθρός Σταυρός είναι επιφυλακτικοί σχετικά με την κοινοποίηση ευαίσθητων πληροφοριών που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την ασφάλεια. Επιπλέον, η έλλειψη νομικού πλαισίου για την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ κρατικών και μη κρατικών φορέων εμποδίζει τον εντοπισμό αγνοουμένων, ιδίως σε περιπτώσεις μη ταυτοποιημένων νεκρών, όπου οι ιατροδικαστές απαιτούν δικαστική άδεια για την ανταλλαγή πληροφοριών.

Το δίκτυο RFL, υπό τον συντονισμό της κεντρικής υπηρεσίας εντοπισμού της ΔΕΕΣ, παρέχει δωρεάν και εμπιστευτικές υπηρεσίες σε άτομα που αναζητούν αγνοούμενους συγγενείς ή επιθυμούν να ενημερώσουν τις οικογένειές τους για τον τόπο στον οποίο βρίσκονται. Το δίκτυο χρησιμοποιεί ψηφιακά εργαλεία και πλατφόρμες για τη διαχείριση των υποθέσεων και τον εντοπισμό αγνοουμένων.

Το 2021, η Ιντερπόλ έθεσε σε λειτουργία την I-Familia ⁽¹²²⁾, μια βάση δεδομένων που επιτρέπει στις οικογένειες να παρέχουν δείγματα DNA υπό αυστηρές εγγυήσεις.

Στη συνέχεια παρατίθενται τα βασικά εργαλεία και πλατφόρμες που είναι ιδιαίτερα σημαντικά για τους αιτούντες:

⁽¹²¹⁾ Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στη διεύθυνση <https://www.iom.int/movement-assistance>, ιστότοπος του ΔΟΜ χωρίς ημερομηνία, προσπελάστηκε στις 8 Νοεμβρίου 2024.

⁽¹²²⁾ Ιντερπόλ, «I-Familia», ιστότοπος της Ιντερπόλ, χωρίς ημερομηνία, τελευταία πρόσβαση στις 7 Νοεμβρίου 2024, <https://www.interpol.int/How-we-work/Forensics/I-Familia>.

Οργάνωση	Πλατφόρμα	Περιγραφή	Βασικά χαρακτηριστικά
Διεθνές Κίνημα του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου (υπηρεσία RFL)	Restablecimiento del contacto entre familiares: https://familylinks.icrc.org/ .	Η ΔΕΕΣ και οι εθνικές εταιρείες του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου λειτουργούν αυτή την πλατφόρμα για να βοηθήσουν τους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες να επανασυνδεθούν με μέλη της οικογένειάς τους που έχουν χωριστεί λόγω συγκρούσεων, μετανάστευσης ή καταστροφών. Η πλατφόρμα επιτρέπει στα άτομα να βρουν το πλησιέστερο γραφείο της ΔΕΕΣ για να έχουν πρόσβαση στην υπηρεσία RFL και/ή να έχουν πρόσβαση σε επιγραμμικές υπηρεσίες, εφόσον είναι διαθέσιμες. Η υπηρεσία RFL σε πολλά πλαίσια προσφέρει την υπηρεσία της αποστολής σημαντικών εγγράφων από τη μία χώρα στην άλλη, τα οποία θα μπορούσαν να έχουν ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο της διαδικασίας προετοιμασίας για την επανένωση. Η πλατφόρμα αυτή περιλαμβάνει επίσης την υπηρεσία Trace the Face, η οποία είναι προσαρμοσμένη στους μετανάστες και τους αιτούντες άσυλο. Τα άτομα που αναζητούν τα αγαπημένα τους πρόσωπα μπορούν να δημοσιεύσουν μια φωτογραφία τους στον ιστότοπο, με στόχο να αναγνωριστούν από τα μέλη της οικογένειάς τους και να ενεργοποιήσουν μια οικογενειακή επαφή μέσω ενός γραφείου της ΔΕΕΣ.	Παγκόσμια εμβέλεια: δραστηριοποιείται σε πολλές χώρες, καθιστώντας την προσβάσιμη στους αιτούντες άσυλο παγκοσμίως. Εξατομικευμένη υποστήριξη: οι τοπικές ενώσεις του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου προσφέρουν άμεση βοήθεια για τον εντοπισμό και την επανασύνδεση οικογενειών. Ιδιωτικότητα και ασφάλεια: δίνει προτεραιότητα στην ασφάλεια και την εμπιστευτικότητα των αιτούντων άσυλο, η οποία είναι ζωτικής σημασίας σε ευάλωτες καταστάσεις.
	Servicio Trace the Face: https://tracetheface.familylinks.icrc.org/?lang=en .		

Οργάνωση	Πλατφόρμα	Περιγραφή	Βασικά χαρακτηριστικά
Refugees United	REUNITE, https://refunite.org/	Η REFUNITE είναι μια κινητή και διαδικτυακή πλατφόρμα ειδικά σχεδιασμένη για να βοηθά τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο να βρουν αγνοούμενα μέλη της οικογένειάς τους. Οι χρήστες μπορούν να δημιουργήσουν ένα ανώνυμο προφίλ και να αναζητήσουν τα μέλη της οικογένειάς τους χρησιμοποιώντας τις διαθέσιμες πληροφορίες, όπως ονόματα, τοποθεσίες και άλλα στοιχεία ταυτοποίησης.	Προσβασιμότητα: βελτιστοποιημένη για κινητές συσκευές και περιοχές χαμηλού εύρους ζώνης, ώστε να είναι προσβάσιμη στους αιτούντες άσυλο που ενδέχεται να έχουν περιορισμένη πρόσβαση στο διαδίκτυο. Ανωνυμία: προστατεύει την ταυτότητα των χρηστών, επιτρέποντας στους αιτούντες άσυλο να αναζητούν μέλη της οικογένειάς τους χωρίς να θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλειά τους. Οι υπηρεσίες που βασίζονται σε SMS παρέχουν μια επιλογή αναζήτησης που βασίζεται σε SMS, η οποία είναι ιδιαίτερα χρήσιμη σε περιοχές με περιορισμένη συνδεσιμότητα στο διαδίκτυο.

Οργάνωση	Πλατφόρμα	Περιγραφή	Βασικά χαρακτηριστικά
Ιντερπόλ	I-Familia, https://www.interpol.int/How-we-work/Forensics/I-Familia	Η I-Familia είναι μια καινοτόμος βάση δεδομένων DNA που ξεκίνησε από την Ιντερπόλ το 2021 για τον εντοπισμό αγνοουμένων μέσω αντιστοίχισης του οικογενειακού DNA.	Αντιστοίχιση οικογενειακού DNA: επιτρέπει στους συγγενείς αγνοουμένων να παράσχουν δείγματα DNA για σύγκριση με μη ταυτοποιημένα ανθρώπινα λείψανα. Παγκόσμια εμβέλεια: προσβάσιμη σε υπηρεσίες επιβολής του νόμου παγκοσμίως για την ταυτοποίηση αγνοουμένων και θυμάτων καταστροφών Ιδιωτικότητα και ασφάλεια: λειτουργεί με αυστηρές εγγυήσεις για την προστασία ευαίσθητων γενετικών δεδομένων. Συμπληρωματική προς τα υφιστάμενα συστήματα: λειτουργεί παράλληλα με άλλες πλατφόρμες, αντιμετωπίζοντας περιπτώσεις όπου τα άμεσα προφίλ DNA των αγνοουμένων δεν είναι διαθέσιμα, αλλά μπορούν να ταυτοποιηθούν μέλη της οικογένειας.

4.3. Επισκόπηση των μεθόδων που χρησιμοποιούνται

Ο πίνακας αυτός παρέχει μια μη εξαντλητική επισκόπηση των μεθόδων που χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό της οικογένειας, επισημαίνοντας τα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετέχουν και τα πλεονεκτήματα και τις προκλήσεις που συνδέονται με κάθε προσέγγιση.

Μέθοδοι	Ποιος συμμετέχει (συμπεριλαμβανομένων των μη κρατικών φορέων)	Υπέρ	Κατά
Συνέντευξη με το παιδί	Κοινωνικοί λειτουργοί, υπεύθυνοι προστασίας παιδιών, επίτροπος/ εκπρόσωπος, ψυχολόγοι, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), διακυβερνητικοί φορείς (ΔΚΦ) και διεθνείς κυβερνητικές οργανώσεις (ΔΚΟ).	Άμεση αντίληψη της εμπειρίας του παιδιού· οικοδόμηση εμπιστοσύνης.	Το παιδί μπορεί να επηρεάζεται συναισθηματικά ή να δυσκολεύεται να θυμηθεί ή να παράσχει λεπτομερείς πληροφορίες. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για τον περιορισμό του αριθμού των συνεντεύξεων που θα μπορούσαν να είναι δυνητικά τραυματικές για το παιδί.
Συνέντευξη με μέλη της οικογένειας	Κοινωνικοί λειτουργοί, υπεύθυνοι προστασίας του παιδιού, επίτροπος/ εκπρόσωπος, ψυχολόγοι, ΜΚΟ, διακυβερνητικοί οργανισμοί.	Παρέχεται αναλυτικό οικογενειακό ιστορικό και το πλαίσιο. Δημιουργείται άμεση επικοινωνία, καθίσταται δυνατή η άμεση επαλήθευση πληροφοριών.	Τα μέλη της οικογένειας μπορεί να είναι δύσκολο να εντοπιστούν· υπάρχει κίνδυνος παροχής ελλιπών ή μεροληπτικών πληροφοριών. Οι πιθανοί κίνδυνοι που σχετίζονται με την προστασία του παιδιού πρέπει να αξιολογούνται προσεκτικά για να διασφαλίζεται η ασφάλεια και η ευημερία του παιδιού. Αυτό πρέπει να εξεταστεί με ιδιαίτερη προσοχή.

Μέθοδοι	Ποιος συμμετέχει (συμπεριλαμβανομένων των μη κρατικών φορέων)	Υπέρ	Κατά
Χρήση εθνικών βάσεων δεδομένων / αρχείων στη χώρα υποδοχής	Κυβερνητικές υπηρεσίες, υπηρεσίες μετανάστευσης, αρχές επιβολής του νόμου, ΜΚΟ.	Προσβάσιμες και συχνά ολοκληρωμένες· χρήσιμες για την επιβεβαίωση του νομικού καθεστώτος και του ιστορικού.	Μπορεί να ισχύουν περιορισμοί ως προς την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· μπορεί να μην περιλαμβάνονται όλες οι σχετικές πληροφορίες. Οι διαδικασίες για την απόκτηση πρόσβασης σε αυτές μπορεί να είναι χρονοβόρες.
Χρήση βάσεων δεδομένων / αρχείων σε άλλες χώρες της ΕΕ+	Κυβερνητικές υπηρεσίες, αρχές επιβολής του νόμου, θεσμικά όργανα της ΕΕ, ΜΚΟ.	Η διασταύρωση στοιχείων αυξάνει τις πιθανότητες επιτυχίας· μπορούν να παρακολουθούν τη διασυνοριακή κινητικότητα.	Περιορισμοί στην ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ κρατών· πιθανοί γλωσσικοί φραγμοί· ενδέχεται να μην περιλαμβάνονται όλες οι σχετικές πληροφορίες.
Χρήση βάσεων δεδομένων / αρχείων στη χώρα καταγωγής / αρχείων σε άλλες χώρες	Κυβερνητικοί οργανισμοί, διεθνείς οργανισμοί, πρεσβείες, προξενία, ΜΚΟ.	Επεκτείνουν την αναζήτηση σε παγκόσμιο επίπεδο· χρήσιμες σε περιπτώσεις μελών της διασποράς.	Ενώ είναι πολύτιμες, μπορεί να υπάρχουν γραφειοκρατικές καθυστερήσεις και πιθανή έλλειψη συνεργασίας από τη χώρα καταγωγής. Είναι ζωτικής σημασίας να επιδεικνύεται προσοχή σε υποθέσεις που αφορούν αιτήσεις ασύλου, ώστε ο χειρισμός των ευαίσθητων πληροφοριών να γίνεται με τη μέγιστη δυνατή προσοχή, αποφεύγοντας κάθε ενέργεια που θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια ή την προστασία του ατόμου που ζητεί άσυλο. Αυτό πρέπει να εξεταστεί με ιδιαίτερη προσοχή.

Μέθοδοι	Ποιος συμμετέχει (συμπεριλαμβανομένων των μη κρατικών φορέων)	Υπέρ	Κατά
Συμμετοχή κοινωνικών υπηρεσιών στη χώρα καταγωγής	Κυβερνητικές κοινωνικές υπηρεσίες, ΜΚΟ, διακυβερνητικοί οργανισμοί, οργανώσεις σε επίπεδο κοινότητας.	Μπορεί να παρέχει πολιτισμικό πλαίσιο· υποστηρίζει τη μακροπρόθεσμη επανένωση.	Δυσκολίες συντονισμού και διαφορές στην ποιότητα των υπηρεσιών ανάλογα με τους τοπικούς πόρους· πιθανοί κίνδυνοι για το παιδί ή την οικογένεια· απαιτείται προσεκτική εξέταση ώστε να διασφαλιστεί ότι η ενεργοποίηση των υπηρεσιών αυτών δεν εκθέτει ακούσια το παιδί ή την οικογένεια σε περαιτέρω βλάβη, ιδίως σε περιπτώσεις που αφορούν ανησυχίες σχετικά με το άσυλο ή την προστασία. Αυτό πρέπει να εξεταστεί με ιδιαίτερη προσοχή.

Μέθοδοι	Ποιος συμμετέχει (συμπεριλαμβανομένων των μη κρατικών φορέων)	Υπέρ	Κατά
Συμμετοχή της Διεθνούς Κοινωνικής Υπηρεσίας / των Διακυβερνητικών Οργανισμών / ΜΚΟ	UNHCR, ΔΟΜ, Ερυθρός Σταυρός, Save the Children, άλλες ανθρωπιστικές οργανώσεις.	Πρόσβαση σε εξειδικευμένη εμπειρογνωσία και παγκόσμια δίκτυα· ολιστική προσέγγιση της επανένωσης. Ο συντονισμός μεταξύ πολλαπλών οργανισμών μπορεί να προωθήσει καινοτόμες λύσεις.	Ο χρόνος απόκρισης μπορεί να είναι μεγάλος λόγω της συμμετοχής πολλών οργανισμών, καθυστερώντας ενδεχομένως τις προσπάθειες επανένωσης της οικογένειας. Επιπλέον, υπάρχει κίνδυνος εκ νέου θυματοποίησης, καθώς οι οργανώσεις αυτές μπορεί να βασίζονται σε πληροφορίες που συλλέγονται απευθείας από το παιδί και/ή μέλη της οικογένειάς του. Επιπλέον, η αυστηρή προσήλωσή τους στην ανθρωπιστική τους εντολή μπορεί να περιορίσει τον όγκο των πληροφοριών που προτίθενται να μοιραστούν με τις αρχές, καθώς πρωταρχικός τους ρόλος είναι να ενεργούν για λογαριασμό της οικογένειας στη διαδικασία εντοπισμού.

Μέθοδοι	Ποιος συμμετέχει (συμπεριλαμβανομένων των μη κρατικών φορέων)	Υπέρ	Κατά
Συμμετοχή θρησκευτικών οργανώσεων	Εκκλησίες, τζαμιά, ναοί, θρησκευτικές ΜΚΟ.	Αξιόπιστες στις κοινότητες· μπορούν να κινητοποιήσουν άμεσα τοπική υποστήριξη· μπορούν να έχουν πρόσβαση σε τοπικά αρχεία και δίκτυα.	Ενδέχεται να υπάρχουν περιορισμοί όσον αφορά τους πόρους και την εμπειρογνωσία για τον χειρισμό πολύπλοκων ή ευαίσθητων υποθέσεων, ιδίως υποθέσεων που αφορούν την προστασία των παιδιών ή τραυματικές εμπειρίες· δυσνητικοί κίνδυνοι εάν οι προκαταλήψεις που βασίζονται σε θρησκευτικές πεποιθήσεις επηρεάζουν την αμεροληψία ή τη συμμετοχικότητα στην υποστήριξη, γεγονός που θα μπορούσε να επηρεάσει την ασφάλεια και την ευημερία ευάλωτων ατόμων. Πρέπει να εξετάζονται προσεκτικά.

Μέθοδοι	Ποιος συμμετέχει (συμπεριλαμβανομένων των μη κρατικών φορέων)	Υπέρ	Κατά
Διαδικτυακές πλατφόρμες	Πλατφόρμες μέσω κοινωνικής δικτύωσης, εξειδικευμένοι ιστότοποι εντοπισμού της οικογένειας.	Ευρεία εμβέλεια, επιτρέπουν την ταχεία διάδοση των πληροφοριών και τη σύνδεση σε διασυνοριακό επίπεδο· η πρόσβαση σε αυτές είναι δυνατή σε παγκόσμιο επίπεδο, παρέχοντας ευρύτερες δυνατότητες αναζήτησης.	Οι ανησυχίες σχετικά με την ιδιωτική ζωή και την ασφάλεια είναι ζωτικής σημασίας, ιδίως κατά τον χειρισμό ευαίσθητων δεδομένων τα οποία θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την ασφάλεια των ατόμων εάν δεν προστατευθούν δεόντως· οι διαφορές στην πρόσβαση στην τεχνολογία ή στο διαδίκτυο ενδέχεται να αποκλείουν ορισμένα ευάλωτα άτομα, περιορίζοντας την ικανότητά τους να συμμετέχουν στη διαδικασία εντοπισμού και αφήνοντάς τα ενδεχομένως χωρίς την απαραίτητη προστασία. Πρέπει να εξετάζονται προσεκτικά.
Πάροχοι τεχνολογίας	Εταιρείες που προσφέρουν τεχνολογικές λύσεις, όπως βάσεις δεδομένων, αναγνώριση προσώπου και εργαλεία επικοινωνίας.	Παρέχουν καινοτόμα εργαλεία που βελτιώνουν την αποδοτικότητα της αναζήτησης, όπως βάσεις δεδομένων και αναγνώριση προσώπου· μπορούν να παρέχουν ασφαλείς και επεκτάσιμες λύσεις.	Το υψηλό κόστος και οι απαιτήσεις σε πόρους μπορούν να περιορίσουν την πρόσβαση σε ζωτικής σημασίας τεχνολογία, ιδίως σε περιβάλλοντα με χαμηλούς πόρους όπου τα ευάλωτα άτομα μπορεί να μην έχουν πρόσβαση στην απαραίτητη υποστήριξη· η τεχνολογία μπορεί επίσης να μην ανταποκριθεί πλήρως στη συνολική ασφάλεια και ευημερία του ενδιαφερόμενου ατόμου. Αυτό πρέπει να εξεταστεί με ιδιαίτερη προσοχή.

Μέθοδοι	Ποιος συμμετέχει (συμπεριλαμβανομένων των μη κρατικών φορέων)	Υπέρ	Κατά
Αρχηγοί κοινότητας	Τοπικοί πρεσβύτεροι, αρχηγοί φυλών, επικεφαλής χωριών, αξιοσέβαστες προσωπικότητες της κοινότητας.	Βαθιά κατανόηση του τοπικού πλαισίου και της πολιτιστικής δυναμικής· οι αξιοσέβαστες προσωπικότητες μπορούν να διευκολύνουν την εμπιστοσύνη και τη συνεργασία.	Υπάρχει κίνδυνος μεροληψίας ή προκατάληψης, ιδίως σε περιοχές που πλήττονται από συγκρούσεις, γεγονός που θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο τη δικαιοσύνη και την ασφάλεια της παρεχόμενης υποστήριξης. Η συμμετοχή τους μπορεί να περιορίζεται σε συγκεκριμένες περιοχές ή ομάδες. Αυτό πρέπει να εξεταστεί με ιδιαίτερη προσοχή.

Παράρτημα Ι. Νομικό πλαίσιο – εστίαση στα δικαιώματα των παιδιών

Ορισμένα παιδιά μετακινούνται εκτός συνόρων χωρίς τη φροντίδα ενός υπεύθυνου ενήλικα ή μπορεί να μείνουν ασυνόδευτα μετά ή πριν από την είσοδό τους σε ευρωπαϊκό έδαφος. Ο κίνδυνος απώλειας της οικογένειας είναι υψηλός. Ο χωρισμός της οικογένειας μπορεί να συμβεί τυχαία, για παράδειγμα λόγω καταστάσεων κρίσης ή περιορισμών της ελεύθερης κυκλοφορίας. Το να αφήνουν τα παιδιά μόνα τους μπορεί επίσης να είναι ένα προστατευτικό και διαχειριστικό μέτρο που λαμβάνουν οι γονείς και/ή τα παιδιά, όταν η κατάσταση καθίσταται απειλητική για τη ζωή, και οι πόροι έχουν εξαντληθεί.

Λόγω της εγγενούς ευαλωτότητάς τους, τα παιδιά που ταξιδεύουν μόνα τους σε άγνωστες χώρες εκτίθενται σε μεγαλύτερο κίνδυνο βίας και κακοποίησης. Σε ορισμένες περιπτώσεις, άλλοι παράγοντες θα μπορούσαν να αυξήσουν περαιτέρω την ευαλωτότητά τους, όπως το παιδί να μην διαθέτει έγγραφα, να είναι ανιθαγενές ή να χρήζει διεθνούς προστασίας.

Η **στратηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού** ⁽¹²³⁾ αποσκοπεί στην ενίσχυση της πλήρους δέσμευσης της ΕΕ —όπως κατοχυρώνεται στη Συνθήκη της Λισαβόνας ⁽¹²⁴⁾ και στον Χάρτη— για την προώθηση, την προστασία και την πραγμάτωση των δικαιωμάτων του παιδιού σε όλες τις σχετικές πολιτικές και δράσεις της ΕΕ.

Η δέσμευση αυτή ενισχύεται από διάφορα μέσα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που περιγράφονται κατωτέρω.

Εγγύηση της ΕΕ για τα παιδιά ⁽¹²⁵⁾. Με αυτή την πρωτοβουλία διασφαλίζεται στα παιδιά που έχουν ανάγκη η πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, όπως η υγειονομική περίθαλψη, η εκπαίδευση, η παιδική φροντίδα και η στέγαση.

Ανακοίνωση της Επιτροπής για την προστασία των παιδιών-μεταναστών (COM/2017/211) ⁽¹²⁶⁾. Η ανακοίνωση αυτή εξετάζει τις ειδικές ανάγκες των παιδιών μεταναστών, δίνοντας έμφαση στις ανάγκες προστασίας και ένταξής τους.

Σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη 2021-2027 (COM/2020/758) ⁽¹²⁷⁾. Το σχέδιο αυτό περιγράφει μέτρα για την υποστήριξη της ενσωμάτωσης και της ένταξης των μεταναστών και όσων χρήζουν διεθνούς προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, στις κοινωνίες της ΕΕ.

⁽¹²³⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού, 24 Μαρτίου 2021, προσπελάστηκε στις 22 Ιανουαρίου 2024, https://commission.europa.eu/document/86b296ab-95ee-4139-aad3-d7016e096195_en.

⁽¹²⁴⁾ Συνθήκη της Λισαβόνας για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, υπογράφηκε στη Λισαβόνα, 13 Δεκεμβρίου 2007, <https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/lis/sign>

⁽¹²⁵⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά, 24 Μαρτίου 2021, <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1428&langId=en>

⁽¹²⁶⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο — Η προστασία των παιδιών-μεταναστών, COM(2017) 211 final της 12ης Απριλίου 2017, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX:52017DC0211>

⁽¹²⁷⁾ Ευρωπαϊκή Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027, COM(2020) 758 final, της 24ης Νοεμβρίου 2020, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0758>.

Τα εν λόγω πλαίσια εργάζονται συλλογικά για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων και της ευημερίας των παιδιών, διασφαλίζοντας την κάλυψη των ειδικών αναγκών τους και την προστασία τους καθ' όλη τη διάρκεια του ταξιδιού και κατά την άφιξή τους στην ΕΕ.

Ο Χάρτης εγγυάται ότι τα παιδιά δικαιούνται την προστασία και τη φροντίδα που απαιτείται για την καλή διαβίωσή τους. Διασφαλίζει επίσης ότι τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους σε θέματα που τα αφορούν, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τη γνώμη τους ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά τους. Επιπλέον, το άρθρο 7 του Χάρτη υπογραμμίζει τη σημασία του σεβασμού της οικογενειακής ζωής, μιας βασικής αρχής που καθοδηγεί τις προσπάθειες οικογενειακής επανένωσης. Αυτή η δέσμευση για τη διασφάλιση της ενότητας της οικογένειας και των δικαιωμάτων του παιδιού είναι καίριας σημασίας για τις πολιτικές της ΕΕ, διασφαλίζοντας ότι όλες οι δράσεις δίνουν προτεραιότητα στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και διαφυλάσσουν την ακεραιότητα της οικογενειακής ζωής.

Η αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, η οποία κατοχυρώνεται στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού ⁽¹²⁸⁾, επιβεβαιώνεται στον Χάρτη όπου αναφέρεται ότι σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Όπως αναφέρεται στο προοίμιο της ΣΔΠ, η οικογένεια είναι «η θεμελιώδης μονάδα της κοινωνίας και το φυσικό περιβάλλον για την ανάπτυξη και την ευημερία όλων των μελών της, και ιδιαίτερα των παιδιών» ⁽¹²⁹⁾ και θα πρέπει να προστατεύεται και να υποστηρίζεται. Η αρχή της ενότητας της οικογένειας, η οποία αναγνωρίζεται περαιτέρω στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (άρθρο 8), θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού. Σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 3 του Χάρτη, η ενότητα της οικογένειας αποτελεί μέρος αυτής της αξιολόγησης, μαζί με την ευημερία και την ανάπτυξη του ανηλίκου, τα ζητήματα ασφάλειας και προστασίας και τις απόψεις του ανηλίκου ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά του.

Εκτός από το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, στο συγκεκριμένο πλαίσιο του εντοπισμού της οικογένειας, λαμβάνονται υπόψη διάφορα άλλα δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται στη ΣΔΠ, όταν εξετάζεται το ενδεχόμενο εντοπισμού της οικογένειας.

- Το δικαίωμα στο **όνομα, την ιθαγένεια και τη γονική μέριμνα** ⁽¹³⁰⁾.

*1. Το παιδί εγγράφεται στο ληξιαρχείο αμέσως μετά τη γέννησή του και έχει από εκείνη τη στιγμή το δικαίωμα ονόματος, το δικαίωμα να αποκτήσει ιθαγένεια και, στο μέτρο του δυνατού, το **δικαίωμα να γνωρίζει τους γονείς του και να ανατραφεί** από αυτούς.*

- Το δικαίωμα **διατήρησης της ταυτότητας, συμπεριλαμβανομένης της ιθαγένειας, του ονόματος και των οικογενειακών σχέσεων** ⁽¹³¹⁾. Η ταυτότητα του παιδιού περιλαμβάνει την ταυτότητα φύλου, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, τη θρησκεία,

⁽¹²⁸⁾ ΗΟΝΓενική Συνέλευση, Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, 20 Νοεμβρίου 1989, ψήφισμα αριθ. 44/25 της Γενικής Συνέλευσης, <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>

⁽¹²⁹⁾ Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, 20 Νοεμβρίου 1989, Ηνωμένα Έθνη, Συλλογή Συνθηκών, τόμος 1577, σ. 1.

⁽¹³⁰⁾ Άρθρο 7 της ΣΔΠ.

⁽¹³¹⁾ Άρθρο 8 της ΣΔΠ.

τις πεποιθήσεις, την πολιτιστική ταυτότητα, την προσωπικότητα και το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με τη βιολογική οικογένειά του, σύμφωνα με τη νομοθεσία της εκάστοτε χώρας.

- Το δικαίωμα στη **διατήρηση του οικογενειακού περιβάλλοντος και στη διατήρηση των προσωπικών σχέσεων** και της άμεσης επαφής με τους γονείς του παιδιού ⁽¹³²⁾. Το άρθρο 9 της ΣΔΠ ορίζει τα εξής:

1. [...] το παιδί να μην αποχωρίζεται από τους γονείς του, παρά με τη θέλησή τους, εκτός εάν οι αρμόδιες αρχές αποφασίσουν, με την επιφύλαξη δικαστικής αναθεώρησης και σύμφωνα με τους εφαρμοζόμενους νόμους και διαδικασίες, ότι ο χωρισμός αυτός είναι αναγκαίος για το συμφέρον του παιδιού.

[...]

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται το δικαίωμα του παιδιού που ζει χωριστά από τους δυο γονείς του ή από τον έναν από αυτούς να διατηρεί κανονικά προσωπικές σχέσεις και να έχει άμεση επαφή με τους δυο γονείς του, εκτός εάν αυτό είναι αντίθετο με το συμφέρον του παιδιού.

- Το δικαίωμα στην **οικογενειακή επανένωση** ορίζεται στο άρθρο 10 της ΣΔΠ:

1. [...] κάθε αίτηση από ένα παιδί ή από τους γονείς του για την είσοδο σε ένα Συμβαλλόμενο Κράτος ή την έξοδο από αυτό με σκοπό την οικογενειακή επανένωση αντιμετωπίζεται από τα Συμβαλλόμενα Κράτη με θετικό πνεύμα, ανθρωπισμό και ταχύτητα. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη φροντίζουν επιπλέον ώστε η υποβολή μιας τέτοιας αίτησης να μην επισύρει δυσμενείς συνέπειες για τον αιτούντα ή για τα μέλη της οικογένειάς του.

2. Το παιδί του οποίου οι γονείς διαμένουν σε διαφορετικά Κράτη έχει το δικαίωμα να διατηρεί, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων, προσωπικές σχέσεις και τακτική άμεση επαφή με τους δύο γονείς του. [...]

Επιπλέον, το άρθρο 22 της ΣΔΠ ορίζει ότι:

2. [...] Τα συμβαλλόμενα κράτη [...] συνεργάζονται [...] σε όλες τις προσπάθειες [...] προκειμένου να προστατεύσουν και να βοηθήσουν τα παιδιά που βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση, και προκειμένου να αναζητήσουν τους γονείς ή άλλα μέλη της οικογένειας κάθε παιδιού πρόσφυγα και για να συλλέξουν πληροφορίες αναγκαίες για την επανένωση του παιδιού με την οικογένειά του.

Όσον αφορά τα παιδιά πρόσφυγες, το άρθρο 10 παράγραφος 3 της οδηγίας 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου (οδηγία για την οικογενειακή επανένωση) ⁽¹³³⁾ προβλέπει ότι τα κράτη μέλη:

- 1) επιτρέπουν την είσοδο και τη διαμονή, για λόγους οικογενειακής επανένωσης, των εξ αίματος πρώτου βαθμού ανιόντων του, χωρίς να εφαρμόζουν τους οριζόμενους από το άρθρο 4 παράγραφος 2 στοιχείο α) όρους·
- 2) μπορούν να επιτρέπουν την είσοδο και τη διαμονή, για λόγους οικογενειακής επανένωσης, του νόμιμου επιτρόπου του/της ή άλλου μέλους της οικογένειας, εφόσον ο πρόσφυγας δεν έχει εξ αίματος ανιόντες ή αυτοί δεν μπορούν να εντοπισθούν.

⁽¹³²⁾ Παρόμοιο περιεχόμενο διατίθεται στο άρθρο 24 παράγραφος 3 του Χάρτη.

⁽¹³³⁾ [Οδηγία 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου](#), της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης (ΕΕ L 251 της 3.10.2003).

- Ο σεβασμός των **απόψεων του παιδιού** ⁽¹³⁴⁾. Όλα τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους. Οι απόψεις του παιδιού πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη σε όλα τα θέματα που το αφορούν, σε συνάρτηση με την ηλικία και την ωριμότητά του. Για τον σκοπό αυτόν, πρέπει ιδίως να δίνεται στο παιδί η δυνατότητα ακρόασης σε οποιαδήποτε διοικητική ή δικαστική διαδικασία που το αφορά.
- Η προστασία κατά της επέμβασης στην **ιδιωτική ζωή, την οικογενειακή ζωή, το σπίτι και την αλληλογραφία** ⁽¹³⁵⁾. Το δικαίωμα αυτό προστατεύει την ιδιωτική ζωή των παιδιών από αυθαίρετες παρεμβάσεις δημόσιων αρχών και ιδιωτικών οργανισμών – όπως είναι τα μέσα ενημέρωσης– στην ιδιωτική τους ζωή. Η προστασία αυτή καλύπτει τέσσερις διακριτούς τομείς: ιδιωτική ζωή, οικογενειακή ζωή, κατοικία και αλληλογραφία.
- Η ειδική συνδρομή και προστασία των **παιδιών που στερούνται προσωρινά ή μόνιμα το οικογενειακό τους περιβάλλον** ορίζεται στο άρθρο 20 της ΣΔΠ:
 1. Κάθε παιδί που στερείται προσωρινά ή οριστικά το οικογενειακό του περιβάλλον ή το οποίο για το δικό του συμφέρον δεν είναι δυνατόν να παραμείνει στο περιβάλλον αυτό δικαιούται ειδική προστασία και βοήθεια εκ μέρους του Κράτους.
 2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προβλέπουν γι' αυτό το παιδί μια εναλλακτική επιμέλεια, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία τους.
- **Προστασία και ανθρωπιστική βοήθεια** για τα παιδιά-πρόσφυγες ή τα παιδιά-αιτούντες άσυλο όταν υποβάλλουν αίτηση ή τους χορηγείται **καθεστώς πρόσφυγα και το δικαίωμα να εντοπίζουν τα μέλη της οικογένειάς τους, προκειμένου να λαμβάνουν πληροφορίες απαραίτητες για την επανένωση με την οικογένεια** ⁽¹³⁶⁾.

Ιδίως όταν αναφέρεται σε παιδιά πρόσφυγες, η ΣΔΠ ⁽¹³⁷⁾ αναγνωρίζει όχι μόνο το δικαίωμα να λαμβάνουν κατάλληλη προστασία και ανθρωπιστική βοήθεια, αλλά και το δικαίωμα να εντοπίζουν τους γονείς ή άλλα μέλη της οικογένειάς τους. Αναγνωρίζει επίσης το δικαίωμα να λαμβάνουν την ίδια προστασία με οποιοδήποτε παιδί που στερείται μόνιμα ή προσωρινά το οικογενειακό του περιβάλλον. Το δικαίωμα αυτό, ως ακρογωνιαίος λίθος της διαδικασίας αναζήτησης της οικογένειας ασυνόδευτων παιδιών που χρήζουν διεθνούς προστασίας, έχει αναγνωριστεί εκτενώς στο κεκτημένο της ΕΕ για το άσυλο.

Σύμφωνα με τη δέσμευση της ΕΕ για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, το σύμφωνο ενσωματώνει τα προαναφερθέντα μέσα, όπως η **στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού** και το αναπόσπαστο τμήμα της, η **εγγύηση της ΕΕ για τα παιδιά**, η **ανακοίνωση της Επιτροπής για την προστασία των παιδιών-μεταναστών** και το **Σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027**. Οι εν λόγω πράξεις διασφαλίζουν ότι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού λαμβάνεται υπόψη σε όλες τις ενέργειες, ενισχύοντας την προστασία και τη φροντίδα που απαιτούνται για την καλή διαβίωσή του, όπως περιγράφεται στο άρθρο 24 του Χάρτη.

⁽¹³⁴⁾ Άρθρο 12 της ΣΔΠ· παρόμοια διάταξη προβλέπεται στο άρθρο 24 παράγραφος 1 του Χάρτη.

⁽¹³⁵⁾ Άρθρο 16 της ΣΔΠ.

⁽¹³⁶⁾ Άρθρο 22 της ΣΔΠ.

⁽¹³⁷⁾ Άρθρο 22 της ΣΔΠ.

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

